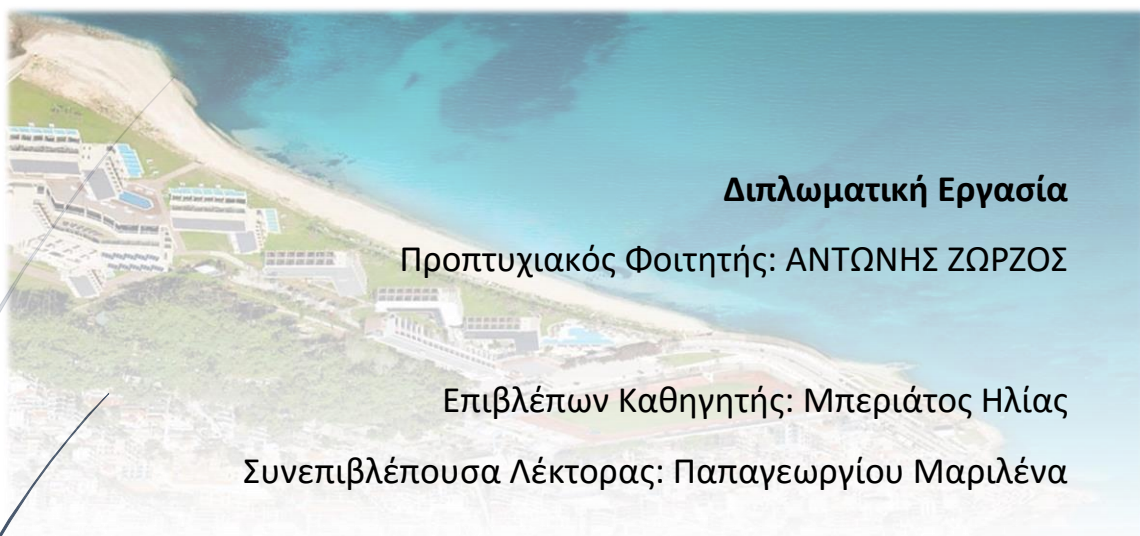

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Βόλος, Σεπτέμβριος 2015

UNIVERSITY OF THESSALY

SCHOOL OF ENGINEERING

DEPARTMENT OF PLANNING AND REGIONAL DEVELOPMENT

DIPLOMA THESIS

Integrated Coastal Zone Management in Greece: The Case Study of Evros.

Antonis Zorzos

Supervisors:

Elias Beriatos, Professor

Marilena Papageorgiou, Phd

VOLOS, SEPTEMBER 2015

2015, ΖΩΡΖΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα (Ν. 5343/32 αρ. 202 παρ. 2).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
SUMMARY	9
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
2 ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	12
2.1 ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ	12
2.1.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	12
2.1.2 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	13
2.1.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	14
2.1.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	16
2.2 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ, ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	17
2.2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	17
2.2.2 ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	22
2.2.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	27
3 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	29
3.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	29
3.1.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ	29
3.1.2 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΑΙΓΙΑΛΟΥ, ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΖΩΝΗ ΛΙΜΕΝΑ (Ν.2971/2001).....	29
3.1.3 ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΜΗ ΖΩΝΗ (Ν.3937/2011).....	30
3.1.4 ΖΩΝΗ 500Μ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΤΗ ΚΑΙ ΘΕΣΠΙΣΗ ΖΟΕ (Ν.1337/1983)	31
3.1.5 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 2000 ΚΑΤΟΙΚΩΝ (Π.Δ. 24-4-1985).....	31
3.1.6 ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΜΜΕΣΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ.....	32
3.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	33
3.3 ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ	33
3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	35

4 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ.....	37
4.1 ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	37
4.2 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	38
4.2.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	38
4.3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	41
4.3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	41
4.3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	45
4.3.3 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	46
4.4 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	47
4.4.1 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΠΧΣΑΑ.....	47
4.4.2 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΠΧΣΑΑ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ.....	51
4.4.3 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ/ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	52
4.5 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	54
4.5.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΗΣ.....	54
4.5.2 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	56
4.5.3 ΔΙΚΤΥΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ.....	58
4.5.4 ΧΑΡΑΞΗ ΑΙΓΙΑΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΣ.....	64
4.6 ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	69
4.6.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	69
4.6.2 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	71
4.6.3 ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	74
4.6.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ, ΟΧΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ	74
4.6.5 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.....	75
4.6.6 ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	77
4.6.7 ΝΕΟΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	77
4.6.8 ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ.....	78
4.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	80
5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ.....	86

5.1	ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	86
5.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ	87
5.2.1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΖΩΝΕΣ	89
5.2.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΜΑΚΡΗΣ – ΔΙΚΕΛΛΩΝ (ΔΖ1)	91
5.2.3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (ΔΖ2)	92
5.2.4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΕΛΤΑ ΈΒΡΟΥ (ΔΖ3)	93
5.3	ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ	94
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	96
6.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ	96
6.2	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	97
7	ΠΗΓΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ	99
	Ελληνόγλωσσες	99
	Ξενόγλωσσες	101
	Θεσμικό Πλαίσιο	101
	Ιστοσελίδες	103
7	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	105

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1.1:	Παράκτιος Χώρος	110
Εικόνα 2.2.1:	Coastal Area Management Programme Projects (CAMP)	25
Εικόνα 4.1.1:	Χάρτης Οδηγός Περιοχής Μελέτης	37
Εικόνα 4.3.1:	Πληθυσμός Περιοχής Μελέτης κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο (Απογρ. Μόνιμου Πληθυσμού, 2001)	44
Εικόνες 4.3.2 και 4.3.3:	Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός Δ. Αλεξ/πολης	45
Εικόνα 4.3.4:	Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων, Δ. Αλεξ/πολης	45
Εικόνες 4.3.5 και 4.3.6:	Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης, Δ. Αλεξ/πολης	46

Εικόνα 4.3.7: Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας, Δ. Αλεξ/πολης	46
Εικόνα 4.3.8: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής στη περιοχή μελέτης. (Απογρ. Κτιρίων 2011)	47
Εικόνα 4.5.1: Διαγραμματική απεικόνιση κατηγορίας 2 ^{ου} επιπέδου των χρήσεων/καλύψεων του Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης	54
Εικόνα 4.5.2: Διαγραμματική απεικόνιση κατηγορίας 2 ^{ου} επιπέδου των χρήσεων/καλύψεων του Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης	55

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.2.1: Γεωμετρικά χαρακτηριστικά Δήμου Αλεξ/πολης και ΤΚ που συμμετέχουν στην περιοχή μελέτης.....	41
Πίνακας 4.3.1: Εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού, Μεταβολή Πληθυσμού και Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής βάσει των απογραφών 1991, 2001, 2011, για τα διοικητικά επίπεδα από την Περιφέρεια έως και τις ΤΚ και την περιοχή μελέτης.....	43
Πίνακας 4.3.2: Πληθυσμός περιοχής μελέτης, κατά ομαδοποιημένες ηλικιακές ομάδες (Απογρ. Μόνιμου Πληθυσμού, 2001)	44
Πίνακας 4.5.1: Χρήσεων – Καλύψεων Γης κατά το Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης	54
Πίνακας 4.5.2: Πληθυσμιακή κατηγοριοποίηση οικισμών της περιοχής μελέτης (Πραγματικός Πληθυσμός, Απογρ. 2011)	56
Πίνακας 4.5.3: Κίνηση προσώπων και εμπορευμάτων του ΚΑΑΛΔ, 1994 - 2014	62
Πίνακας 5.3.1: Ποσοστά κάλυψης κάθε ζώνης εντός των ΔΖ.....	94

Αφιερώνεται στην μητέρα μου!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πρώτα απ' όλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω των επιβλέποντα καθηγητή κ. Μπεριάτο Ηλία και την λέκτορα κ. Παπαγεωργίου Μαριλένα, για την καθοδήγησή τους και τη βοήθειά τους καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας. Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και τους συγγενείς μου που με στήριξαν και με στήριξαν στις σπουδές μου. Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω και όλους τους φίλους που απέκτησα όλα αυτά τα χρόνια των σπουδών για τις αξέχαστες στιγμές που πέρασα μαζί τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο παράκτιος - χερσαίος και θαλάσσιος - χώρος, αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, στον 21^ο αιώνα. Ως χώρος με ποικίλο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, προσελκύει πλήθος οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων και λειτουργιών, εξυπηρετώντας πολυάριθμες κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανάγκες. Εκ των πραγμάτων, η συγκέντρωση μεγάλου πλήθους ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε μια τόσο περιορισμένη ζώνη και περιοχή έχει ως αποτέλεσμα ο παράκτιος χώρος να δέχεται πολλαπλές και ποικίλες περιβαλλοντικές πιέσεις.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η σημασία της διαχείρισης του παράκτιου χώρου έχει αναγνωρισθεί τόσο σε επίπεδο Ο.Η.Ε. όσο και σε επίπεδο Ευρώπης. Η Σύμβαση της Βαρκελώνης του 1978 για την «προστασία του θαλάσσιου χώρου και της παράκτιας ζώνης της Μεσογείου» και ιδιαίτερα το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης, για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης (ΟΔΠΖ) του 2008, έδωσαν σημαντική ώθηση στη χάραξη και επεξεργασία σχετικών πολιτικών από τις εμπλεκόμενες χώρες της Μεσογείου. Από την άλλη πλευρά, και η Ε.Ε., τόσο με την υιοθέτηση της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής (ΟΘΠ), όσο και με την πρόσφατη Οδηγία για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ), συνέβαλε καθοριστικά στη συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου για το σχεδιασμό και την προστασία του θαλάσσιου χώρου. Σε εθνικό επίπεδο, προς το παρόν η Ελλάδα, δεν έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε θέματα διαχείρισης της παράκτιας ζώνης, με εξαίρεση, τις γενικές αναφορές που γίνονται στα θεσμικά πλαίσια και εργαλεία της χωροταξικής και πολεοδομικής πολιτικής. Παράλληλα με τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά της χώρας, η οποία διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα συμπλέγματα νησιών αλλά και μια από τις υψηλότερες θέσεις στην Ευρώπη, στη σύγκριση έκτασης-ακτογραμμής, εμφανίζεται επιτακτική η ανάγκη για διευθέτηση των δραστηριοτήτων στο παράκτιο χώρο.

Η παρούσα εργασία, αναλύει αρχικά τα ζητήματα διαχείρισης της παράκτιας ζώνης που εντοπίζονται στον ελληνικό χώρο, εστιάζοντας, στην συνέχεια, στην περιοχή μελέτης του Δήμου Αλεξανδρούπολης. Τα κύρια χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης είναι, η σύγκρουση των χρήσεων γης, η άναρχη εκτός σχεδίου δόμηση παραθεριστικών και μόνιμων κατοικιών, η διάβρωση των παραλιακών εδαφών, οι αστικές πιέσεις κατά τους θερινούς μήνες, καθώς και η προστασία του βιοτόπου του Δέλτα του Έβρου επί της συνοριακής γραμμής. Σκοπός της εργασίας είναι να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα σχεδιασμού του παράκτιου χώρου αλλά και προτάσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία του στο Δήμο Αλεξανδρούπολης.

Λέξεις Κλειδιά: ΟΔΠΖ, ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιας ζώνης, παράκτιος χώρος, Π.Ε. Έβρου

SUMMARY

The coastal - land and sea - space is becoming increasingly important in the 21st century. As an area with a diverse natural and cultural environment, it attracts many economic and social activities and operations, serving numerous social and environmental needs. In fact, the concentration of large numbers of human activities in such a restricted area and region results in coastal area receiving multiple and diverse environmental pressures.

In recent decades the importance of coastal area management has been recognized both at UN and European level. The Convention of Barcelona (1978) for the "Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean" and especially the Madrid Protocol for the Integrated Coastal Zone Management (ICZM) of 2008, gave a major boost to the formulation and processing of relevant policies as concerned of the Mediterranean countries. On the other hand, the EU contributed to the completion of the institutional framework for planning and protection of the marine space by adopting the Integrated Maritime Policy (IMP) and the recent Directive on Maritime Spatial Planning (MSP). At national level, for the moment, Greece has not made significant progress in the coastal zone management with the exception of general references made in institutional framework and tools of spatial and urban policy. Along with the geophysical characteristics of the country, which has one of the largest clusters of islands and one of the highest positions in European rankings of area-coast comparison, the need for urgent settlement of activities is displayed in the coastal zone.

This undergraduate thesis initially analyzes coastal zone management issues identified in the Greek area, focusing then on the study area of the Municipality of Alexandroupolis. The main characteristics of the study area are the conflict of land use, the rural lawless construction of holiday and permanent housing, the erosion of coastal lands, the urban pressures during the summer months, and the protection of the biotope of Evros Delta on the Greek-Turkish borders. The purpose of this project is to yield useful planning conclusions and recommendations for the integrated coastal zone management and protection of the Municipality of Alexandroupolis.

Keywords: ICZM, integrated coastal zone management, coastal zone, Evros

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χωρική ενότητα του παράκτιου χώρου, είναι βαρυσήμαντη, καθώς αποτελεί περιβάλλον που επηρεάζεται από τρία στοιχεία (στεριά, θάλασσα, αέρας), όπου ζουν και δραστηριοποιούνται πάρα πολλά είδη πανίδας, αναπτύσσονται πολλά είδη χλωρίδας και συγκεντρώνονται ανθρωπογενείς δραστηριότητες και υποδομές. Η πολλαπλή χρήση της παράκτιας ζώνης από πολλούς διαφορετικούς χρήστες για διαφορετικούς κάθε φορά λόγους, καθώς και τα φυσικά φαινόμενα, συμβάλουν στη δημιουργία συγκρούσεων μεταξύ δραστηριοτήτων και αρνητικών επιπτώσεων στη φύση, δομή και λειτουργία του.

Η μελέτη του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα, είναι αναγκαία έως αναπόφευκτη, καθώς πρόκειται για μια χώρα που εκ φύσεως διαθέτει μια πολύ μεγάλη ακτογραμμή, ειδικότερα σε σχέση με την έκτασή της, αλλά συγκεντρώνει και πολύ μεγάλο πλήθος του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων του, στους παράκτιους οικισμούς και πόλεις. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα και οι συγκρούσεις χρήσεων είναι τα σημαντικότερα ζητήματα που καλούνται να αναλύσουν οι σημερινοί επιστήμονες και να επιλύσουν οι τοπικοί άρχοντες. Όλες αυτές οι ενέργειες πρέπει να γίνονται στα πλαίσια της αειφορίας και επομένως, εντός ενός πλαισίου ολοκληρωμένου σχεδιασμού, υπόσχοντας με αυτόν τον τρόπο, αρχικά τη προστασία του παράκτιου χώρου, τη διατήρησή του για τις επόμενες γενιές και τέλος την ανάπτυξή του.

Οι παραπάνω λόγοι αποτελούν την ικανή και αναγκαία συνθήκη για την μελέτη των ζητημάτων και του χωρικού σχεδιασμού στην παράκτια ζώνη του Δήμου Αλεξανδρούπολης της ΠΕ Έβρου, με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείρισή του. Η καθορισμός τη περιοχής μελέτης έγινε βάσει των κατευθύνσεων του Σχεδίου ΚΥΑ για το ΕΠΧΣΑΑ για τον Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, καθώς αποτελεί το μοναδικό εθνικό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα, παρά τη μη θεσμοθέτησή του. Επίσης, λήφθηκε υπόψη και ο διεθνώς αναγνωρισμένος ορισμός του παράκτιου χώρου, που παρουσιάζεται στο Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης για την ΟΔΠΖ.

Η περίπτωση μελέτης της παράκτιας ζώνης του Έβρου, βρίσκεται στο ανατολικότερο τμήμα της περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης και καλύπτει όλο το παραλιακό μέτωπο της ΠΕ Έβρου και ταυτόχρονα του Δήμου Αλεξανδρούπολης, ενώ βρέχεται από το Θρακικό Πέλαγος. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή μελέτης είναι πολλές και ποικίλες, ως προς τη φύση της αιτίας δημιουργίας τους αλλά και του δέκτη που της υφίσταται. Ενδεικτικά αναφέρονται οι φυσικές πιέσεις που δέχεται η ακτογραμμή από την αύξηση της στάθμης της θάλασσας, τη διάβρωση των ακτών, τη καταστροφή και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, οι

άτυπες συγκεντρώσεις οικιστικών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχές, περιορίζοντας την γεωργία και τις προστατευόμενες περιοχές, η σύγκρουση των χρήσεων γης.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάλυση των υφιστάμενων ζητημάτων – προβλημάτων που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης, και η δημιουργία κατευθύνσεων για την άμβλυνση των προβλημάτων εντός του πλαισίου της αειφορίας, στοχεύοντας στην προστασία του ευαίσθητου φυσικού περιβάλλοντος, στη διευθέτηση των χρήσεων γης και στην ανάπτυξη του τόπου, διευθετώντας τις διάφορες δραστηριότητες με τρόπο ώστε να μην επιβαρύνεται το περιβάλλον και ταυτόχρονα να μην περιορίζονται οι ίδιες οι δραστηριότητες σε βαθμό που να πλήττουν την τοπική οικονομία.

Για τις ανάγκες της εργασίας, πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα σχεδόν σε ολόκληρη τη περιοχή μελέτης και αναζητήθηκε χρήσιμο υλικό το οποίο λήφθηκε έγκαιρα και έπειτα από καλή συνεννόηση από υπεύθυνο της Υπηρεσίας Πολεοδομίας του Δήμου Αλεξ/πολης αλλά και από υπεύθυνο της τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου.

Τέλος, η διάρθρωση της εργασίας ξεκινά με τη παρουσίαση της έννοιας και σημασίας του παράκτιου χώρου και συνεχίζει με την παρουσίαση των πολιτικών και του θεσμικού πλαισίου σε διεθνές και ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Έπειτα, αναλύεται η περιοχή μελέτης του Έβρου καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι προτάσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου χώρου στη περιοχή μελέτης. Τέλος αξίζει να σημειωθεί η χρήση των Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων (ArcGIS) που βοήθησε σημαντικά στη δημιουργία χαρτών και επεξεργασίας χωρικών δεδομένων.

2 ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

2.1 ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ

2.1.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η παράκτια ζώνη παντού στον κόσμο, κεντρίζει το ενδιαφέρον των ανθρώπων, καθώς σε αυτήν περιέχονται περιοχές μεγάλης περιβαλλοντικής σημασίας και ευαισθησίας, μετατρέποντας ολόκληρη την παράκτια ζώνη σε μια χωρική ενότητα που χρήζει ολοκληρωμένης αντιμετώπισης.

Τα παράκτια οικοσυστήματα αποτελούν αμφίβια μέρη της φύσης, περιοχές όπου η στεριά συναντά το υγρό στοιχείο της θάλασσας και τον αέρα. Εκ φύσεως η αλληλεπίδραση των στοιχείων έχει δημιουργήσει και συνεχίζει αν δημιουργεί συνεχώς, οικοσυστήματα που ποικίλουν σε μορφή και σύσταση, προσελκύοντας και φιλοξενώντας πολλά και διαφορετικά είδη της πανίδας, επιτρέποντας παράλληλα, την ανάπτυξη ποικίλων ειδών της χλωρίδας. (Αποστολάκης, 2012)

Εικόνα 2.1.1: Παράκτιος Χώρος

Πηγή: MedPartnership,

<http://www.themedpartnership.org/med/pfpublish/p/doc/d4df752c91b8b6cbcea8c9bb27e48b8c>

Η πολυσύνθετη δομή των παραλιακών οικοσυστημάτων, αποδίδει στις παράκτιες περιοχές, πολλές και διαφορετικές λειτουργίες και χαρακτηριστικά. Από περιβαλλοντικής άποψη, η ίδια η φύση προσπαθεί με τους μηχανισμούς της, να αναστείλει αρνητικές επιπτώσεις που υφίστανται εις βάρος της. Παραδείγματα αποτελούν, η παράκτια βλάστηση που αποτρέπει τη διάβρωση και κατολίσθηση του εδάφους, ή η λειτουργία της ως φραγμός σε πλημμυρούσες περιοχές. Άλλο παράδειγμα είναι η λειτουργία των υγροτόπων ως φίλτρα σε περιοχές που παρουσιάζουν ευτροφισμό, μειώνοντας το ρυπογόνο φορτίο που καταλήγει σε θάλασσες και λίμνες. (Αποστολάκης, 2012)

Από κοινωνικο-οικονομική άποψη, οι παράκτιες περιοχές συχνά συγκεντρώνουν ιδιαίτερα αξιόλογους φυσικούς πόρους, οι οποίοι προσελκύουν διάφορες οικονομικές δραστηριότητες. Αντίστοιχα παραδείγματα, τέτοιων δραστηριοτήτων αποτελούν, η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες, η γεωργία, η εξόρυξη ορυκτών πόρων, η βιομηχανική δραστηριότητα,

αλλά και η αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων και των παραλιών για αναψυχή. (Αποστολάκης, 2012)

Όλα τα παραπάνω αποτελούν σύνολο αιτιών, από αρχαιοτάτων χρόνων, για την ανάπτυξη των ανθρώπινων οικισμών στα παράλια, όπου σήμερα ζουν και δραστηριοποιούνται τα 2/3 του ανθρώπινου πληθυσμού (Τσουχλής, 2003). Έτσι συμπεραίνεται η πολύ μεγάλη σημασία των παράκτιων περιοχών για την αειφορική ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών, όπου ανήκουν.

2.1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Στην καθημερινότητα των ανθρώπων, φαίνεται να είναι εύκολα αντιληπτές και συχνά χρησιμοποιούμενες οι έννοιες του παράκτιου χώρου και της παράκτιας ζώνης, περιγράφοντας την ίδια χωρική ενότητα. Ωστόσο, ο διαχωρισμός τους κυρίως για διαχειριστικούς λόγους, είναι δύσκολος (Κοκκώσης, Δημητρίου και Κωνσταντόγλου, 2009). Ο λόγος είναι, ότι το ίδιο το παράκτιο περιβάλλον είναι δυσδιάκριτο από το ηπειρωτικό και το θαλάσσιο, και σε συνδυασμό με τις μεταβολές της περιοχής από φυσικές και ανθρώπινες δραστηριότητες, ο καθορισμός των ορίων τους είναι ακόμα δυσκολότερος. Επιπλέον, και από τη πλευρά των μελετητών, επιστημόνων και άλλων ομάδων που ασχολούνται και μελετούν τον παράκτιο χώρο, υπάρχει διαφορετική προσέγγιση, με διαφορετικούς σκοπούς κάθε φορά, δίνοντας διαφορετική ερμηνεία και όρια στην παράκτια ζώνη και τον παράκτιο χώρο. Το αποτέλεσμα είναι, η δημιουργία πολλών παραπλήσιων αλλά και διαφορετικών ορισμών των δύο εννοιών, βασιζόμενοι κάθε φορά είτε στην επιθυμητή προσέγγιση, είτε στις προκλήσεις επί του παράκτιου χώρου, που καλούνται οι αρμόδιοι φορείς και επιστήμονες να αντιμετωπίσουν. (Αποστολάκης, 2012)

Στη συνέχεια παρατίθενται μερικοί ορισμοί για την παράκτια ζώνη και το παράκτιο χώρο.:

- Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα: Η παράκτια ζώνη είναι η επιφάνεια επί της οποίας συναντούνται και αλληλεπιδρούν η γη με τη θάλασσα. Περιλαμβάνει όλα τα χερσαία αλλά και τα θαλάσσια παράκτια φυσικά συστήματα. Τα όρια της παράκτιας ζώνης καθορίζονται τυχαία και διαφέρουν πολύ από κράτος σε κράτος. Πολλές φορές καθορίζονται από διοικητικά και πολιτικά κριτήρια.¹

¹Ιστότοπος: ΑΚΤΗ – ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
<http://www.akti.org.cy/publications/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%B6%CF%89%CE%BD%CE%B7-sos/>

- Παράκτιος Χώρος (ή παράκτια περιοχή): Ο γεωμορφολογικός χώρος εκατέρωθεν της ακτογραμμής, όπου εκδηλώνεται διαδραστικά η σχέση μεταξύ του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος, μέσω των σύνθετων οικολογικών συστημάτων που περιλαμβάνουν βιοτικές και αβιοτικές συνιστώσες. Πρόκειται για μεταβατική ζώνη μεταβλητού πλάτους που αποτελεί, ταυτόχρονα, ζωτικό χώρο ανθρώπινων κοινωνιών και κοινωνικο-οικονομικών δραστηριοτήτων. (ΥΠΑΠΕΝ, 2009)
- Πρωτόκολλο για την ΟΔΠΖ: «Παράκτια ζώνη», η γεωμορφολογική περιοχή εκατέρωθεν της ακτογραμμής στην οποία η αλληλεπίδραση μεταξύ του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος αποκτά τη μορφή πολύπλοκων συστημάτων οικολογικών στοιχείων και πόρων αποτελούμενων από βιοτικές και αβιοτικές συνιστώσες που συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν με τις ανθρώπινες κοινότητες και τις σχετικές κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες.

Παρά τους όλους παραπάνω διαφορετικούς ορισμούς, όλοι τους διαθέτουν τα εξής κοινά στοιχεία. Όλοι τους, αναγνωρίζουν ότι το εύρος της παράκτιας ζώνης είναι κυμαινόμενο, ώστε να καλύπτεται πάντα η περιοχή όπου αλληλεπιδρούν η στεριά με τη θάλασσα, περιοχή που ορίζεται πρώτα από τη φύση και έπειτα και από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Η γενικότητα των ορισμών είναι αυτή που δυσκολεύει την οριοθέτηση κάθε φορά της παράκτιας ζώνης με σκοπό τη διαχείρισή της.

2.1.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ

Τα προβλήματα και οι πιέσεις που αντιμετωπίζει ο παράκτιος χώρος, προκαλούνται από διάφορες πηγές και αιτίες, φυσικές και ανθρωπογενείς, σε διαφορετικές επιμέρους ζώνες του παράκτιου χώρου με διαφορετικές επιπτώσεις, ωστόσο όλες συμβάλουν στην υποβάθμιση του παράκτιου χώρου και πρέπει να αντιμετωπιστούν, χωρίς εξαιρέσεις.

Ενδεικτικά παρατίθεται μια τυπολογική κατηγοριοποίηση των πιέσεων σε τέσσερις ομάδες οι οποίες είναι (Τσουχλής, 20003):

- I. Πιέσεις στη δομή και τη λειτουργία των φυσικών οικοσυστημάτων, οι οποίες προέρχονται από ανθρωπογενή «οικοσυστήματα» και από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή αλλά και από το σύνολο της αναπτυξιακής διαδικασίας είτε άμεσα είτε έμμεσα.
- II. Πιέσεις στην ποιότητα και την ποσότητα των οικοσυστημάτων (έδαφος, υδάτινοι πόροι κ.ά.) οι οποίες είναι το αποτέλεσμα της συγκέντρωσης ανθρώπων και των

δραστηριοτήτων τους. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε αυξημένη ζήτηση για «κατανάλωση» φυσικών πόρων αλλά και για απόθεση των καταλοίπων αυτών.

- III. Πιέσεις που προέρχονται από τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες σε χώρο όσον αφορά τα χερσαία οικοσυστήματα, γεγονός που αποτελεί συνέπεια της ανάπτυξης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.
- IV. Πιέσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, εξαιτίας του μεγέθους και τις κλίμακας των υποδομών που είναι αναγκαίες για την υποστήριξη του υφιστάμενου αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Ειδικότερα τα προβλήματα-πιέσεις που επιβαρύνουν τον παράκτιο χώρο έχουν φυσικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις, και παρουσιάζονται οι περισσότερες στη συνέχεια. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2000)

- Εκτεταμένη διάβρωση των ακτών που συχνά εντείνεται από ακατάλληλη ανθρώπινη υποδομή (συμπεριλαμβανομένης της υποδομής που αποσκοπεί στην «παράκτια άμυνα») και ανάπτυξη πολύ κοντά στην ακτογραμμή. Έχει παρατηρηθεί ότι και λιμενικά έργα καθώς και η άντληση φυσικού αερίου, συνέβαλε στην ταχύτερη διάβρωση, λόγω ελλειπούσης αντίληψης της δυναμικής της παράκτιας ζώνης.
- Καταστροφή ενδιαίτημάτων, λόγω έλλειψης πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού ή της αξιοποίηση των θαλασσών. Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στις χώρες της κεντρο-ανατολικής Ευρώπης. Αν γενικευτεί το συγκεκριμένο πρόβλημα, μπορεί να περιγραφεί από τις συγκρούσεις των χρήσεων γης, για τις οποίες θα πρέπει να μεριμνεί ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, οποίος εκλείπει σε πολλές περιοχές (Αποστολάκης, 2012).
- Απώλεια της βιοποικιλότητας, χερσαίας και θαλάσσιας (παράκτιας και ανοιχτής), λόγω της καταστροφής των παράκτιων τόπων αναπαραγωγής των ειδών. Ιδιαίτερα οι προστατευόμενες περιοχές όπως, ακτές, υγροβιότοποι, λίμνες, λιμνοθάλασσες και δέλτα ποταμών, εμφανίζουν κρούσματα υπερβόσκησης, καταπατήσεων ελών και αμμοθινών, λαθροθηρίας (Αγγελίδης και Οικονόμου 2005).
- Μόλυνση των χερσαίων και υδάτινων (επιφανειακών και υπόγειων) πόρων, λόγω διάχυσης της ρύπανσης από θαλάσσιες και χερσαίες πηγές. Τα χερσαία ύδατα (κυρίως τα επιφανειακά και λιγότερο τα υπόγεια), ρυπαίνονται με διάφορους τρόπους, όπως είναι (ενδεικτικά): α) ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων, β) απόρριψη αστικών και βιομηχανικών λυμάτων, ανεπεξέργαστη ιλύς από βιολογικό καθαρισμό, γ) νιτροποίηση και όχι μόνο των υδάτων (και των υπόγειων) από την

εντατική χρήση χημικών ουσιών στη γεωργία και δ) ρύποι από τη ναυσιπλοΐα και αντίστοιχα ατυχήματα. Όλοι οι παραπάνω τρόποι μπορούν να προσβάλουν είτε άμεσα τα ηπειρωτικά ύδατα και αυτά με τη σειρά τους να μεταφέρουν τους ρύπους και τη μόλυνση στα θαλάσσια, είτε κατευθείαν τα θαλάσσια ύδατα. (Αποστολάκης, 2012)

- Προβλήματα που αφορούν την ποιότητα και ποσότητα των υδάτων, όπως η υφαλμύρωση των εδαφών και του υδροφόρου ορίζοντα. Το πρόβλημα αυτό προκαλείται κυρίως από την υπεράντληση υδάτων στην ενδοχώρα για ύδρευση και άρδευση, προκαλώντας εισροή στον υδροφόρο ορίζοντα υφάλμυρου νερού από τις θάλασσες. Κύριοι καταναλωτές μεγάλων ποσοτήτων νερού είναι η γεωργία, και περισσότερο τοπικά η βιομηχανία, η αστική ανάπτυξη και ο τουρισμός. Η υφαλμύρωση οδηγεί επίσης και σε μειωμένη παραγωγικότητα και αποδοτικότητα των εδαφών (Αποστολάκης, 2012).

(Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ΟΔΠΖ, 2000)

Εκτός των προαναφερθέντων, κυρίως περιβαλλοντικών, επιπτώσεων, ο παράκτιος χώρος αντιμετωπίζει και άλλες πιέσεις και προβλήματα, που προέρχονται από την αύξηση της στάθμης της θάλασσας, και τα οποία μπορούν να αφορούν το ανθρωπογενές περιβάλλον και παραγωγικές δραστηριότητες. Παραδείγματα κινδύνων είναι (Αγγελίδης και Οικονόμου, 2005):

- Πλημμύρες με ενδεχόμενες ανθρώπινες απώλειες.
- Καταστροφή ή ζημιές οικισμών, προστατευτικών έργων και άλλων υποδομών.
- Υποβάθμιση ανανεώσιμων φυσικών πόρων.
- Δυσχέρειες στον τουρισμό και τις μεταφορές.
- Κίνδυνος για τα παράκτια αρχαιολογικά, ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία.

2.1.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Όλη η ανάλυση του παράκτιου χώρου, οδηγεί στο συμπέρασμα, πως ο παράκτιος χώρος αποτελεί χωρική ενότητα με πάρα πολύ μεγάλη σημασία και περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική αξία, τονίζοντας την επιταγή για ολοκληρωμένη διαχείρισή του.

Η πολυσύνθετη φύση του, η δυναμική του λόγω φυσικών διεργασιών αλλά και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, δυσκολεύει τον ακριβή χωρικό προσδιορισμό του, καθυστερώντας ή αναστέλλοντας την εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων αλλά και δράσεις

προγραμμάτων για την αναστολή των προβλημάτων που αντιμετωπίζει, και δράσεις για την διατήρησή και ανάδειξή των αξιόλογων στοιχείων του. Οι ορισμοί που υπάρχουν στη βιβλιογραφία και τα νομοθετικά κείμενα, είναι σαφώς ορισμένοι, ωστόσο διαφέρουν ως προς τη καθεαυτή παράκτια ζώνη που ορίζουν (βασιζόμενοι συνολικά σε μη κοινά κριτήρια), κάτι το οποίο αν συμβεί, θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στους στόχους της διεθνούς και τοπικής κοινότητας για την προστασία του, και θα βελτιώσει τις γραφειοκρατικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η νομοθεσία κατά την εφαρμογή της.

Όσον αφορά τις πιέσεις και τα προβλήματα που παρατηρούνται στο παράκτιο χώρο, είναι πολλά και διαφορετικής φύσης, αλλά συχνά αλληλένδετα. Επειδή, λοιπόν, ο παράκτιος χώρος είναι πολυλειτουργικός για μεγάλο σύνολο αβιοτικών και βιοτικών παραγόντων και οργανισμών, οποιαδήποτε αρνητική επίπτωση σε αυτών ή πίεση, μπορεί να επηρεάσει το σύνολό του και τους οργανισμούς που ζουν και λειτουργούν σε αυτόν. Αντίστοιχα όμως, και οι ενέργειες για την αναστολή των αρνητικών επιπτώσεων και διατήρησης της παράκτιας ζώνης, μπορούν να οδηγήσουν τον παράκτιο χώρο σε ανάκαμψη. Ουσιαστικά, ακόμα και μικρές επεμβάσεις στο παράκτιο χώρο έχουν μεγάλες επιδράσεις.

Επομένως, κρίνεται απαραίτητη η δραστηριοποίηση όλων των φορέων άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής και όχι μόνο (π.χ. αναπτυξιακής πολιτικής), διεθνούς βεληνεκούς, ευρωπαϊκού αλλά και εθνικού, με στόχο την εφαρμογή των πολλών κατευθύνσεων που έχουν δοθεί, μέσω πλαισίων και σχεδίων που έχουν συνταχθεί μέχρι σήμερα, σε όλα τα χωρικά επίπεδα. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί πως, η παράκτια ζώνη δεν χρήζει μόνο περιβαλλοντικής προστασίας και διατήρησης αλλά και αειφορικής ανάπτυξης, καθώς αποτελεί βασική χωρική ενότητα διεξαγωγής σημαντικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων που ωφελούν το κοινωνικό σύνολο.

2.2 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ, ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

2.2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η διεθνής κοινότητα, ξεκίνησε τη συλλογική της δράση μέσω της ίδρυσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 1945, με σκοπό τη διατήρηση της ειρήνης στην υφήλιο, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Με την πάροδο των ετών, η δραστηριοποίηση του οργανισμού άρχισε να εδραιώνεται, ωστόσο, η παγκόσμια αναγνώριση και αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων, κίνησε το ενδιαφέρον του οργανισμού σχεδόν 30 χρόνια μετά την ίδρυσή του.

Το 1972, στη Στοκχόλμη, ο ΟΗΕ πραγματοποιεί την παγκόσμια Σύσκεψη, όπου ανακηρύσσει τη διατήρηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος, δημιουργώντας και το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον. Οι επόμενες σημαντικότερες Συνδιασκέψεις του ΟΗΕ ήταν του Ρίο ντε Τζανέιρο (1992) για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, του Γιοχάνεσμπουργκ (2002) για τη βιώσιμη ανάπτυξη, και ξανά του Ρίο (2012) για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Κατά τη διάρκεια αυτών των 40 ετών, υπήρξαν και άλλες σημαντικές ημερομηνίες σταθμοί, κατά τις οποίες παράχθηκαν δεσμευτικά και μη κείμενα προς τα κράτη μέλη του ΟΗΕ. Την πρώτη διεθνή έμμεση προσέγγιση της παράκτιας ζώνης, αναλαμβάνει το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης (ΜΣΔ) που αποφασίστηκε στη Σύμβαση του ΟΗΕ το 1974 στη Βαρκελώνη και ολοκληρώθηκε το επόμενο έτος. (United Nations Environment Programme – MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention) Επτά χρόνια αργότερα (1982) στο Μοντέγκο Μπέι της Τζαμάικα, παρουσιάζεται από τον ΟΗΕ, η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1994. (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

2.2.1.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ (ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ)

Το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης του 1975, αποτέλεσε το πρώτο, σε περιφερειακό επίπεδο, σχέδιο δράσης για τη θάλασσα, υπό την αιγίδα του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNEP). Ένα χρόνο μετά, 16 μεσογειακές χώρες και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, έχοντας ήδη υιοθετήσει το ΜΣΔ, προχωρούν και στην υιοθέτηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης, η οποία πλαισιώθηκε και με 7 πρωτόκολλα. Αυτά είναι (United Nations Environment Programme – MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention):

- Πρωτόκολλο για τα απορρίμματα των πλοίων και των αεροσκαφών.
- Πρωτόκολλο για τη πρόληψη ρύπανσης από πλοία και την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων.
- Πρωτόκολλο για τις επίγειες πηγές και δραστηριότητες ρύπανσης.
- Πρωτόκολλο για τις Προστατευόμενες Περιοχές και τη Βιοποικιλότητα.
- Πρωτόκολλο για τη μόλυνση του υπεδάφους (από την μελέτη και αξιοποίησή του).
- Πρωτόκολλο για τα Επικίνδυνα Απόβλητα.
- Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης (ΟΔΠΖ).

Όπως φαίνεται και στο παράρτημα (Signatures and Ratifications of the Barcelona Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean and its Protocols as at 14 October 2014.), η Ελλάδα ανήκει στις πρώτες 16 μεσογειακές χώρες

που υπέγραψε την Σύμβαση της Βαρκελώνης και έχει υπογράψει όλα τα παραπάνω πρωτόκολλα, χωρίς ωστόσο, να τα έχει επικυρώσει και θέση σε εφαρμογή όλα. (United Nations Environment Programme – MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention) Η ελληνική νομοθεσία επικύρωσε τη Σύμβαση της Βαρκελώνης με το Ν.855/1978 (ΦΕΚ 235/Α/23-12-1978) και την τροποποίησή της με το Ν.3022/2002 (ΦΕΚ 144/Α/19-06-2002). Οι επικυρώσεις των επιμέρους πρωτοκόλλων και των τροποποιήσεών τους, φαίνονται στο προαναφερθέν παράρτημα και στον ιστότοπο του ΥΠΑΠΕΝ (ΥΠΑΠΕΝ – Κύρωση Διεθνών Συμβάσεων & Πρωτοκόλλων).

Τα παραπάνω πρωτόκολλα δημιουργήθηκαν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές δηλώνοντας και την εξέλιξη της προστασίας της θάλασσας και όχι μόνο, από τα κράτη μέλη του ΟΗΕ. Το 1995, το ΜΣΔ διεύρυνε το περιεχόμενο του, καλύπτοντας και το σχεδιασμό και τη διαχείριση της παράκτιας ζώνης, προωθώντας την αειφόρο ανάπτυξη. Έτσι υιοθετήθηκε το Σχέδιο Δράσης για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και την Αειφόρο Ανάπτυξη των Παράκτιων Περιοχών της Μεσογείου (Action Plan for the Protection of the Marine Environment and the Sustainable Development of the Coastal Areas of the Mediterranean (MAP Phase II)), αντικαθιστώντας το ΜΣΔ. Ταυτόχρονα, τα συμμετέχοντα κράτη, υιοθέτησαν και την τροποποίηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης, η οποία μετονομάστηκε σε Σύμβαση για την Προστασία του θαλάσσιου Περιβάλλοντος και του Παράκτιου Χώρου της Μεσογείου (Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean). (United Nations Environment Programme – MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention)

Αξιοσημείωτο είναι, ότι η Σύμβαση της Βαρκελώνης, αποτέλεσε αφορμή (συχνά αναφέρεται και στις επιμέρους συμφωνίες) για σύναψη διακρατικών συμφωνιών σε ενδο-μεσογειακό επίπεδο με στόχο την προστασία των αντίστοιχων θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί και η «Συμφωνία συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του Ιόνιου Πελάγους και των παράκτιων ζωνών του». Η συγκεκριμένη συμφωνία, υπογράφηκε από τις δύο πλευρές στη το 1979 στη Ρώμη, ωστόσο η αντίστοιχη Επιτροπή περιόρισε τις δραστηριότητές της τα επόμενα χρόνια. Στην Ελλάδα η εν λόγω συμφωνία επικυρώθηκε με το Ν.1267/1982 (85/Α/05-07-1982). (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

2.2.1.2 ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας παραθέτει ένα ολοκληρωμένο σύνολο νόμων και τάξης για τους ωκεανούς και τις θάλασσες καθώς και για τη θέσπιση

κανόνων που διέπουν όλες τις χρήσεις και τους πόρων τους, παγκοσμίως. Επίσης, τονίζει την σύνδεση των προβλημάτων που εμφανίζονται στο θαλάσσιο χώρο αλλά και την ολοκληρωμένη-συνολική αντιμετώπισή τους.

Η Σύμβαση παρουσιάστηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1982 στο Μοντέγκο Μπέι της Τζαμάικα, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και υπογράφηκε αυθημερόν από 119 αντιπροσωπείες. Παρά τη μεγάλη συμμετοχή των κρατών, τέθηκε σε ισχύ 8 χρόνια μετά, στις 16 Νοεμβρίου 1994. Η επικύρωση στην Ελλάδα έγινε με το Ν.2321/1995 (ΦΕΚ 136/Α/23-06-1995).

Η καθολική οπτική για τη θάλασσα και τους ωκεανούς που έχει η Σύμβαση, την καθιστά από τα σημαντικότερα νομικά όργανα του προηγούμενου αιώνα. Αυτή η αντιμετώπιση, οδήγησε και στη παρουσίαση καινοτόμων αντιλήψεων και νομοθετημάτων. Παράδειγμα αποτελεί, η θέσπιση του πυθμένα των ωκεανών πέρα από τα εθνικά όρια τα οποία αποτελούν «κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας», η οποία δικαιούται την αξιοποίησή της και υποχρεούται να την προστατέψει. Επίσης, η σύμβαση αναφέρεται στη διευθέτηση μεταξύ των κρατών (κυρίως των γειτονικών παράκτιων κρατών), αλλά και στις χρήσεις επί των ωκεανών. Ειδικότερα, καλύπτει τα ακόλουθα κύρια θέματα. (UNFric – Ωκεανοί: Η Πηγή της Ζωής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, 20ή Επέτειος, 1982-2002)

- Όρια θαλάσσιων ζωνών (χωρικά ύδατα, παρακείμενη ζώνη, αποκλειστική οικονομική ζώνη, υφαλοκρηπίδα).
- Δικαιώματα ναυσιπλοΐας, συμπεριλαμβανομένων των στενών που χρησιμοποιούνται για διεθνή ναυσιπλοΐα.
- Ειρήνη και ασφάλεια στους ωκεανούς και στα πελάγη.
- Διατήρηση και διαχείριση ζώντων θαλάσσιων πόρων.
- Προστασία και συντήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Επιστημονική έρευνα.
- Δραστηριότητες στο θαλάσσιο πυθμένα πέρα από τα όρια των εθνικών δικαιοδοσιών.
- Διαδικασίες για διευθέτηση διαφωνιών ανάμεσα στα κράτη.

Από τα παραπάνω θέματα, το πρώτο θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της Σύμβασης. Ειδικότερα, η καθολική αποδοχή των χωρικών υδάτων έως 12 ναυτικά μίλια (εντός των οποίων τα κράτη έχουν δικαίωμα να επιβάλουν οποιαδήποτε νομοθεσία και κανονισμούς), των διεθνών υδάτων, διατηρώντας παράλληλα, μέσω του δικαιώματος της «αθώας διέλευσης», τη συνεκτικότητα των θαλάσσιων διαδρομών. Αντίστοιχα και η Ελλάδα η οποία επικύρωσε την Σύμβαση με το Ν.2321/1995 (ΦΕΚ 136/Α/23-06-1995), έχει το

«αναφαίρετο δικαίωμα κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 της κυρούμενης Συμβάσεως να επεκτείνει σε οποιονδήποτε χρόνο τι εύρος της χωρικής θάλασσας μέχρι αποστάσεως 12 ν.μ.». (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

Το δεύτερο σημαντικό σημείο του πρώτου θέματος, είναι η αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ). Βάσει των άρθρων 55-57 της Σύμβασης, «η ΑΟΖ ορίζεται ως περιοχή που εκτείνεται μετά τα χωρικά ύδατα και σε βάθος έως 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης (ακτογραμμή), στην οποία τα κράτη έχουν το δικαίωμα να εξερευνούν, να εκμεταλλεύονται, να διατηρούν και διαχειρίζονται τις φυσικές πηγές ζώντων ή μη των υδάτων, του βυθού και του υπεδάφους της θάλασσας». Αντίστοιχα και τα νησιά διαθέτουν ΑΟΖ, η οποία ορίζεται με τον ίδιο τρόπο με την ηπειρωτική παράκτια χώρα. (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

2.2.1.3 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ

Η διεθνής κοινότητα, έχει μεριμνήσει και νομοθετήσει για πλήθος περιβαλλοντικών και μη θεμάτων πέραν των άμεσα σχετιζόμενων με τη παράκτια ζώνη (θαλάσσια και ηπειρωτική). Στη συνέχει παρατίθενται όσα κατά τη παρούσα μελέτη θεωρούνται έμμεσα σχετικά με τη παράκτια ζώνη και έχουν ενταχθεί στην ελληνική νομοθεσία, όπως αυτά αναφέρονται στο ΥΠΑΠΕΝ. (ΥΠΑΠΕΝ – Κύρωση Διεθνών Συμβάσεων & Πρωτοκόλλων)

- Σύμβαση για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακά πλαίσια.
- Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές.
- Σύμβαση Βόννης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας.
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα.
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερήμωσης στις χώρες που αντιμετωπίζουν σοβαρή ξηρασία και απερήμωση, ιδιαίτερα στην Αφρική.
- Διεθνής Σύμβαση (αναθεωρημένη) για την προστασία φυτών.
- Διεθνής Σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας από πετρέλαιο (OILPOL).
- Διεθνής Σύμβαση αναφορικά με την αστική ευθύνη για ζημιές ρύπανσης από πετρέλαιο (CLC).
- Διεθνής Σύμβαση του 1973 για την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας από πλοία, όπως τροποποιείται από το Πρωτόκολλο του 1978, σχετικά με περιστατικά ρύπανσης με επιβλαβείς ουσίες, (MARPOL 73/78).
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση, με το συνημμένο Παράρτημα.

- Σύμβαση Ραμσάρ για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων, ιδίως ως υγροβιοτόπων.
- Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την προστασία και τη χρήση των διασυννοριακών υδάτων και των διεθνών λιμνών.
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Σύμβαση για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.2.2 ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο παράκτιος χώρος στην Ευρώπη αλλά και γενικότερα σε όλο τον κόσμο, ξεκίνησε να αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη βαρύτητα, περίπου πριν από 20 χρόνια. Τις πρωτοβουλίες για ειδικότερη μεταχείριση αυτής της ευαίσθητης περιοχής, τις ανέλαβε η διεθνής κοινότητα αρχικά (όπως φαίνεται από τις διάφορες συμβάσεις του ΟΗΕ διαχρονικά) και έπειτα υιοθετήθηκαν και από την Ε.Ε.. Έως τότε, η προστασία και διατήρηση του παράκτιου χώρου, δεν ξεχώριζε από τη συνολική περιβαλλοντική προστασία και διατήρηση.

Η αρχή ευαισθητοποίησης της Ευρώπης για το περιβάλλον, χρονολογείται στο 1972, όταν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Παρισίων, «οι ευρωπαίοι αρχηγοί των χωρών και κυβερνήσεων, εξέφρασαν την ανάγκη πλαisiώσης της οικονομικής επέκτασης από μια κοινοτική περιβαλλοντική πολιτική, ζητώντας ένα πρόγραμμα δράσης». Επισημαίνεται ότι είχε προηγηθεί και η πρώτη διάσκεψη του ΟΗΕ για το περιβάλλον. (Καλλία – Αντωνίου, 2011)

2.2.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ

Το 1973, το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσε ψήφισμα για την προστασία της ακτογραμμής (Resolution (73) 29). Μία δεκαετία μετά, το Διάσκεψη των Υπουργών Χωροταξίας των χωρών της Ε.Ε. (CEMAT), υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης, οδήγησε στην υιοθέτηση της Χάρτας της Ευρωπαϊκής Χωροταξίας (γνωστή και ως «Torremolinos Charter»). Επίσης, το Συμβούλιο της Ευρώπης με τη σειρά του, υποστήριξε περαιτέρω πρωτοβουλίες με σκοπό τη δημιουργία ενός πρότυπου νόμου για την προστασία των ακτών και τη θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τις παράκτιες ζώνες. (European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2014)

Επιπλέον, πριν τη Χάρτα της Ευρωπαϊκής Χωροταξίας, προηγήθηκαν τα δύο πρώτα προγράμματα δράσης για το περιβάλλον, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1973 - 1976 και 1977 – 1981), τα οποία έδωσαν σημαντική βαρύτητα σε θέματα για το σχεδιασμό και την οικολογική διαχείριση των παράκτιων περιοχών. Αυτά με τη σειρά τους οδήγησαν το 1981 στην

Ευρωπαϊκή Χάρτα των Ακτών, που συντάχθηκε από τη Διάσκεψη των Παράκτιων Περιφερειών της Ευρώπης, και στο σχετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1982) (OJ C 182, 19.7.1982, p.124-126), το οποίο υποστηρίζει τις αρχές της Χάρτας των Ακτών. Η Χάρτα και το αντίστοιχο ψήφισμα, τόνιζαν την ανάγκη για ολοκληρωμένο σχεδιασμό των παράκτιων περιοχών. (European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2014)

Η Agenda 21, που δημιουργήθηκε από την Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ του Ρίο (1992), με τα κεφάλαια 17 και 10, όπου προτείνεται η δημιουργία στρατηγικών ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων περιοχών και παρουσιάζεται η ανάγκη για τέτοια σχέδια, αντίστοιχα, αποτέλεσε αφορμή για την δημιουργία αντίστοιχης πολιτικής από την ΕΕ. Έτσι, το Συμβούλιο εξέδωσε το 1992 (92 C 59/01) και το 1994 (94C 135/02) ψηφίσματα για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, μέσα από τα οποία αναγνώρισε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο παράκτιος χώρος, και προέτρεψε την Επιτροπή να εισηγηθεί για την ανάληψη δράσεων στην Ευρώπη. (European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2014)

Για το διάστημα 1996-1999, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεκπεραίωσε ένα Πρόγραμμα Επίδειξης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, παρέχοντας πληροφορίες στους εμπλεκόμενους φορείς και προωθώντας το διάλογο για τη βιώσιμη διαχείριση της παράκτιας ζώνης. Τα συμπεράσματα του προγράμματος αποτέλεσαν στη συνέχεια, βάση για την Επιτροπή, η οποία εξέδωσε δύο έγγραφα (European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2014):

- Μια ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα "Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών: Μια στρατηγική για την Ευρώπη" (COM /2000/547, 17 Σεπτεμβρίου, 2000)
- Μια πρόταση για **σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών στην Ευρώπη** (COM /2000/545 της 8ης Σεπτεμβρίου 2000).

Η **παραπάνω Σύσταση** για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών στην Ευρώπη, εγκρίθηκε στις 30 Μαΐου 2002 (2002/413/EC). Μέσα σε αυτήν την Σύσταση, περιγράφονται οι οκτώ βασικές αρχές που πλαισιώνουν την ΟΔΠΖ, βάσει των οποίων, περιγράφονται τα βήματα που καλούνται να ακολουθήσουν τα κράτη-μέλη ώστε να αναπτύξουν εθνικές στρατηγικές για την ΟΔΠΖ. (European Commission – Coastal Zone Policy – Recommendation on Integrated Coastal Zone Management, 2015) Το 2007, η Επιτροπή

εξέδωσε Ανακοίνωση (COM /2007/308) προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με αφορμή την αξιολόγηση της Σύστασης για την ΟΔΠΖ, η οποία χρησιμοποίησε για εισροές προηγούμενες αξιολογήσεις (του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, της ομάδας εργασίας δεικτών κ.ά.). Το κείμενο αυτό περιείχε και αναφορές στις 14(από 20) εκθέσεις από τα ισάριθμα παράκτια κράτη της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας στις 14). Ωστόσο, παρά τη θετική συνεισφορά της Σύστασης σε ένα «σφαιρικότερο χωροταξικό σχεδιασμό», υπήρξε κωλυσιεργία και περιορισμένη πρόοδος. Αυτό διότι, οι επιμέρους χώρες είτε δεν παρείχαν «αρκετές πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εφαρμογής» είτε γιατί, «πολύ λίγες από αυτές αναλύσανε τους ειδικούς δείκτες». Τέλος, στην έκθεση αυτή τονίζεται η κρισιμότητα της ΟΔΠΖ και η μελλοντική της πρόοδος και συσχετίζεται με α) την Πράσινη Βίβλο για την θαλάσσια πολιτική, β) το πρωτόκολλο για την ΟΔΠΖ στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βαρκελώνης και γ) την Οδηγία για το INSPIRE (2007/2 ΕΚ, ΕΕ L108). (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

Η μεγάλη σημασία της ΟΔΠΖ από την ΕΕ, φαίνεται και από το 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (2002-2012) (Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου 1600/2002/ΕΚ, 22 Ιουλίου 2002), το οποία επιβεβαίωσε την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών μεταξύ των προτεραιοτήτων δράσης των άρθρων 3.10 και 6.2 (g). Ένα χρόνο μετά (2013), «η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας για τη θέσπιση πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.» (European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2014)

2.2.2.2 ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ Ο.Δ.Π.Ζ. ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Το πρωτόκολλο για την ΟΔΠΖ, το οποίο είναι και το πιο άμεσα σχετιζόμενο με τη παρούσα διπλωματική εργασία, δημιουργήθηκε στις 21 Ιανουαρίου του 2008 στη Μαδρίτη, και αποτέλεσε πρωτοποριακή και πλήρη αποσαφήνιση της ΟΔΠΖ από ένα διεθνές, νομικά δεσμευτικό όργανο. (United Nations Environment Programme MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention and Mediterranean Action Plan: First-ever Legally-binding International Instrument on Coastal Zone Management Adopted, 2008) Ωστόσο, παρά τη σημασία του, δεν έχει επικυρωθεί από την ελληνική νομοθεσία έως σήμερα.

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 3.1.1, η Σύμβαση που δημιουργήθηκε στη Βαρκελώνη το 2008 στα πλαίσια του ΟΗΕ, υπογράφηκε και από την ΕΕ, η οποία έκτοτε είχε κληθεί να προωθήσει την ΟΔΠΖ, έχοντας παράλληλα υπόψη τις περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος και ιδιαίτερου τοπίου και την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων. Στις 13 Σεπτεμβρίου

2010, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση προς επικύρωση του Πρωτοκόλλου για την ΟΔΠΖ της Μεσογείου στη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Απόφαση του Συμβουλίου 2010/631/ ΕΕ). Αυτή η απόφαση ακολουθεί την υπογραφή του πρωτοκόλλου που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 4 Δεκεμβρίου 2008 (2009/89/ΕΚ). (European Commission – Coastal Zone Policy – Protocol to the Barcelona Convention on Integrated Coastal Zone Management, 2015)

Έως σήμερα, το πρωτόκολλο το έχουν κυρώσει 10 από τις 15 χώρες της ΕΕ, και έχουν ολοκληρωθεί 16 προγράμματα για την ΟΔΠΖ και 2 βρίσκονται σε εξέλιξη (βλ. εικόνα). (The Coastal Management Centre, 2013)

Εικόνα 2.2.1: Coastal Area Management Programme Projects (CAMP)

Πηγή: The Coastal Management Centre. Ανάκτηση στις 20/8/2015 από: <http://www.pap-thecoastcentre.org/>

2.2.2.3 ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Στις 23 Ιουλίου του 2014, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν την Οδηγία 2014/89/ΕΕ, «περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό». (Ευρωπαϊκή Ένωση – Συμβούλιο, 2014) Ο Τίτλος που είχε δοθεί στην τελική πρόταση του 2013, περιείχε και την ΟΔΠΖ (...«για τη θέσπιση πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.»), ωστόσο στο τελικό κείμενο παραλείφθηκε. Κάποια σημαντικά βήματα που προηγήθηκαν ήταν, η δημοσίευση του εγγράφου με τίτλο «Οδικός χάρτης για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό: Επίτευξη κοινών αρχών στην ΕΕ», το 2008 από την Επιτροπή, το οποίο εν συνεχεία συνοδεύτηκε από την ανακοίνωση με τίτλο: «Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στην ΕΕ – επιτεύγματα και μελλοντικές εξελίξεις» του 2010. Και τα δύο κείμενα συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό για την σύνταξη της Οδηγίας. (Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2013)

Στην αιτιολογική έκθεση της Οδηγίας ορίζεται και ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός (ΘΧΣ), «ως η δημόσια διαδικασία ανάλυσης και σχεδιασμού της χωροχρονικής κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες περιοχές για την επίτευξη οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων». (Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2013)

Επίσης, αναγνωρίζονται και σε αυτό το κείμενο τα γενικά προβλήματα που εμφανίζονται στις παράκτιες ζώνες τις Ευρώπης (θαλάσσια και χερσαία τμήματά τους), όπως «η αυξημένη χρήση των παράκτιων και των θαλάσσιων ζωνών, καθώς και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, των κινδύνων φυσικών καταστροφών και της διάβρωσης», παρουσιάζοντας την επιτακτική ανάγκη για «ολοκληρωμένη και συνεκτική διαχείριση ώστε να διασφαλιστεί η αειφόρος ανάπτυξη και η διατήρηση των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων για τις μελλοντικές γενιές». (Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2013)

Έτσι συμπεραίνεται ότι ο ΘΧΣ και η ΟΔΠΖ αποτελούν συμπληρωματικά εργαλεία, καθώς πρωταρχικά, αναφέρονται σε αλληλοκαλυπτόμενη ζώνη (παράκτια και χωρικά ύδατα των κρατών). Από τη πλευρά του ΘΧΣ «θα χαρτογραφηθούν οι υφιστάμενες ανθρώπινες δραστηριότητες και θα εντοπιστεί η πιο αποτελεσματική μελλοντική τους χωροταξική ανάπτυξη, ενώ οι στρατηγικές για την ΟΔΠΖ θα εξασφαλίσουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των εν λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων». Η συνδυασμένη εφαρμογή των δύο ειδών σχεδίων, θα βελτιώσουν γενικότερα τον χωροταξικό σχεδιασμό σε όλα τα επίπεδά του και επίσης, θα επιφέρει ολοκληρωμένο σχεδιασμό για την υβριδική ζώνη των παράλιων μετώπων, που είναι και ιδιαίτερα ευαίσθητη. (Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2013)

2.2.2.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΜΕ ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ

Πέρα από το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές της ΕΕ που αφορούν άμεσα την ΟΔΠΖ, υπάρχουν και άλλες κοινοτικές πολιτικές και νόμοι, οι οποίοι επηρεάζουν έμμεσα την ΟΔΠΖ, κάθε φορά από τη σκοπιά της πολιτικής που εξυπηρετούν και προωθούν. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν τα παρακάτω κείμενα (Αποστολάκης, 2012):

- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2011), «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» (κωδικοποιημένο κείμενο).
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2001), «σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» (γνωστή και ως ΣΠΕ – Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση).

- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2008), «σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2004), «σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημιάς».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2006), «σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας» (αποτελεί τροποποίηση της αμέσως προηγούμενης Οδηγίας).
- Οδηγία του Συμβουλίου (1979), «περί της διατήρησης των άγριων πτηνών».
- Οδηγία του Συμβουλίου (1992), «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2000), «πλαίσιο για τα ύδατα».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2007), «για την αξιολόγηση και την διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας».
- Οδηγία του Συμβουλίου (1991), «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2006), «σχετικά με την διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΚ».
- Οδηγία του Συμβουλίου (2006), «για την προστασία του υδατικού περιβάλλοντος από τις επικίνδυνες ουσίες».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2008), «Περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2000), «σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου».
- Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2007), «για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire)».

2.2.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η προστασία και διαχείριση του παράκτιου χώρου, άρχισε να αποτελεί ξεχωριστό κεφάλαιο ενδιαφέροντος μόλις τα τελευταία 20 χρόνια, από τη διεθνή κοινότητα. Καθώς αποτελεί μέρος της ευρύτερης περιβαλλοντικής προστασίας και διατήρησης, αντιστοίχως δεν έχει αναπτυχθεί μέχρι σήμερα κάποιο ολοκληρωμένο διεθνές πλαίσιο για την ΟΔΠΖ, παρά μόνο οι

μεμονωμένες συμβάσεις που αφορούν μικρότερες περιοχές του πλανήτη. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν, η διεθνής Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και η Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου από τη Ρύπανση, οι οποίες έχουν ορίσει ένα πλαίσιο ρυθμίσεων για σημαντικά θέματα της διαχείρισης της παράκτιας ζώνης αλλά και του θαλάσσιου μετώπου κοντά στα παράλια.

Όλα τα περιβαλλοντικά ζητήματα, δεν περιορίζονται στα διοικητικά όρια των κρατών και αντίστοιχα χρήζουν διακρατικής ή και διεθνούς συντονισμένης αντιμετώπισης. Αυτό ακριβώς επιδιώκεται από τις διεθνείς συμβάσεις που υπογράφουν τα κράτη. Ωστόσο, το διαφορετικό εθνικό νομικό πλαίσιο και γενικότερα η εθνική πολιτική κάθε κράτους, διαφέρει από χώρα σε χώρα, καταλήγοντας σε ετεροχρονισμένη υιοθέτηση, υπογραφή και ενεργοποίηση των διεθνών συμβάσεων και των πρωτοκόλλων τους. Αυτό οδηγεί σε καθυστερημένη και μη ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και αντίστοιχα και της παράκτιας ζώνης. Επομένως, η επίσπευση των διαδικασιών επικύρωσης και εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων και πρωτοκόλλων, είναι ο βασικός παράγοντας για την εφαρμογή των διεθνών πρωτοβουλιών για το περιβάλλον και κατά επέκταση για την ΟΔΠΖ.

Η σημαντικότερη πολιτική, ευρωπαϊκής κλίμακας για την ΟΔΠΖ, είναι η Σύσταση για την ΟΔΠΖ, η οποία υπογράφηκε από την ΕΕ (σαν σύνολο και όχι μόνο, από κάθε κράτος ξεχωριστά) σαν διεθνής συνθήκη και πρωτόκολλο (Βαρκελώνης), ενισχύοντας τη σημασία της Σύστασης και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εξίσου σημαντικές είναι και οι κοινοτικές οδηγίες που έχουν εκδοθεί κατά καιρούς και συμβάλλουν έμμεσα και αποσπασματικά στην προστασία και διατήρηση του παράκτιου χώρου, καθώς συχνά αναφέρονται σε πολύ συγκεκριμένα ζητήματα, χωρίς να διαθέτουν ένα κοινό πλαίσιο. Παρά τις όποιες αρνητικές κριτικές, η Ευρωπαϊκή Σύσταση για την ΟΔΠΖ, αποτελεί θετικό παράδειγμα για σημαντική βάση για περαιτέρω εξέλιξη της αντιμετώπισης των όποιων ζητημάτων εμφανίζονται στο παράκτιο χώρο της Ευρώπης, παρά τον μη δεσμευτικό της χαρακτήρα για τα κράτη-μέλη της ΕΕ.

3 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Όπως και στα προηγούμενα δύο υποκεφάλαια (διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο), έτσι και στην Ελλάδα, η προστασία και διατήρηση της παράκτιας ζώνης δεν χαιρεί ξεχωριστής και ειδικευμένης νομοθετικής αντιμετώπισης. Η προστασία των παράκτιων περιοχών εντάσσεται αρχικά στη γενικότερη προστασία του περιβάλλοντος και μετά αποτελεί αντικείμενο εξειδικευμένης νομοθεσίας, η οποία αναπτύχθηκε ελάχιστα τις τελευταίες 2 δεκαετίες και αφορά μέρος της συνολικότερης περιοχής της παράκτιας ζώνης.

Η ελληνική νομική βιβλιοθήκη, διαθέτει αρκετούς νόμους και ρυθμίσεις για περιβαλλοντικά θέματα, τα οποία αναπόφευκτα βρίσκουν εφαρμογή επί των παράκτιων περιοχών και τις επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα. Περιεχόμενο τέτοιων ρυθμίσεων και νόμων αποτελούν η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα ύδατα, η χλωρίδα και πανίδα, η δόμηση και ο χωροταξικός σχεδιασμός. (Αποστολάκης, 2012)

3.1.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Πρωταρχική και βασικότερη νομοθετική προστασία του περιβάλλοντος ορίζεται από το ελληνικό Σύνταγμα, όπως έχει αναθεωρηθεί το 2008. Η προστασία του περιβάλλοντος παρουσιάζεται στο άρθρο 24 στη παράγραφο 1 κατά την οποία, «η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. ...». (Σύνταγμα της Ελλάδας, 2008) Από τη παράγραφο αυτή, γίνεται αντιληπτό ότι λείπει ο ορισμός του περιβάλλοντος και άρα του προστατευόμενου αγαθού, χωρίς να αποτελεί ακούσια επιλογή του νομοθέτη αλλά εσκεμμένη, προς όφελος της διεύρυνσης, στο μέγιστο, του προστατευόμενου αγαθού. (Καράκωστας, 2006)

3.1.2 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΑΙΓΙΑΛΟΥ, ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΖΩΝΗ ΛΙΜΕΝΑ (Ν.2971/2001)

Ο ορισμός και άρα και η οριοθέτηση του αιγιαλού και της παραλίας στην Ελλάδα, ξεκινά ακόμα από το πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα, και το νόμο του 1837 «περί διακρίσεως κτημάτων». (το άρθρο 15 του Νόμου του 1837 – 21.6.1837 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ) Περίπου έναν αιώνα μετά, το 1940, γίνεται ξανά ορισμός του αιγιαλού βάσει του Α.Ν.2344/1940 (ΦΕΚ

154/A/18-05-1940), οποίος ίσχυσε μέχρι και το 2001 όταν και ο Ν.2971/2001 (ΦΕΚ 285/A/2001) αντικατέστησε τον αναγκαστικό νόμο του 1940. (Λάμπρου, 2010)

Ο νόμος του 2001 «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις», ισχύει μέχρι και σήμερα και ορίζει τον **αιγιαλό** ως την «ζώνη της ξηράς που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της». Αξιοσημείωτο είναι ότι ουσιαστικά η ζώνη αιγιαλού οριοθετείται από τη φύση, σε αντίθεση με την παραλία, που αποτελεί κοινωνικό προϊόν και καθορίζεται από την πολιτεία (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013). Ο αντίστοιχος ορισμός της παραλίας που δίνεται από τον ίδιο νόμο είναι: «**Παραλία** είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται σε πλάτος μέχρι πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα». Το πλάτος της παραλίας ορίζεται λεπτομερώς από το άρθ.7, τα κριτήρια οριοθέτησής της από το άρθ.9, η κυριότητα του αιγιαλού και της παραλίας από το άρθ.2, οι περιπτώσεις υποχρεωτικής χάραξης από το άρθ.8, και τα τεχνικά ζητήματα της χάραξης από τα άρθ.4 και 7, του ισχύοντος νόμου.

Ο ίδιος νόμος ορίζει και υποχρεώνει σε χάραξη τις **λιμενικές ζώνες**, για κάθε λιμενική υποδομή (εμπορική, πολιτική, κλπ) στη χώρα. Η ίδια η ζώνη λιμένα αποτελείται από δύο τμήματα, το χερσαίο και θαλάσσιο. Στο άρθ.19 περιγράφεται το χερσαίο τμήμα, στο άρθ.20 το θαλάσσιο τμήμα και στα άρθ.21, 22, 23 τα τεχνικά ζητήματα της χάραξης.

3.1.3 ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΜΗ ΖΩΝΗ (Ν.3937/2011)

Ο Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/A/31-05-2011) αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους, καθώς συμπεριλαμβάνει ρυθμίσεις για την προστασία της παράκτιας ζώνης. Στα άρθρα του βρίσκονται και οι ορισμοί, της παράκτιας ζώνης και της κρίσιμης παράκτιας ζώνης, οι οποίοι ισχύουν έως σήμερα.

Βάσει του άρθ.2§12, η παράκτια ζώνη αποτελείται από «Χερσαία και υδάτινα τμήματα, εκατέρωθεν της ακτογραμμής στα οποία η αλληλεπίδραση μεταξύ του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος αποκτά τη μορφή πολύπλοκων συστημάτων οικολογικών στοιχείων και πόρων αποτελούμενων από βιοτικές και αβιοτικές συνιστώσες που συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν με τις ανθρώπινες κοινότητες και τις σχετικές κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες. Η παράκτια ζώνη είναι δυνατόν να περιλαμβάνει φυσικούς σχηματισμούς ή μικρά νησιά στο σύνολό τους.» Στο ίδιο άρθρο §10, ορίζεται και η κρίσιμη παράκτια ζώνη ως «Το τμήμα της παράκτιας ζώνης, στο οποίο συναντώνται σε άμεση μεταξύ τους σχέση και αλληλεπίδραση το θαλάσσιο και το χερσαίο τμήμα αυτής. Περιλαμβάνονται ιδίως

γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, εκτάσεις που αποτελούνται από υλικά διάβρωσης των γειτονικών περιοχών ή τη μεταφορά του ανέμου και από χαρακτηριστική χλωρίδα ή διαβρώνονται με τέτοιο ρυθμό, ώστε να προκύπτει κίνδυνος για ανθρωπογενείς εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες.»

Στα επόμενα άρθρα του νόμου, περιγράφονται και οι επιτρεπόμενες χρήσεις καθώς και ο τρόπος οριοθέτησης των παραπάνω ζωνών. Η οριοθέτηση γίνεται με έκδοση Π.Δ. κατόπιν προτάσεως από τον Υπουργό ΠΑΠΕΝ, όπως παρουσιάζεται από το άρθρ.20§8β. Άξιο να αναφερθεί κρίνεται, η μη έκδοση τέτοιου Π.Δ. μέχρι σήμερα για κάποια παράκτια περιοχή της Ελλάδας, αφήνοντας ουσιαστικά τον νόμο ανενεργό. (Αποστολάκης, 2012)

3.1.4 ΖΩΝΗ 500Μ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΤΗ ΚΑΙ ΘΕΣΠΙΣΗ ΖΟΕ (Ν.1337/1983)

Ο Ν.1337/1983 (ΦΕΚ 33/Α/14-05-1983), πέρα από την ενασχόλησή του με τις αστικές περιοχές (όπως δηλώνει και ο τίτλος του), ορίζει και διατάξεις για την περιβαλλοντική προστασία του εξωαστικού χώρου, μέσω της θέσπισης των ΖΟΕ και ειδικότερα για τις παράκτιες περιοχές, την ζώνη των 500μ. για τις περιφράξεις. (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

Όπως αναφέρεται στο άρθρ.29§2 του νόμου, μπορεί να οριστεί ΖΟΕ και κατά μήκος ακτών, με ακριβώς την ίδια θεσμική ισχύ όπως προβλέπεται για οποιαδήποτε άλλη εξωαστική περιοχή που αναφέρεται στη §1 του ίδιου άρθρου. Τα άρθρ.23 και 24, απαγορεύουν την κατασκευή περιφράξεων εντός ζώνης 500μ. από τον αιγιαλό και υποχρεώνουν σε δημιουργία δρόμων και οδών καθώς και χώρων στάθμευσης με σκοπό την ελεύθερη πρόσβαση των προσώπων στην παραλία και τον αιγιαλό. (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013)

3.1.5 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 2000 ΚΑΤΟΙΚΩΝ (Π.Δ. 24-4-1985)

Το Προεδρικό Διάταγμα του 1985 (ΦΕΚ 181/Δ/03-05-1985), αναφέρεται στον καθορισμό των ορίων των οικισμών έως 2000 κατοίκους, την κατηγοριοποίησή τους και τους επιτρεπόμενους όρους δόμησής τους.

Στην ελληνική επικράτεια, υπάρχει μεγάλος αριθμός οικισμών οι οποίοι βρίσκονται στις παραλιακές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας, παίζοντας σημαντικό ρόλο στη διαχείριση της παράκτιας ζώνης και στο χωροταξικό και αναπτυξιακό της σχεδιασμό. Οι οικιστικές πιέσεις που μπορεί να προκαλέσουν οι άναρχες ή επιτόλαιες επεκτάσεις των ορίων αυτών των οικισμών, θα αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα για την αειφόρο διαχείριση της παράκτιας ζώνης. Το Π.Δ. αυτό ισχύει μέχρι και σήμερα και αποτελεί βασικό θεσμικό κείμενο

για τον (περι-)ορισμό των μικρών οικισμών και του νόμιμου τρόπου επέκτασής τους, σε σχέση με τη γραμμή αιγιαλού και παραλίας. (Αποστολάκης, 2012)

3.1.6 ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΜΜΕΣΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ

3.1.6.1 ΝΕΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (Ν.4269/2014)

Ο Ν.4269/2014 (ΦΕΚ 142/Α/28-06-2014), αποτέλεσε την μεταρρύθμιση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, παρουσιάζοντας τα νέα επίπεδα και είδη πλαισίων και σχεδίων, τα οποία αντικαθιστούν ουσιαστικά αυτά του Ν.2742(1999) (χωροταξικά πλαίσια), και του Ν.2508/1997 (πολεοδομικά σχέδια).

Όλα τα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια, συμβάλουν έμμεσα στην ΟΔΠΖ. Αρχικά συνεισφέρουν στη περιβαλλοντική προστασία και διαχείριση, μέσω των προστατευόμενων περιοχών και ζωνών αυτών που προβλέπουν. Δευτερευόντως, οι κατευθύνσεις και σε κατώτερο επίπεδο επιβολή, για συγκεκριμένη χωροθέτηση των διαφόρων παραγωγικών δραστηριοτήτων εντός και εκτός πόλεων, αποτελεί βασικό παράγοντα για την αειφορική διαχείριση και ανάπτυξη, και της παράκτιας ζώνης. Καθαρό παράδειγμα, αποτελούν τα Ειδικά ΠΧΣΑΑ που έχουν εγκριθεί σήμερα, αλλά και το Ειδικό ΠΧΣΑΑ για το Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, το οποίο δεν έχει θεσμοθετηθεί.

3.1.6.2 ΣΧΕΔΙΟ ΚΥΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΧΣΑΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Το συγκεκριμένο ειδικό πλαίσιο, αποτέλεσε την πρώτη πολύ σημαντική δράση για την επιβεβαίωση και εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Βαρκελώνης (2008, ΟΗΕ) για την ΟΔΠΖ. Ωστόσο, το σχέδιο αν και ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση εδώ και 5 χρόνια (2010), δεν έχει θεσμοθετηθεί μέχρι σήμερα και αντίστοιχα δεν έχει κάποια θεσμική ισχύ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο άρθ.6 του σχεδίου ΚΥΑ, παρουσιάζονται οι υποκατηγορίες στις οποίες χωρίζεται η παράκτια ζώνη (στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της). (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2013) Στα ακόλουθα άρθρα, ορίζονται και οι επιτρεπόμενες δραστηριότητες για κάθε υποζώνη του άρθ.6. (ΥΠΑΠΕΝ, 2009)

3.1.6.3 ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΜΕΣΑ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΟΔΠΖ.

- Ζώνες ΠΕΧΠ και ΠΟΑΠΔ, και ΣΟΑΠ του Ν.2742/1999. (ΦΕΚ 207/Α/07-10-1999)
- ΠΔ 55/1998, «Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος». (ΦΕΚ 58/Α/20-05-1998)
- Λοιπές ρυθμίσεις που δεν έχουν προαναφερθεί του Ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160/Α/16-10-1986), όπως τροποποιήθηκαν από τους Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-05-2011) και Ν.4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α/21-09-2011).

- Ν.2242/1994, «Πολυεξόχηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, προστασία φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ 162/Α/03-10-1994)

(Αποστολάκης, 2012)

3.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Όπως αναφέρθηκε και στο 2^ο κεφάλαιο, η σημασία του παράκτιου χώρου είναι μεγάλη για τα παράκτια κράτη, καθώς αποτελεί χωρική ενότητα πολλών καθημερινών δραστηριοτήτων, μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού όπου επίσης, φιλοξενούνται και πλήθος βιοτικών και αβιοτικών οργανισμών και στοιχείων.

Η σημασία του είναι ακόμα μεγαλύτερη στην Ελλάδα, λόγω της μορφολογίας της χώρας. Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής είναι σχεδόν 15.000 χλμ., η οποία καλύπτει και την ηπειρωτική και την νησιωτική χώρα (του Αιγαίου και του Ιονίου Πελάγους). Περίπου το μισό μήκος (7.300 χλμ.) περικλείει την ηπειρωτική χώρα και το υπόλοιπο (7.700 χλμ.) οριοθετεί τα νησιωτικά συμπλέγματα. Η Ελλάδα με 132.000 χλμ. έκτασης, διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες αναλογίες ακτών-συνολικής έκτασης στην Ευρώπη. Σημαντικό ποσοστό των πεδινών, άρα και εύκολα αξιοποιήσιμων, εδαφών της χώρας, βρίσκεται στις παράκτιες εκτάσεις. Η σύσταση των ακτών έχει ως εξής, το 30% είναι ιζηματογενείς και το 70% είναι προϊόν διαβρώσεων. Επίσης, οι αμμώδεις σχηματισμοί καταλαμβάνουν συνολική έκταση 3000 ha και εκτείνονται κατά μήκος πολλών χιλιομέτρων ακτογραμμής. (Κοκκώσης κ.ά., 1999)

Ο ελληνικός παράκτιος χώρος εμφανίζει μεγάλη ποικιλία φυσικών χαρακτηριστικών και φιλοξενεί πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως, γεωργία, αλιεία, τουρισμό βιομηχανία, εμπόριο, ενώ παράλληλα συγκεντρώνει σημαντικό πλήθος και όγκο υποδομών μεταφοράς, ενέργειας και περιβαλλοντικής προστασίας. Η ύπαρξη παραλιακών και παράκτιων οικισμών από την αρχαιότητα ακόμα, προσθέτει και μεγάλη ιστορική και πολιτισμική κληρονομιά, που περιλαμβάνει τόσο αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους και μνημεία, όσο και νεότερους οικισμούς. (Δημοπούλου κ.ά., 2007)

3.3 ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Οι παράκτιες περιοχές της Ελλάδας, σε συνδυασμό με την διασκορπισμένη, σε πολλούς νόμους και άλλες διατάξεις, νομοθεσία και ρυθμίσεις για την προστασία και διατήρηση της παράκτιας ζώνης, υφίστανται εκτεταμένες πιέσεις.

Η βασικότερη πίεση προέρχεται από την ανάπτυξη της δόμησης και κυρίως της κατοικίας, του παραθερισμού (β΄-κατοικίας) και του τουρισμού, αλλά και άλλων δραστηριοτήτων. Πολλές παράκτιες περιοχές παρουσιάζεται το φαινόμενο της υποβάθμισης των φυσικών πόρων, λόγω της ρύπανσης από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, καθώς και υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων (υδροφόρου ορίζοντα, δασών, ορυκτού πλούτου, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας κ.ά.). (Αγγελίδης και Οικονόμου, 2005)

Πιο συγκεκριμένα, η ρύπανση στην Ελλάδα προέρχεται κατά το επικρατέστερο ποσοστό, από τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα των καλλιεργειών (νιτρορύπανση κ.ά.), τα αστικά λύματα των πόλεων και των οικισμών, τα απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων, τα απόβλητα των βιομηχανιών και των μεταποιητικών μονάδων. Όλη η προαναφερθείσα μόλυνση και ρύπανση (υδάτων και εδάφους), διακινούμενη από το υδατικό και αρδευτικό δίκτυο, τις εξορυκτικές δραστηριότητες και τις μεταφορές, προσβάλλει επιπλέον εκτάσεις και οργανισμούς στα σημεία όπου εναποτίθενται τα υλικά ή αντλούνται τα μολυσμένα ύδατα. Παράλληλα, η κατάσταση δεν περιορίζεται καθώς υπάρχει έλλειψη υποδομών, σε δίκτυα αποχέτευσης και μονάδες βιολογικού καθαρισμού. (Αγγελίδης και Οικονόμου, 2005)

Επιπροσθέτως, ένα πολύχρονο πρόβλημα που μαστίζει όλο τον εξωαστικό χώρο και ιδιαίτερα τον παράκτιο στην Ελλάδα, είναι το πρόβλημα της σύγκρουσης των χρήσεων γης, το οποίο έχει έντονες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον αλλά και στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Οι συγκρούσεις επικεντρώνονται κυρίως μεταξύ του τουρισμού, της γεωργίας, της εξορυκτικής δραστηριότητας, των ιχθυοκαλλιεργειών, της αλιείας, της οικιστικής επέκτασης και ανάπτυξης και των προστατευόμενων περιοχών (περιοχές Natura, ΤΠΦΚ, βιότοποι Corine, θαλάσσια πάρκα κ.ά.), αυθαίρετης δόμησης και κυκλοφορίας. Οι επιμέρους συγκρούσεις δεν περιέχουν κάθε φορά όλες τις παραπάνω χρήσεις αλλά συχνά εμφανίζονται παραπάνω από δύο, κάνοντας την επίλυση των ζητημάτων σημαντικά δύσκολη. (Αγγελίδης, Οικονόμου, 2005)

Αναφορικά με τη διάβρωση των ακτών, φαίνεται να είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ελληνικός παράκτιος χώρος. Το 2001, η Ελλάδα είχε το μεγαλύτερο μήκος διαβρωμένης ακτογραμμής στην ΕΕ (3945 χλμ.), εκ των οποίων μόλις τα 579 χλμ. προστατεύονταν με τεχνικά έργα (μόνο το 14,7%) (European Commission, 2004). Επίσης, από έρευνα στην οποία συμμετείχαν ευρωπαϊκές χώρες της Μεσογείου, αποδείχθηκε ότι η Ελλάδα, διαθέτει τη μικρότερη ενημέρωση σε θέματα ΟΔΠΖ, διάβρωσης των ακτών και προστασίας των παράκτιων συστημάτων. Τα βασικότερα αίτια της παράκτιας διάβρωσης είναι: «α) η μείωση της ποτάμιας στερεοπαροχής από την ενδοχώρα, λόγω της κατασκευής

φραγμάτων και λιμενοδεξαμενών, επιχωματώσεων χειμάρρων και αμμοληψιών από τις παραλίες και τις κοίτες των ποταμών, β) η μείωση της παροχής άμμου από τις γειτονικές παράκτιες περιοχές, λόγω της κατασκευής λιμενικών ή άλλων παράκτιων έργων, γ) η άνοδος της μέσης στάθμης της θάλασσας και δ) το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής». (Αποστολάκης, 2012)

3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην Ελλάδα, αν και χώρα με μεγάλο ποσοστό ακτογραμμής σε σχέση με την ηπειρωτική της έκταση και με μεγάλο μέρος του πληθυσμού της εγκατεστημένο σε παραθαλάσσιες πόλεις και οικισμούς, υστερεί σημαντικά στο θέμα της ΟΔΠΖ. Αρχικά, η ελληνική νομοθεσία για την προστασία και διατήρηση του παράκτιου χώρου είναι αποσπασματική και περιορισμένη. Αυτό διότι η ελληνική νομοθεσία έχει περιοριστεί στην οριοθέτηση των ζωνών αιγιαλού και παραλίας, η οποίες δεν γίνονται συνολικά για όλη την ακτογραμμή της χώρας, αλλά κατακερματισμένα και για μικρό κάθε φορά μήκος. Επιπλέον, ούτε ο Ν.3937/2011 έχει ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα, όσον αφορά τον ορισμό και οριοθέτηση της κρίσιμης παράκτιας ζώνης, χωρίς να υπάρχει έστω και μικρό τμήμα της ελληνικής ακτογραμμής, με ορισμένη παράκτια ζώνη.

Ο χωροταξικός σχεδιασμός της χώρας, μέσα από τα ειδικά και περιφερειακά πλαίσια, φαίνεται να επικεντρώνεται περισσότερο στη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, δίνοντας κυρίως γενικές κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, πόσο δε για την διαχείριση και προστασία του παράκτιου χώρου. Η δημιουργία σχεδίου ΚΥΑ για το ΕΠΧΣΑΑ για τον παράκτιο και νησιωτικό χώρο (το οποίο όμως δεν έχει θεσμοθετηθεί), παραμένει μια απλή, περισσότερο σφαιρική αντιμετώπιση του προβλήματος. Η σύσταση ενός νέου εθνικού πλαισίου για την ΟΔΠΖ, έχοντας υπόψη το παραπάνω σχέδιο ΚΥΑ και επικαιροποιώντας τα κοινωνικό-οικονομικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της χώρας, θα αποτελούσε ένα σημαντικό βήμα για την ΟΔΠΖ στην Ελλάδα. Αυτή η κίνηση, ενδεχομένως να αποτελέσει κίνητρο για τον υποκείμενο σχεδιασμό και την σύνταξη πολεοδομικών σχεδίων πόλεων οικισμών και ΖΟΕ, ώστε να καλυφθεί το σύνολο των παράκτιων οικισμών και οικιστικών κέντρων, από ρυθμιστικές πράξεις για την οργάνωση των χρήσεων και λειτουργιών.

Όλα τα συμπεράσματα που παρουσιάζονται στο υποκεφάλαιο 2.1.4 για το σύνολο των παράκτιων ζωνών σε όλο τον κόσμο, ισχύουν και για τον ελληνικό χώρο, με επιπλέον βαρύτητα, λόγω της μεγαλύτερης σημασίας του παράκτιου χώρου για την Ελλάδα.

Επιπλέον, παρά τα όμορφα τοπία που περιέχει ο παράκτιος ελληνικός χώρος, φαίνεται να αντιμετωπίζει σφοδρές πιέσεις από την τουριστική δραστηριότητα και την αναψυχή, την άναρχη οικιστική επέκταση, τα αξιόλογα οικοσυστήματά του επιδέχονται υποβάθμιση από ανθρώπινες δραστηριότητες αλλά και από την ίδια τη φύση και την κλιματική αλλαγή, που προκαλεί σε μεγάλο βαθμό και τη διάβρωση των ακτών. Ιδιαίτερα το τελευταίο πρόβλημα ίσως να είναι και το σημαντικότερο στην Ελλάδα, χωρίς να έχει γίνει αξιόλογη προσπάθεια μέχρι στιγμής από την κοινωνία και τους αρμόδιους φορείς να αντιμετωπιστεί, διατηρώντας την ελληνική ακτογραμμή ως την περισσότερο απειλούμενη από διαβρωτικούς μηχανισμούς. Γενικότερα, φαίνεται ότι ο παράκτιος χώρος είναι περισσότερο επιβαρυσμένος και λιγότερο προστατευόμενος και οχυρωμένος από κινδύνους υποβάθμισής του, με σημαντική καταστροφή να έχουν υποστεί τα αξιόλογα οικολογικά του στοιχεία και οι πόροι του να έχουν υποστεί υπερεκμετάλλευση.

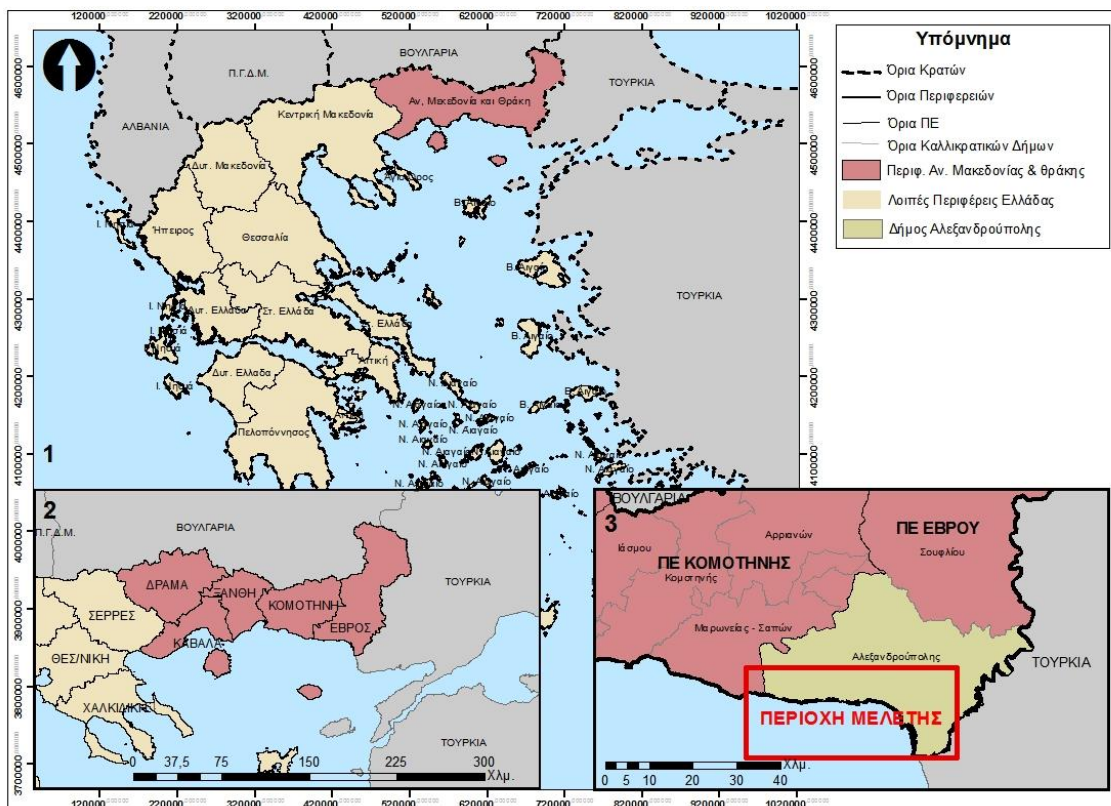
Όλα τα παραπάνω, επιβεβαιώνουν την επιτακτική ανάγκη για εφαρμογή ΟΔΠΖ στην Ελλάδα, με σκοπό την προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη του παράκτιου χώρου, αποτρέποντας τις δυσμενείς συνέπειες των φυσικών καταστροφών, της κλιματικής αλλαγής και των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Βασικό ρόλο καλείται να παίξει (και οφείλει) ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, ο οποίος θα πρέπει να υιοθετήσει την αρμόδιο νομοθεσία και κατευθύνσεις, διευθετώντας τις χρήσεις γης και δίνοντας κατευθύνσεις για την αειφόρο ανάπτυξη του παράκτιου μετώπου της χώρας. Τέλος, πρέπει να υπάρξει και συχνή και αναλυτική ενημέρωση των αρμόδιων φορέων και του κοινού για την ΟΔΠΖ.

4 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

4.1 ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περίπτωση μελέτης της συγκεκριμένης διπλωματικής, αφορά την παράκτια ζώνη της Π.Ε. Έβρου, η οποία αποτελεί το ανατολικότερο τμήμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Η παράκτια ζώνη, ανήκει εξ ολοκλήρου στο Δήμο Αλεξανδρούπολης, όπως αυτός διαμορφώθηκε από τον υπ' αριθμό Ν.3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») και την συνένωση των πρώην καποδιστριακών Δήμων Αλεξανδρούπολης, Τραιανούπολης και Φερών. Σε σχέση με το ηπειρωτικό τμήμα της Π.Ε., η παράκτια ζώνη βρίσκεται νότια αυτής, και βρέχεται από το Θρακικό Πέλαγος (βορειότερο τμήμα του Αιγαίου Πελάγους) (βλ. εικόνα 4.1.1). Στα όρια της ζώνης, βρίσκεται ο βασικός εθνικός άξονας της Περιφέρειας, η Εγνατία Οδός και στο εσωτερικό της περιλαμβάνει το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Π.Ε. και πρωτεύουσα αυτής, την παραθαλάσσια πόλη της Αλεξανδρούπολης. Παράλληλα επισημαίνεται, η ύπαρξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και του βιοτόπου του Δέλτα του Έβρου καθώς και άλλα στοιχεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εικόνα 4.1.1: Χάρτης Οδηγός Περιοχής Μελέτης

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

4.2 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περιοχή μελέτης, αποτελείται από όλο το παράκτιο μέτωπο του Δήμου Αλεξανδρούπολης και καλύπτει το νότιο-ανατολικό τμήμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στο βόρειο-ανατολικό τμήμα της χώρας. Η γειννίαση της περιοχής μελέτης περιγράφεται εντός των ορίων του Καλλικρατικού Δήμου Αλεξ/πολης και είναι η ακόλουθη:

- Βόρειο-ανατολικά: Τα όρια της περιοχής μελέτης σταματούν στα όρια της Περιφερειακής Ζώνης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα του Έβρου, εντός της Δημοτικής Κοινότητας Φερών. Κινούμενοι δυτικά, η περιοχή συνορεύει με τη ΤΚ Πυλαίας.
- Ανατολικά: Εθνικά σύνορα με την Τουρκία (Έβρος ποταμός).
- Βόρεια: ΤΚ Νίψας, ΤΚ Δορικού, ΤΚ Άβαντος
- Βόρειο-δυτικά: ΤΚ Κίρκης, ΤΚ Συκορράχης
- Δυτικά: ΤΚ Κρωβύλης του Δήμου Σαπών της Π.Ε. Ροδόπης.

Η περιοχή μελέτης, περιλαμβάνει εντός των ορίων της, πλούσιο φυσικό περιβάλλον, παράκτιες πεδιάδες, λοφώδεις περιοχές με δασικές εκτάσεις (οι οποίες βέβαια εκτείνονται και πέραν των ορίων της), προστατευόμενες περιοχές όπως τον υδροβιότοπο του Δέλτα του ποταμού Έβρου (εντός της κοιλάδας του ποταμού), που έχει ενταχθεί και στο δίκτυο NATURA 2000, με την εκατέρωθεν του ποταμού περιοχή, να είναι αφιερωμένη στην γεωργική δραστηριότητα, όπως και η περιοχή δυτικά της πόλης της Αλεξ/πολης. Τέλος, το δυτικό τμήμα χαρακτηρίζεται και από τη παραθεριστική και τουριστική δραστηριότητα.

4.2.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία, περιέχει τη μελέτη περίπτωσης της παράκτιας ζώνης του Δήμου Αλεξ/πολης (άρα και της ΠΕ Έβρου, βάσει διοικητικών ορίων). Ο ορισμός της καθαυτής παράκτιας ζώνης έγινε βάσει μερικών παραγόντων. Στη συνέχεια γίνεται μια γενική παρουσίαση τέτοιων παραγόντων, που επηρεάζουν το περιεχόμενο των διαφόρων ορισμών του παράκτιου χώρου (Κοκκώση, Δημητρίου και Κωνσταντόγλου, 2009).

- Ρυθμίσεις που αφορούν τις χρήσεις γης στην παράκτια περιοχή.
- Επιστημονικές απόψεις για την ποιότητα των θαλάσσιων πόρων στα παράκτια ύδατα, όπου αυτή η ποιότητα εξαρτάται από την αντίστοιχη περιβαλλοντική ποιότητα της ακτής.
- Προσεγγίσεις που σχετίζονται με τη ζώνη, μέσα στην οποία η υποδομή και οι δραστηριότητες είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη θάλασσα.

- Ολόκληρες τις εκτάσεις των λεκανών απορροής (όρια υδροκρίτη) όταν πρόκειται για μελέτη γεωλογικών, γεωμορφολογικών ή υδρογεωλογικών διεργασιών στο παράκτιο σύστημα.
- Τις διοικητικές υποδιαίρεσεις (πχ: τα χερσαία διοικητικά όρια των ΟΤΑ, τα θαλάσσια σύνορα του κράτους κλπ).

4.2.1.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ειδικότερα για τα ακραία όρια της περιοχή μελέτης, στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της, έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής γενικά και ειδικότερα χαρακτηριστικά:

- Για το *θαλάσσιο τμήμα*, έχει ορισθεί το όριο των χωρικών υδάτων στα 6 ν.μ.. Η επιλογή έχει γίνει βάσει του τρόπου οριοθέτησης που παρουσίαζε το ΕΠΧΣΑΑ για το Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο. Στη προκειμένη περίπτωση η απόσταση των 6 ν.μ. συναντάται πρώτη από ότι η ισοβαθύς των 50μ.. Επίσης, η ίδια επιλογή έχει γίνει και από το «Επιχειρησιακό Σχέδιο για την υλοποίηση Προγράμματος Διατήρησης και Βιώσιμης Ανάπτυξης παράκτιας Ζώνης στην ΠΑΜΘ».
- Για το χερσαίο τμήμα, έχουν ληφθεί υπόψη παραπάνω από ένας παράγοντας:
 - Η ένταξη ολόκληρου του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα του Έβρου, συμπεριλαμβανομένης και της περιφερειακής ζώνης του Πάρκου, όπως αυτή ορίστηκε από το ΦΕΚ ίδρυσης του Πάρκου (ΦΕΚ 102/Δ'/16-03-2007).
 - Τα όρια των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων, που έχουν μέτωπο στο Θρακικό Πέλαγος. Η εφαρμογή αυτή, ακολουθεί τη λογική των μέγιστων χερσαίων ορίων που έθετε το ΕΠΧΣΑΑ για το Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, ωστόσο σε κατώτερο επίπεδο διοικητικής διαίρεσης. Οι Δημοτικές Ενότητες (του Καλλικράτη), είναι μεγάλης έκτασης, με μεγάλα τμήματα αυτών αν μην εξαρτώνται από το παράκτιο χώρο. Εξαιρεση αποτελεί, η ΤΚ Φερών ή οποία δεν εντάσσεται ολόκληρη στη περιοχή μελέτης, παρά μόνο μέχρι και το τμήμα που ανήκει στη Περιφερειακή Ζώνη του Πάρκου Δέλτα του Έβρου.

Βάσει των παραπάνω κριτηρίων, γίνεται εφικτή η κάλυψη της παράκτιας ζώνης του Δήμου, χωρίς να φτάνει σε βάθος (στην ηπειρωτική χώρα) υπερβολικό, διατηρώντας τον χαρακτήρα της παρέμβασης σε παράκτιο χώρο και παράλληλα περικλείοντας όλα τα σημαντικά στοιχεία της περιοχής. Η χρήση των διοικητικών ορίων των πρώην Δημοτικών Διαμερισμάτων, συνεισφέρει στα διαχειριστικά ζητήματα. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2013)

4.2.1.2 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Εν συνεχεία παρουσιάζονται ειδικότερα στοιχεία της περιοχής μελέτης. Η συνολική έκτασή της, καλύπτει την έκταση των 857,164 τετρ.χλμ. (χερσαία και θαλάσσια) συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών υδάτων (ιδία επεξεργασία). Σε σχέση με την συνολική έκταση του σημερινού Δήμου, η μελετώμενη παράκτια, χερσαία ζώνη κατέχει περίπου το 31% αυτού, με το παραλιακό μέτωπο να εκτείνεται σε μήκος 66,1 χλμ..

Για την καλύτερη διαχείριση της παράκτιας ζώνης, θα μπορούσε να γίνει μια επιπλέον τμηματοποίηση της περιοχής μελέτης σε *τρία (3) μέρη*. Το πρώτο τμήμα είναι το δυτικό, με μήκος περίπου 31 χλμ., το οποίο συγκεντρώνει την παραθεριστική και τουριστική δραστηριότητα καθώς περιέχει γεωργικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας (συμπεριλαμβανομένου και του Ελαιώνα Μάκρης). Στη συνέχεια, είναι το μεσαίο τμήμα, το αστικό τμήμα, που περιέχει την πόλη της Αλεξ/πολης και της περιαστικής της ζώνης. Το μήκος της δεν ξεπερνά τα 5 χλμ.. Η υπόλοιπη περιοχή, ανατολικά, είναι αυτή που συμπληρώνει τον παράκτιο χώρο. Τα βασικότερα χαρακτηριστικά της είναι το Εθνικό Πάρκο του Δέλτα του Έβρου, μερικοί αρχαιολογικοί χώροι, η βιομηχανική ζώνη της Πόλης και οι εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού και του αεροδρομίου, με μήκος περίπου 30 χλμ..

Ο ακόλουθος πίνακας (Πίνακας 4.2.1), περιγράφει τις συμμετέχουσες στην περιοχή μελέτης Κοινότητες καθώς και χαρακτηριστικά τους που αφορούν την αστικότητα, την ορεινότητα, τον αριθμό οικισμών εντός των ορίων τους, την έκτασή τους, την πληθυσμιακή πυκνότητά τους και το μέσο σταθμικό υψομέτρου. Υπενθυμίζεται, ότι η ΔΚ Φερών δεν συμμετέχει στο σύνολο της έκτασής της στην περιοχή μελέτης (στην περιοχή μελέτης δεν βρίσκεται κανένας από τους δύο οικισμούς της), ωστόσο εδώ παρουσιάζονται στοιχεία για τη ΔΚ Φερών ώστε να είναι εφικτός ο υπολογισμός της πληθυσμιακής πυκνότητας. Επομένως, το σύνολο των οικισμών της περιοχής μελέτης είναι 15 και όχι 17, όπως φαίνεται στον πίνακα. Αφαιρετικά, μπορεί να αναφερθεί ότι το συμμετέχον τμήμα της ΔΚ Φερών είναι περίπου το μισό της συνολικής της επιφάνειας.

Πίνακας 4.2.1: Γεωμετρικά χαρακτηριστικά Δήμου Αλεξ/πολης και ΤΚ που συμμετέχουν στην περιοχή μελέτης.

Χωρική Ενότητα	Αστικό τητα	Ορεινό τητα	Αριθμός οικισμών	Πληθυσμός	Επιφάνεια (τετρ. Χλμ.)		Πυκνότητα πληθυσμού /τετρ. Χλμ.	Μέσος σταθμικός υψόμετρο
					Με εσωτερικά ύδατα	Χωρίς εσωτερικά ύδατα		
Δήμος Αλεξ/πολης	-	-	44	149.283	1.216,954	1.214,704	122,7	-
ΔΚ Αλεξ/πολης	ΑΣ	Π	3	50.017	149,852	149,852	333,8	10
ΤΚ Μάκρης	ΑΓ	Η	8	1.642	64,287	64,287	25,5	70
ΤΚ Άνθειας	ΑΓ	Π	2	1.240	23,002	21,852	53,9	24
ΤΚ Λουτρών	ΑΓ	Π	3	1.045	58,477	58,027	17,9	43
ΔΚ Φερών	ΑΣ	Π	2	5.422	83,834	83,834	64,7	34
ΤΚ Δορίσκου	ΑΓ	Π	2	786	124,474	124,474	6,3	33

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Μέσα από το Πίνακα 4.2.1, γίνεται αντιληπτό ότι, πρόκειται για αγροτική περιοχή μελέτης, ωστόσο δεν πρέπει να παραλειφθούν οι δύο σημαντικές αστικές Κοινότητες (Αλεξ/πολης και Φερών), ιδιαίτερα η πρώτη, καθώς παρουσιάζει μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα, παρά τη μεγαλύτερη έκταση σχετικά με τις υπόλοιπες. Η ορεινότητα είναι πεδινή ως επί το πλείστον, με μόνη εξαίρεση την ΤΚ Μάκρης (ημιορεινή, με μέσο σταθμισμένο υψόμετρο=70μ.), η οποία σε συνδυασμό με την έκτασή της στη περιοχή μελέτης, αποτελεί μικρό ποσοστό ανάγλυφου που ξεπερνά τα 43μ. (μέγιστος σταθμικός υψόμετρον υπολοίπων Κοινοτήτων). Αναφορικά με την επιφάνεια που καλύπτουν οι Κοινότητες, πρώτη έρχεται της Αλεξ/πολης, μετά του Δορίσκου, των Φερών (με την επιφύλαξη που έχει προαναφερθεί), της Μάκρης και των Λουτρών (περίπου ίδια έκταση) και τέλος της Άνθειας με μεγάλη διαφορά από όλες.

4.3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πληθυσμιακή εξέλιξη, έγινε με βάσει τον πραγματικό πληθυσμό όπως αυτός απογράφηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) κατά τις απογραφές του 1991, 2001 και 2011. Προτιμήθηκε ο πραγματικός πληθυσμός έναντι του μόνιμου, καθώς περιγράφει τα πρόσωπα τα οποία πραγματικά διαμένουν στο τόπο όπου τους συνάντησε ο υπεύθυνος απογραφής και δεν έτυχε να βρίσκονται εκεί για κάποιο λόγο (μόνιμος πληθυσμός). Επισημαίνεται, ότι η περιοχή μελέτης έχει ορισθεί από το προηγούμενο υποκεφάλαιο (4.2), ωστόσο στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία και για παραπάνω διοικητικά επίπεδα. Ο ολοκληρωμένος πίνακας με τα στοιχεία όλων των οικισμών του Δήμου βρίσκεται στο Παράρτημα των Πινάκων. **(να βάλω πίνακα πληθυσμιακής εξέλιξης στο παράρτημα!)**

Στον Πίνακα 4.3.1 παρουσιάζεται η εξέλιξη του πραγματικού πληθυσμού του Δήμου Αλεξ/πολης, έως και το επίπεδο των Κοινοτήτων (βάσει της διοικητικής αρχιτεκτονικής του Καλλικράτη), καθώς επίσης και της ΠΕ Έβρου και της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης, για λόγους σύγκρισης.

Αρχικά, κατά τη διάρκεια της εικοσαετίας 1991-2011, ο πληθυσμός της Περιφέρειας και της ΠΕ Έβρου αυξήθηκε, με την ΠΕ Έβρου να ενισχύεται σε ποσοστό περίπου κατά το 1/3 (2,49%) σε σχέση με τη Περιφέρεια (6,19%). Θετική πορεία είχε και ο Δήμος Αλεξ/πολης, ωστόσο, αίσθηση κάνει το πολύ μεγάλο ποσοστό αύξησης των κατοίκων του, που αγγίζει το 74%! Αυτό οφείλεται στις γενικότερες τάσεις αστικοποίησης της περιόδου και ειδικότερα προς την Αλεξ/πολη, που αποτελεί και τη πρωτεύουσα της ΠΕ. Η διαπίστωση αυτή υποστηρίζεται και από την εικόνα των ΔΕ Τραϊανούπολης και Φερών, των οποίων οι Κοινότητες και εν συνεχεία οι οικισμοί, συρρικνώνονται διαχρονικά.

Σε περεταίρω ανάλυση και με κατεύθυνση Β-Ν, φαίνεται πως η συρρίκνωση των οικισμών είναι μεγαλύτερη στα βόρεια του Δήμου (π.χ. Κοινότητες της ΔΕ Φερών και ΔΕ Τραϊανούπολης) και μειώνεται ή μετατρέπεται σε αύξηση πληθυσμού, πλησιάζοντας την Αλεξ/πολη. Ωστόσο, η ΔΕ Φερών στο σύνολό της παρουσιάζει μικρότερη μείωση του πληθυσμού της, σχετικά με τις Τοπικές Κοινότητές της, κάτι που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μέρος του πληθυσμού συγκεντρώθηκε στη ΔΚ Φερών. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζει και η ΔΕ Τραϊανούπολης. Η μείωση, όμως του πληθυσμού της ΔΕ αυτής, αγγίζει το 1/5 του πληθυσμού του 1991. Η εγγύτητα των οικισμών της ΔΕ με το αστικό κέντρο της Αλεξ/πολης δικαιολογεί σε μεγάλο βαθμό τη φυγή του πληθυσμού προς αυτήν.

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από το ποσοστό αύξησης κυρίως της ΔΚ Αλεξ/πολης, η οποία αύξησε το πληθυσμό της κατά το μισό του 1991. Η ΔΚ παρουσιάζει περισσότερο ανομοιογενή εικόνα από τις προηγούμενες δύο. Οι ΤΚ Κίρκης και Συκορράχης, αποτελούν τις βορειότερες και πιο απομακρυσμένες Κοινότητες της ΔΕ Αλεξ/πολης, οι οποίες έχουν συρρικνωθεί για τον ίδιο λόγο που ισχύει για τις κοινότητες των άλλων δύο ΔΕ. Η διαφορά παρουσιάζεται στην ΤΚ Μάκρης, η οποία παρουσιάζει αύξηση κατά το 1/3 του πληθυσμού της, το 1991. Πρέπει να τονιστεί, ότι η συγκεκριμένη ΤΚ, περιέχει οικισμούς που βρίσκονται σε απόσταση έως και 500 μ. από τον αιγιαλό. Η μικρή χρονοαπόσταση με την Αλεξ/πολη αλλά και η λειτουργία των ΤΚ αυτών ως περιοχές β'-κατοικίας και αναψυχής, έχουν οδηγήσει και σε μόνιμη εγκατάσταση πολιτών, εξηγώντας την ανοδική πορεία.

Τέλος, παρατηρώντας τα αντίστοιχα στοιχεία για τη περιοχή μελέτης, φαίνεται εμφανές ότι ακολουθεί όμοια πορεία με της ΔΚ Αλεξ/πολης. Η πορεία αυτή είναι καθόλα κατανοητή

καθώς, συμπεριλαμβάνεται η ΔΚ Αλεξ/πολης, που είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο στη περιοχή μελέτης, με το μεγαλύτερο πληθυσμό, διαμορφώνοντας ουσιαστικά και την πληθυσμιακή πορεία της περιοχής μελέτης. Κοιτώντας τα αντίστοιχα ποσοστά μεταβολής και μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής, επιβεβαιώνονται τα πολύ κοντινά ποσοστά της περιοχής μελέτης με την ΔΚ Αλέξ/πολης.

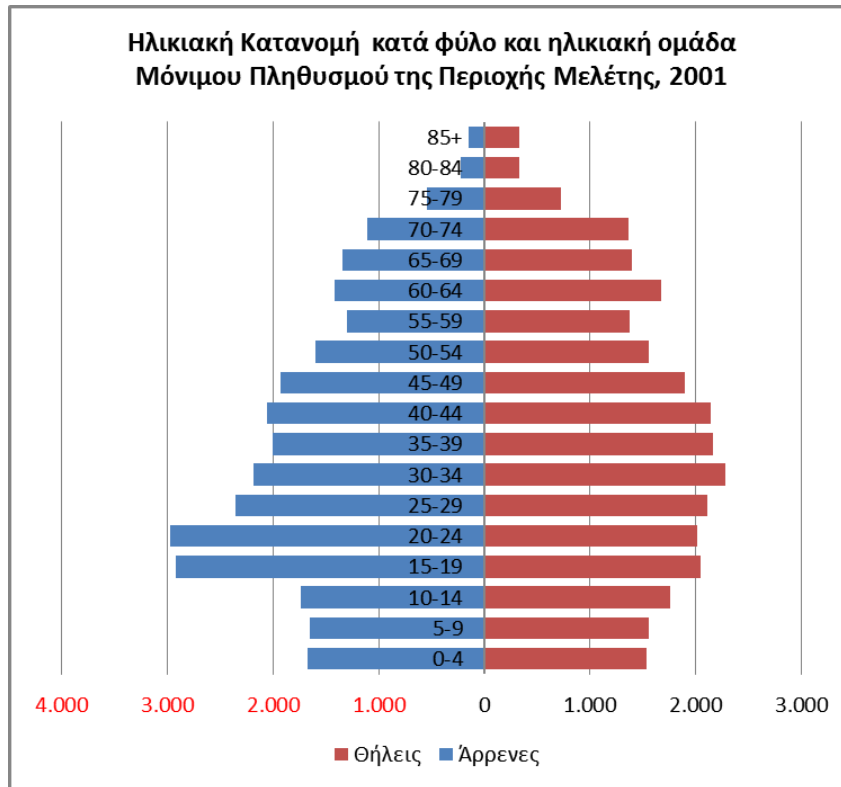
Πίνακας 4.3.1: Εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού, Μεταβολή Πληθυσμού και Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής βάσει των απογραφών 1991, 2001, 2011, για τα διοικητικά επίπεδα από την Περιφέρεια έως και τις ΤΚ και την περιοχή μελέτης.

Γεωγραφική Ενότητα / Διοικητικό Επίπεδο	Πραγματικός Πληθυσμός			Μεταβολή πληθυσμού			Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής	
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011	1991-2001	2001-2011
Π.Α.Μ.Θ.	570.496	611.067	605.826	7,11%	-0,86%	6,19%	0,69%	-0,09%
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	143.752	149.354	147.326	3,90%	-1,36%	2,49%	0,38%	-0,14%
Δήμος Αλεξ/πολης	54.739	65.894	72.905	20,38%	10,64%	33,19%	1,87%	1,02%
ΔΕ Αλεξ/πολης	41.352	52.720	61.688	27,49%	17,01%	49,18%	2,46%	1,58%
ΔΚ Αλεξ/πολης	38.220	49.176	58.138	28,67%	18,22%	52,11%	2,55%	1,69%
ΤΚ Άβαντος	516	497	518	-3,68%	4,23%	0,39%	-0,37%	0,41%
ΤΚ Κίρκης	199	116	75	-41,71%	-35,34%	-62,31%	-5,25%	-4,27%
ΤΚ Μάκρης	1.434	1.674	1.910	16,74%	14,10%	33,19%	1,56%	1,33%
ΤΚ Συκορράχης	983	890	796	-9,46%	-10,56%	-19,02%	-0,99%	-1,11%
ΔΕ Τραϊανούπολης	3.390	3.335	2.718	-1,62%	-18,50%	-19,82%	-0,16%	-2,02%
ΤΚ Ανθεΐας	1.154	1.308	1.235	13,34%	-5,58%	7,02%	1,26%	-0,57%
ΤΚ Δωρικού	409	413	332	0,98%	-19,61%	-18,83%	0,10%	-2,16%
ΤΚ Λουτρού	1.338	1.148	776	-14,20%	-32,40%	-42,00%	-1,52%	-3,84%
ΤΚ Νίψας	489	466	375	-4,70%	-19,53%	-23,31%	-0,48%	-2,15%
ΔΕ Φερών	9.997	9.839	8.499	-1,58%	-13,62%	-14,98%	-0,16%	-1,45%
ΔΚ Πέπλου	2.301	2.001	1.529	-13,04%	-23,59%	-33,55%	-1,39%	-2,65%
ΔΚ Φερών	4.944	5.461	5.596	10,46%	2,47%	13,19%	1,00%	0,24%
ΤΚ Αρδανίου	448	401	306	-10,49%	-23,69%	-31,70%	-1,10%	-2,67%
ΤΚ Δορίσκου	874	800	519	-8,47%	-35,13%	-40,62%	-0,88%	-4,23%
ΤΚ Καβησού	749	643	196	-14,15%	-69,52%	-73,83%	-1,51%	-11,20%
ΤΚ Πυλαίας	291	231	148	-20,62%	-35,93%	-49,14%	-2,28%	-4,35%
ΤΚ Τριφυλλίου	390	302	205	-22,56%	-32,12%	-47,44%	-2,52%	-3,80%
Σύνολο Περιοχής Μελέτης	48.480	60.064	68.692	23,89%	14,36%	41,69%	2,17%	1,35%
Ποσοστό πληθυσμού Περιοχής μελέτης προς του Δήμου (%)	88,57%	91,15%	94,22%					

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφές 1991, 2001, 2011) και ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, επισημαίνεται ότι έγινε χρήση στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που αφορούν τον μόνιμο πληθυσμό όπως αυτός καταγράφηκε στην απογραφή του 2001, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία βάσει πραγματικού πληθυσμού και αντίστοιχα στοιχεία από την απογραφή του 2011. Βάσει του σχήματος της ηλικιακής πυραμίδας (βλ. διάγραμμα 4.3.1), εξέρχεται το συμπέρασμα ότι ο πληθυσμός του Δήμου είναι «ώριμος».

Εικόνα 4.3.1: Πληθυσμός Περιοχής Μελέτης κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο (Απογρ. Μόνιμου Πληθυσμού, 2001)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 4.3.2), παρουσιάζει το πληθυσμό του Δήμου ανά ομαδοποιημένη ηλικιακή ομάδα στο σύνολο των δύο φύλων και ξεχωριστά για το καθένα. Ο πίνακας σε συνδυασμό με την πυραμίδα, δείχνουν ότι στις ηλικίες 0-54 ο ανδρικός πληθυσμός υπερिशύει του γυναικείου, ενώ η εικόνα αυτή αντιστρέφεται στις μετέπειτα ηλικίες (55-80+). Κάτι που ξεχωρίζει είναι η ηλικιακή ομάδα 15-24, στην οποία ο άνδρες είναι περίπου 3,2% περισσότεροι από τις γυναίκες, όταν σε όλες τις υπόλοιπες ομάδες η διαφορά δεν ξεπερνά το 0,8%.

Πίνακας 4.3.2: Πληθυσμός περιοχής μελέτης, κατά ομαδοποιημένες ηλικιακές ομάδες (Απογρ. Μόνιμου Πληθυσμού, 2001)

Ηλικιακή Ομάδα	Αμφοτέρων φύλων	Άρρενες	Θήλειες	Αμφοτέρων φύλων (%)	Άρρενες (%)	Θήλειες (%)
0-14	9.931	5.069	4.862	17,29	8,83	8,46
15-24	9.956	5.892	4.064	17,33	10,26	7,08
25-39	13.093	6.538	6.555	22,79	11,38	11,41
40-54	11.184	5.583	5.601	19,47	9,72	9,75
55-64	5.763	2.719	3.044	10,03	4,73	5,30
65-79	6.470	2.986	3.484	11,26	5,20	6,07
80+	1.042	379	663	1,81	0,66	1,15
Σύνολο	57.439	29.166	28.273	100,00	50,78	49,22

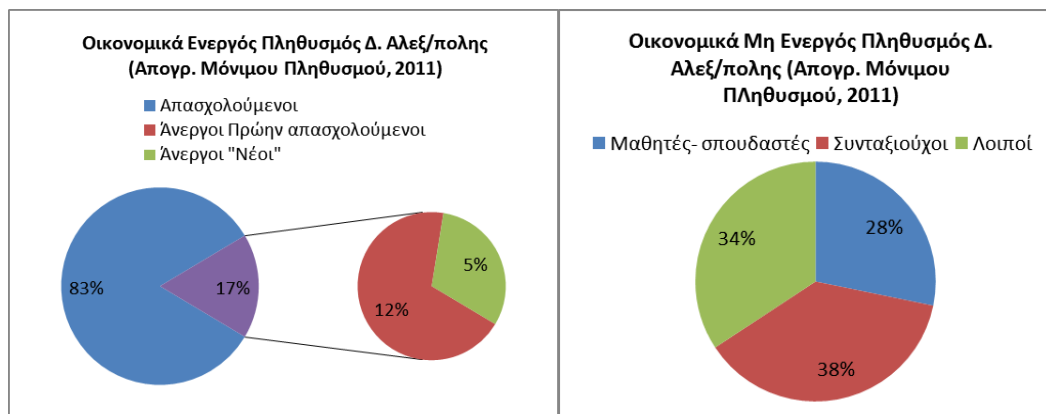
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

4.3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη συνέχεια αναφορικά με την απασχόληση ή μη των πολιτών του Δήμου Αλεξ/πολης, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το επίπεδο των ΤΚ, και προέρχονται από την ΕΛΣΤΑΤ, από την απογραφή του μόνιμου πληθυσμού του 2011. Η άμεση συσχέτιση με την πληθυσμιακή εξέλιξη (πραγματικός πληθυσμός) δεν είναι εφικτή καθώς, τα μόνα άμεσα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν το μόνιμο πληθυσμό.

Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου για το 2011, καταμετρήθηκε σε 72.959 κατ., εκ των οποίων το 41,4% (30.219 κατ.) είναι οικονομικώς ενεργοί και το υπόλοιπο 58,6% (42.740 κατ.) οικονομικώς μη ενεργοί. Τα παρακάτω διαγράμματα περιγράφουν τη κατανομή των οικονομικώς ενεργών και μη ενεργών πολιτών, ως προς την ιδιότητά τους εάν απασχολούνται εργασιακά ή όχι, αν όχι, σε ποια κατηγορία ανήκουν, αν είναι ημεδαποί ή αλλοδαποί πολίτες, το επίπεδο εκπαίδευσής τους και αν ο τόπος εργασίας τους συμπίπτει με τον τόπο διαμονής τους.

Εικόνες 4.3.2 και 4.3.3: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός Δ. Αλεξ/πολης

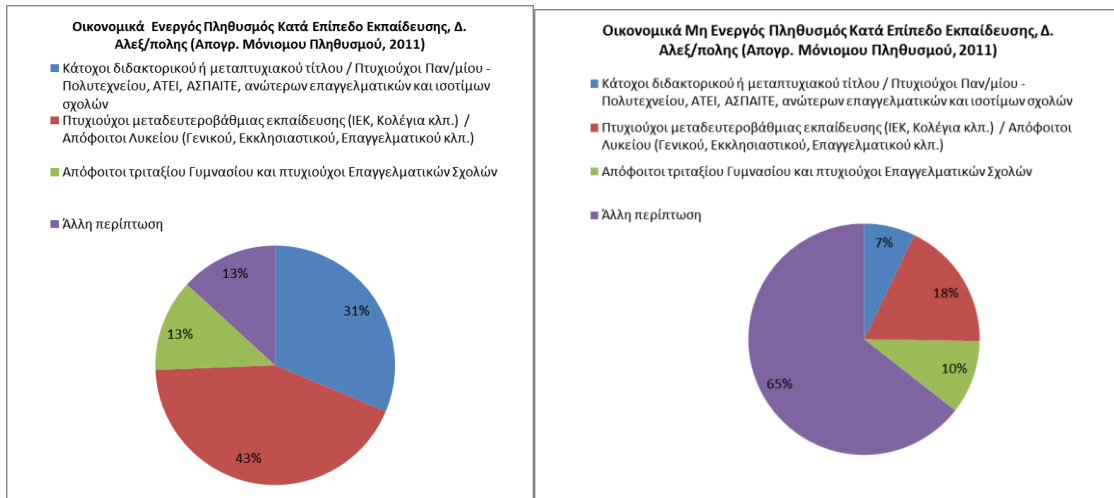
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Εικόνα 4.3.4: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων, Δ. Αλεξ/πολης

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Εικόνες 4.3.5 και 4.3.6: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης, Δ. Αλεξ/πολης

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Εικόνα 4.3.7: Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας, Δ. Αλεξ/πολης

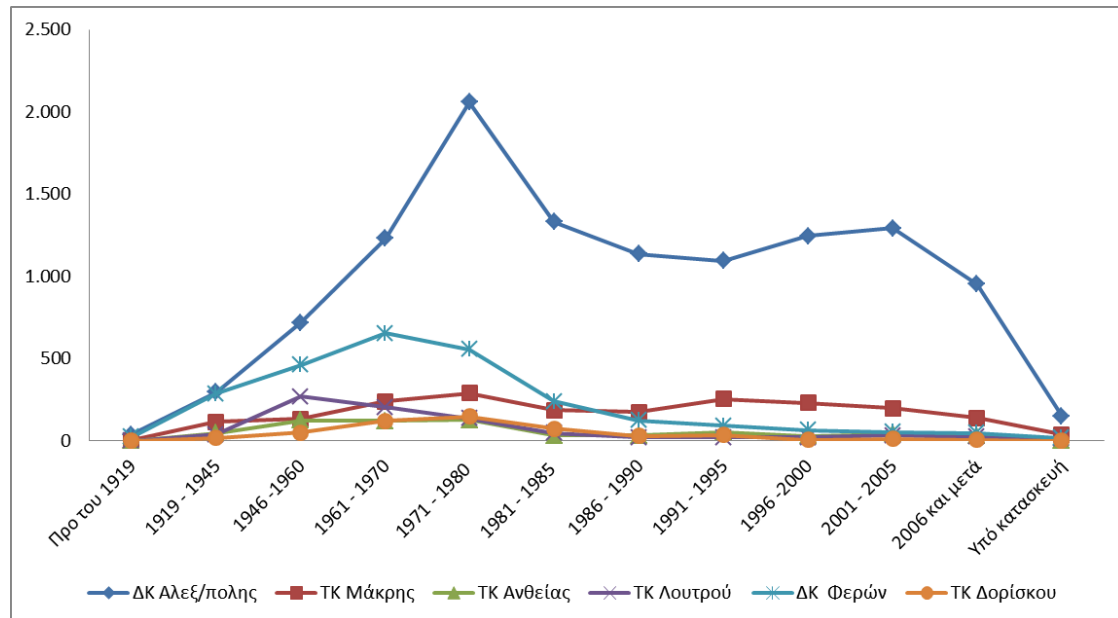
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

4.3.3 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 4.3.8 (βλ. παρακάτω) και το συνολικό πίνακα του παραρτήματος (Πίνακας κτίρια για όλες της ΔΚ), η μεγαλύτερη κατασκευαστική δραστηριότητα, από το 1991 μέχρι και το 2011, εμφανίζεται κυρίως στις ΔΚ/ΤΚ που αποτελούσαν διοικητικά κέντρα των καποδιστριακών δήμων (δλδ. ΔΚ Αλεξ/πολης, ΤΚ Άνθειας και ΔΚ Φερών), οι οποίες βρίσκονται και εντός της περιοχής μελέτης. Στις ΔΕ Τραϊανούπολης και Φερών, διαπιστώνεται ότι πέραν των προαναφερθεισών ΔΚ/ΤΚ, οι υπόλοιπες Κοινότητες παρουσιάζουν ομοιογενή διαχρονική δραστηριότητα. Εξαίρεση μπορεί να αποτελέσει η ΤΚ Μάκρης (ΔΕ Αλεξ/πολης), η οποία φαίνεται να έχει μέχρι και 10 φορές μεγαλύτερη δραστηριότητα από τις υπόλοιπες Κοινότητες της ΔΕ Αλεξ/πολης (εξαιρούμενης της ΔΚ Αλεξ/πολης). Όπως εξηγείται και σε επόμενες ενότητες της εργασίας αυτής, η ΤΚ Μάκρης, περιλαμβάνει μόνο παράκτιους οικισμούς, αρκετούς με άμεση πρόσβαση στη θάλασσα, όπου συγκεντρώνονται συχνά

παραθεριστικές κατοικίες αλλά και μόνιμες, διατηρώντας μια σταθερή σχετικά πορεία. Αυτό που επιβεβαιώνει την αστικοποίηση στη περιοχή, είναι η σημαντική αύξηση των οικοδομών στην Αλεξ/πολη τη δεκαετία 1996-2005, όπου οι στις υπόλοιπες ΤΚ υπάρχει μείωση.

Εικόνα 4.3.8: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής στη περιοχή μελέτης. (Απογρ. Κτιρίων 2011)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

4.4 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

4.4.1 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΠΧΣΑΑ

4.4.1.1 ΕΙΔΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (2009)

Βάσει του «χάρτη βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης του τουρισμού», που παρατίθεται στο ΕΠΧΣΑΑ, η περιοχή μελέτης, ανήκει εξ ολοκλήρου στη γενική κατηγορία τουριστικής δραστηριότητας, «Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές (Β)» και υποδιαιρείται σε δύο επιμέρους. Τα βασικά χαρακτηριστικά της κατηγορίας είναι η συγκέντρωση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, αξιόλογη κατά περίπτωση ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, περιορισμένη αξιοποίηση πόρων που ενδιαφέρουν τον τουρισμό, δυνατότητα μεγαλύτερης διαφοροποίησης και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος σε σύγκριση με τις ήδη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές, και την ύπαρξη ή προγραμματιζόμενη ανάπτυξη αποδεκτού επιπέδου υποδομών. (άρθ. 4, κατηγορία Β)

Το πρώτο τμήμα (δυτικό), από τα σύνορα της Π.Ε. έως και περιμετρικά του αστικού κέντρου της Αλεξανδρούπολης, ανήκει στην κατηγορία «αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές, με περιθώρια ανάπτυξης μαζικού τουρισμού (Β1)». Το ανατολικό παραλιακό μέτωπο, έως και τα

εθνικά σύνορα με την Τουρκία, ανήκει στην κατηγορία «αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές, με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (B2)», ομοίως και το υπόλοιπο ηπειρωτικό τμήμα της περιοχής μελέτης (ανατολικό και δυτικό). Ειδικότερα, για κάθε υποκατηγορία αναφέρονται οι σημαντικότερες, κατά τη κρίση του μελετητή, κατευθύνσεις.

Υποκατηγορία (B1) (άρθ.5, υποκατηγορία B1):

- Ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωσιμότητας της περιοχής.
- Μέτρα εξυγίανσης και βελτίωσης των περιοχών που συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος καθώς και των τουριστικών διαδρομών.
- Ανάληψη δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με πολεοδομικές παρεμβάσεις, όπως αναπλάσεις κοινόχρηστων και ιδιωτικών χώρων με αύξηση των ελεύθερων χώρων και του πρασίνου.
- Ανάληψη δράσεων οργάνωσης του άτυπα οικιστικά διαμορφωμένου εξωαστικού χώρου.
- Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων και συνδυασμένη προβολή τους.
- Ενθάρρυνση χωροθετήσεων που αξιοποιούν τους εναλλακτικούς πόρους (εκτός ήλιου – θάλασσας) κάθε προορισμού.

Υποκατηγορία (B2) (άρθ.5, υποκατηγορία B2):

- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.α., σημείων του χώρου με «μοναδικά» χαρακτηριστικά καθώς και του χαρακτήρα, της κλίμακας και των χαρακτηριστικών των οικισμών.
- Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων και συνδυασμένη προβολή τους.
- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της βιοποικιλότητας και του τοπίου.
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού, κ.α.)
- Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης απασχολούμενων σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού (Eco-Management and Audit Scheme- EMAS).

- Προώθηση τοπικών συμφώνων ποιότητας.

4.4.1.2 ΕΙΔΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (2013)

Σύμφωνα με την αναθεώρηση του ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού (2013), οι κατηγορίες των τουριστικών περιοχών και των προτεινόμενων για αυτές κατευθύνσεις έχουν αλλάξει και αντίστοιχα και η περιοχή μελέτης, ανήκει πλέον σε διαφορετικές ομάδες από αυτές του 2009. Βάσει του νέου «χάρτη βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης του τουρισμού», η περιοχή μελέτης ανήκει σε δύο υποκατηγορίες.

Το άμεσο παραλιακό μέτωπο ολόκληρης της περιοχής μελέτης, εντάσσεται στην υποκατηγορία «Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές (A2)», οι οποίες είναι περιοχές, που έχουν αποκτήσει ή εμφανίζουν σταδιακά σημαντική δυναμική τουριστικής ανάπτυξης και προορίζονται κατά προτεραιότητα έναντι των άλλων τουριστικών δραστηριοτήτων για ολοκληρωμένες και οργανωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα. (άρθ.4, υποκατηγορία A2). Οι κατευθύνσεις της κατηγορίας αυτής είναι οι ίδιες με αυτές της υποκατηγορίας B1 του ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού 2009 (που προαναφέρθηκαν).

Το ηπειρωτικό τμήμα της περιοχής μελέτης, εκτός από μια περιοχή βόρεια της πόλης της Αλεξανδρούπολης, ανήκει στην υποκατηγορία «περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού (B1)» (άρθ.4, υποκατηγορία B1). Οι κατευθύνσεις για τη κατηγορία αυτή είναι ίδιες με αυτές της υποκατηγορίας B2 του ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού 2009 (που προαναφέρθηκαν), έχοντας προστεθεί όπως:

- Αναβάθμιση και μετατροπή υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης.
- Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων.
- Αναμόρφωση των όρων και περιορισμών της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων με βάση τις ακόλουθες κατευθύνσεις:
 - Περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων:
 - Σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και θέσπιση

μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

4.4.1.3 ΕΙΔΙΚΟ ΑΠΕ (2008)

Κατά το Διάγραμμα 1: Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), του ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ, ολόκληρη η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται ως ΠΑΠ. Βάσει του άρθ. 5, παρ. 2.α., οι περιοχές αυτές, διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων. Στις περιοχές αυτές, εκτιμάται η μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα), όπως ειδικότερα αυτή προσδιορίζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Ειδικότερα για την περιοχή μελέτης, η φέρουσα ικανότητα εκτιμάται σε 480 τυπικές Α/Γ (ενδεικτικά 960 ΜWe). Το αντίστοιχο μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. που εμπίπτουν σε Π.Α.Π. της ηπειρωτικής χώρας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 8% της έκτασης ανά Ο.Τ.Α. (άλλως 1,05 τυπικές ανεμογεννήτριες /1000 στρέμματα). Το πιο πάνω ποσοστό κάλυψης μπορεί να αυξάνεται έως και 30% ανά πρωτοβάθμιο ΟΤΑ ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία παρέχεται για όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των σχετικών εγκαταστάσεων και πάντως για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ίσο με τον χρόνο ισχύος των σχετικών αδειών παραγωγής (25 έτη). (άρθ.7, παρ. 1.α.)

4.4.1.4 ΕΙΔΙΚΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (2009)

Στο Διάγραμμα 1: Εθνικό πρότυπο χωροταξικής οργάνωσης της βιομηχανίας, του ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας, φαίνεται να έχει χαρακτηριστεί το δυτικό παραλιακό μέτωπο της περιοχής μελέτης έως και ανατολικά και περιμετρικά της Αλεξανδρούπολης, ως περιοχή «επέκτασης της βιομηχανίας». Στόχος της κατηγορίας αυτής είναι, η δημιουργία δράσεων που θα ενισχύσουν την ανάπτυξη της βιομηχανίας, με παράλληλα μέτρα πρόληψης μελλοντικών χωρικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων. Σχετικές με τη περιοχή κατευθύνσεις κρίνονται οι ακόλουθες (άρθ. 4, παρ. Α.2.β):

- Προώθηση οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας.
- Σχεδιασμός χρήσεων γης και σταδιακός περιορισμός των δυνατοτήτων διάσπαρτης χωροθέτησης νέων μονάδων.

- Πολύ ισχυρά προληπτικά και διορθωτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.

4.4.1.5 ΕΙΔΙΚΟ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ (2011)

Από τον Χάρτη: Εθνικό πρότυπο χωροταξικής οργάνωσης της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας και το Πίνακα 1: Κατηγορίες Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Α.Υ.), το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής, υπάρχει μόνο η περιοχή «Β.15 – Μαρώνεια», η οποία καλύπτει πολύ μικρή θαλάσσια έκταση από την περιοχή μελέτης στο δυτικότερο άκρο της (το μεγαλύτερο τμήμα της ανήκει στην Π.Ε. Ροδόπης). Από τον ίδιο πίνακα δίνεται κατεύθυνση για ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, οστρακοκαλλιεργειών και λοιπών υδρόβιων οργανισμών.

4.4.2 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΠΧΣΑΑ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Το Περιφερειακό ΠΧΣΑΑ της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης του 2003, αναγνώρισε κατά την ανάλυσή του, την ευαίσθητη και πολυδιάστατη φύση της παράκτιας ζώνης της περιφέρειας, κάτι το οποίο φαίνεται και από το περιεχόμενο των κατευθύνσεων του για την εν λόγω περιοχή. (άρθ.3 ,παρ. 3.5.1) Καθώς και στην περιοχή μελέτης εμφανίζονται προβλήματα όπως, σύγκρουση των χρήσεων γης, πιέσεις στον παράκτιο χώρο, κυρίως στο δυτικό παραλιακό μέτωπο (χάρτης Δ.1.1 του Περιφερειακού), από τις αστικές λειτουργίες και επεκτάσεις, καθώς και η ανάγκη για διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (κυρίως του υδροβιότοπου του Δέλτα του Έβρου στο ανατολικό τμήμα, χάρτης Δ.1.1 του Περιφερειακού), ισχύουν οι κατευθύνσεις του Πλαισίου (άρθ.3 ,παρ. 3.5.1), οι οποίες είναι:

- Η διατήρηση ικανής ελεύθερης ζώνης από το χειμέριο κύμα, ανάλογα με το είδος των ακτών (αμμώδεις, προσιτές ή απόκρημνες) και αποφυγή δημιουργίας τείχους οικοδομών κατά μήκος του θαλάσσιου μετώπου και άλλες ρυθμίσεις, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Παράκτιο Χώρο.
- Οδική εξυπηρέτηση με προσβάσεις κάθετες προς την παραλία και σε επιλεγμένες θέσεις, όπου θα αναπτυχθούν οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης επισκεπτών και λουόμενων με ισόγειες και ελαφριές κατασκευές, προσαρμοσμένες στο φυσικό περιβάλλον και τις θέες.
- Οργάνωση χρήσεων ελεύθερου χρόνου και αναψυχής, με σκοπό τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και την ανάπτυξη των αγροτικών οικισμών (πολιτική για τον αγροτικό χώρο).

4.4.3 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ/ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Μέχρι σήμερα, στην περιοχή μελέτης, έχουν δημιουργηθεί τα ακόλουθα σχέδια. Το εν ισχύ Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Δημοτικής Ενότητας Αλεξανδρούπολης, το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης της Δημοτικής Ενότητας Τραϊνούπολης (το οποίο βρίσκεται σε στάδιο εκπόνησης), καθώς και η καταργηθείσα (έπειτα από 10 χρόνια ισχύς) Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου του καποδιστριακού Δήμου Αλεξανδρούπολης.

4.4.3.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Όπως γίνεται αντιληπτό από το ΠΧΣΑΑ Αν. Μακεδονίας και Θράκης, το δυτικό τμήμα της παράκτιας περιοχής της, είναι αυτό που δέχεται τις περισσότερες πιέσεις καθώς, υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ γεωργικών, οικιστικών (μόνιμης και δεύτερης κατοικίας), τουριστικών δραστηριοτήτων και αναψυχής. Η περιοχή αυτή καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από το ισχύον Γ.Π.Σ. του Δ. Αλεξ/πολης. Το Γ.Π.Σ. του καποδιστριακού Δ. Αλεξ/πολης, εγκρίθηκε το 1988 (ΦΕΚ 9/Δ'/14-01-1988), με υπουργική απόφαση. Τα όριά του περιελάμβαναν την Αλεξανδρούπολη και τους άμεσα γειτνιάζοντες οικισμούς της (Ν.Χιλή, Μαΐστρος, Απαλός). Το 1999 έγινε η αναθεώρησή του (ΦΕΚ 844/Δ'/25-11-1999), κατά την οποία έλαβε χώρα η επέκταση των ορίων του προς όλες σχεδόν τις κατευθύνσεις της πόλης και περιμετρικά των προαναφερθέντων οικισμών. Ωστόσο κρίνεται απαραίτητος περεταίρω σχεδιασμός, ώστε να συμπεριληφθούν και οι υπόλοιποι οικισμοί της παράκτιας ζώνης και ολόκληρου του καλλικρατικού πλέον Δήμου, σε καθεστώς ρύθμισης χρήσεων γης και δραστηριοτήτων. Η συγκεκριμένη δράση, είναι ακόμα σημαντικότερη μετά την κατάργηση της Ζ.Ο.Ε. για τον παράκτιο χώρο του καποδιστριακού Δ. Αλεξ/πολης. Την προκειμένη περίοδο (Ιούλιος, 2015), έχει ξεκινήσει η εκπόνηση της μελέτης του νέου Γ.Π.Σ. του καλλικρατικού Δήμου Αλεξ/πολης, από την πολεοδομική υπηρεσία του Δήμου με σκοπό την κάλυψη ολόκληρου του νέου Δήμου, βάσει των αρχών της αειφορικής ανάπτυξης των πόλεων αλλά και των κατευθύνσεων εναρμόνισης με το Περιφερειακό Π.Χ.Σ.Α.Α. Αν. Μακεδονίας και Θράκης (απόφ. 6/2015, Δημοτικού συμβουλίου Δ. Αλεξ/πολης). Βάσει της ίδιας απόφασης, η πολεοδομική υπηρεσία, αναφέρει πως η περιοχή που θα καλυφθεί υπό το καθεστώς του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Τραϊνούπολης, θα παραμείνει εκτός σχεδιασμού του Γ.Π.Σ., καθώς είναι ήδη σε εξέλιξη, ωστόσο θα ληφθεί υπόψη και θα υπάρξει εναρμονισμός των προτάσεων και κατευθύνσεων στη συνοριακή περιοχή των δύο σχεδίων.

Ειδικότερα, οι προτάσεις του Γ.Π.Σ. 1988, όπως αυτές φαίνονται στο χάρτη Π1.9 σε κλίμακα 1:25.000 (ΦΕΚ 9/Δ'/14-01-1988), είναι οι ακόλουθες.

- Προστασία της παράκτιας και θαλάσσιας περιοχής «Μαυρότοπος και Καραμάνου» στα νότιο-ανατολικά του οικισμού Απαλός μέχρι τα όρια του ήδη θεσμοθετημένου ορίου προστασίας του Δέλτα του ποταμού Έβρου του οποίου και αποτελεί συνέχεια.
- Ζώνη προστασίας εκατέρωθεν του ρέματος που διέρχεται από τον «Πλατανότοπο» από τα σημεία που πηγάζει έως το σημείο εκβολής του στη θάλασσα.
- Προστασία της γεωργικής γης από κατάτμηση ή εγκατάσταση μεταποιητικών δραστηριοτήτων.
- Απομάκρυνση των οχλουσών χρήσεων (χοιροστάσια).
- Σύνταξη περιβαλλοντολογικής μελέτης για κάθε τεχνικό έργο ή ειδικό κτίριο της περιοχής.

Στο Γ.Π.Σ. 1999, δεν αναφέρονται επιπλέον προτάσεις ή αλλαγές προηγούμενων, παρά μόνο παρουσιάζονται οι προεκτάσεις των ορίων του Γ.Π.Σ. και οι αντίστοιχες χρήσεις, όπως αυτές φαίνονται στον χάρτη Π1.11 (Β) (ΦΕΚ 844/Δ'/25-11-1999).

4.4.3.2 ΣΧΕΔΙΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΡΑΪΝΟΥΠΟΛΗΣ

Για το ανατολικό τμήμα, το Περιφερειακό απλώς παρουσιάζει την περιοχή του θεσμοθετημένου υδροβιότοπου του Δέλτα του Έβρου. Ωστόσο, την κατεύθυνσή του για σχεδιασμό από τις κατώτερες κλίμακες ξεκίνησε το 2008, ο τότε Δήμος Τραϊανούπολης, με τη μελέτη για τη δημιουργία Σχεδίου Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), το οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα. Μέχρι στιγμής, έχει ολοκληρωθεί η Φάση Α' του σχεδίου, που περιέχει την ανάλυση της περιοχής της ΔΕ Τραϊανούπολης συμπεριλαμβανομένου μιας προκαταρκτικής πρότασης. Τη παρούσα χρονική περίοδο, βρίσκεται σε εξέλιξη η Φάση Β' του ΣΧΟΟΑΠ.

4.4.3.3 ΖΩΝΗ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ

Στο ανατολικό παράκτιο τμήμα του πρώην Δήμου Αλεξ/πολης, υπήρχε σχεδιασμός και για τον εξωαστικό χώρο. Το 2002 καθορίστηκε η Ζ.Ο.Ε. περιοχής του Δ. Αλεξ/πολης και εγκρίθηκε ταυτόχρονα και σχέδιο ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας (ΣΧΑΠ) του ίδιου Δήμου (ΦΕΚ 492/Δ'/14-06-2002). Ωστόσο, οι διατάξεις της εν λόγω Ζ.Ο.Ε. έπαψαν να υφίστανται, βάσει της Δικαστικής Απόφασης του ΣτΕ 4495/2011. Από την συγκεκριμένη ημερομηνία, ο εξωαστικός χώρος του πρώην αλλά και σημερινού δήμου, παραμένει χωρίς ρυθμίσεις χρήσεων γης, με ότι συνέπειες έχουν εμφανιστεί και μπορεί να προκληθούν, μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του νέου διευρυμένου Γ.Π.Σ. του δήμου. (σωστή βιβλιογραφία και αναφορά)

4.5 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

4.5.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΗΣ

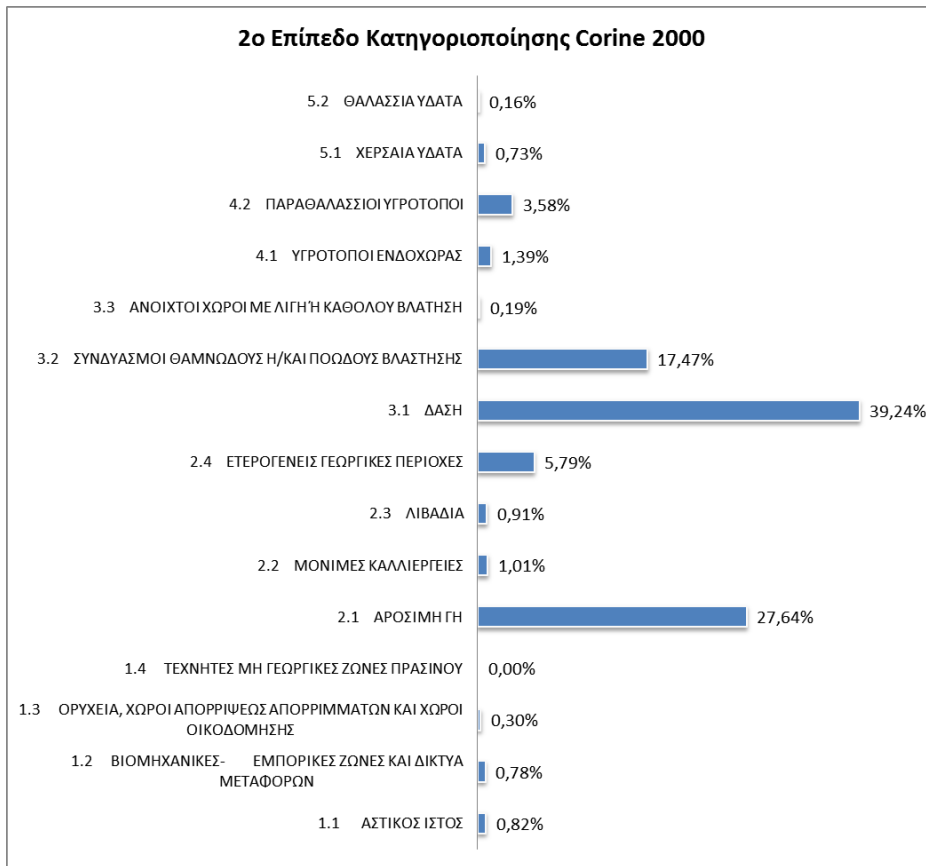
Στην παρούσα υποενοότητα παρουσιάζονται οι χρήσεις – καλύψεις γης, όπως καταγράφονται από το Corine Land Cover 2000. Έπειτα από επεξεργασία των στοιχείων αυτών σε υπολογιστικό πρόγραμμα Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων, υπάρχει η δυνατότητα απεικόνισης των εκτάσεων που καλύπτει ή κάθε κατηγορία καθώς και ποσοστών αυτών ως προς τη συνολική έκταση του Δήμου Αλεξ/πολης. Ο επόμενος πίνακας, παρουσιάζει την αναλυτική λίστα των χρήσεων – καλύψεων γης. Ωστόσο, για καλύτερη και ουσιότερη ερμηνεία των στοιχείων παρατίθεται διάγραμμα με μια πρώτη ομαδοποίηση και μια απεικόνιση με πίτα με τις γενικότερες χρήσεις – καλύψεις.

Πίνακας 4.5.1: Χρήσεων – Καλύψεων Γης κατά το Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης

Κωδικός - 3ο Επίπεδο Κατηγοριοποίησης	Έκταση σε Εκτάρια (ha)	Ποσοστό (%)	Κωδικός - 3ο Επίπεδο Κατηγοριοποίησης	Έκταση σε Εκτάρια (ha)	Ποσοστό (%)
1.1.1 Συνεχής αστικός ιστός	118,840	0,07%	2.4.4 Γεωργο-δασικές περιοχές	0,000	0,00%
1.1.2 Ασυνεχής αστικός ιστός	1.262,987	0,75%	3.1.1 Δάσος πλατύφυλλων	33.016,761	19,53%
1.2.1 Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	752,162	0,44%	3.1.2 Δάσος κωνοφόρων	532,520	0,32%
1.2.2 Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα	377,609	0,22%	3.1.3 Μικτό δάσος	32.777,928	19,39%
1.2.3 Ζώνες λιμένων	61,794	0,04%	3.2.1 Φυσικοί βοσκότοποι	6.131,777	3,63%
1.2.4 Αεροδρόμια	122,670	0,07%	3.2.2 Θάμνοι και χερσότοποι	0,000	0,00%
1.3.1 Χώροι εξορυσξέως ορυκτών	141,732	0,08%	3.2.3 Σκληροφυλλική βλάστηση	19.401,825	11,48%
1.3.2 Χώροι απορρίψεως απορριμμάτων	0,000	0,00%	3.2.4 Μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις	3.991,391	2,36%
1.3.3 Χώροι οικοδόμησης	371,125	0,22%	3.3.1 Παραλίες, αμμόλοφοι, αμμουδιάς	316,262	0,19%
1.4.1 Περιοχές αστικού πρασίνου	0,000	0,00%	3.3.2 Απογυμνωμένοι βράχοι	0,000	0,00%
1.4.2 Εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής	0,000	0,00%	3.3.3 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση	0,000	0,00%
2.1.1 Μη αρδευόμενη αρόσιμη γη	29.753,435	17,60%	3.3.4 Αποτεφρωμένες εκτάσεις	0,000	0,00%
2.1.2 Μόνιμα αρδευόμενη γη	16.940,971	10,02%	3.3.5 Παγετώνες και αέναο χιόνι	0,000	0,00%
2.1.3 Ορυζώνες	21,637	0,01%	4.1.1 Βάλτοι στην ενδοχώρα	2.347,721	1,39%
2.2.1 Αμπελώνες	0,000	0,00%	4.1.2 Τουρψώνες	0,000	0,00%
2.2.2 Οπωροφόρα δένδρα και φυτείες με σαρκώδεις καρπούς	0,000	0,00%	4.2.1 Παραθαλάσσιοι βάλτοι	6.051,567	3,58%
2.2.3 Ελαιώνες	1.714,581	1,01%	4.2.2 Αλυκές	0,000	0,00%
2.3.1 Λιβάδια	1.532,010	0,91%	4.2.3 Ζώνες που καλύπτονται από παλαιοροιακά ύδατα	0,000	0,00%
2.4.1 Ετήσιες καλλιέργειες που σχετίζονται με μόνιμες καλλιέργειες	0,000	0,00%	5.1.1 Υδατορροέματα	973,079	0,58%
2.4.2 Σύνθετες καλλιέργειες	1.671,671	0,99%	5.1.2 Επιφάνειες στάσιμου ύδατος	267,456	0,16%
2.4.3 Γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία μαζί με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης	8.122,751	4,81%	5.2.1 Παράκτιες λιμνοθάλασσες	267,769	0,16%
			5.2.2 Εκβολές ποταμών	0,000	0,00%
			5.2.3 Θάλασσες και ωκεανοί	0,000	0,00%
			Σύνολο	169.042,179	100,00%

Πηγή: Corine Land Cover 2000, ίδια επεξεργασία

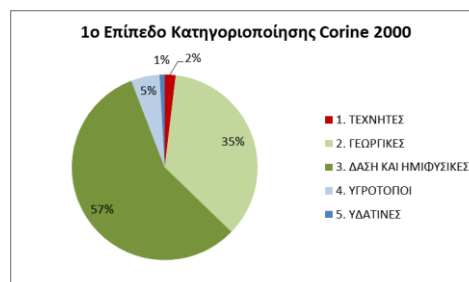
Εικόνα 4.5.1: Διαγραμματική απεικόνιση κατηγορίας 2^{ου} επιπέδου των χρήσεων/καλύψεων του Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης

Πηγή: Corine Land Cover 2000, ίδια επεξεργασία

Από το παραπάνω διάγραμμα, ξεχωρίζουν με διαφορά τα δάση, τα οποία καλύπτουν σχεδόν το 40% της έκτασης του δήμου, η αρόσιμη γη που ξεπερνά το ¼ της συνολικής έκτασης και οι συνδυασμοί θαμνώδους ή/και ποώδους βλάστησης με 17,45%. Οι δύο επικρατέστερες κατηγορίες ξεπερνούν το 55% της έκτασης του δήμου, δηλώνοντας έναν δήμο πλούσιο σε βλάστηση (χαμηλή και δενδρώδης). Οι επόμενες σε έκταση κατηγορίες είναι οι ετερογενείς γεωργικές περιοχές (5,79%) και οι παραθαλάσσιοι υγρότοποι (3,58%). Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν ξεπερνούν το 1,4% της έκτασης του δήμου. Μια γενικότερη θεώρηση γίνεται από το ακόλουθο διάγραμμα.

Εικόνα 4.5.2: Διαγραμματική απεικόνιση κατηγορίας 2^{ου} επιπέδου των χρήσεων/καλύψεων του Corine Land Cover 2000, Δ. Αλεξ/πολης

Πηγή: Corine Land Cover 2000, ίδια επεξεργασία

Βάσει του διαγράμματος αυτού γίνεται πλέον ξεκάθαρο ακόμα περισσότερο, πως πρόκειται για ένα δήμο διόλου δομημένο, με την έκτασή του να καλύπτεται σε βαθμό πάνω από 90% από δασικές, ημιφυσικές εκτάσεις, υγροτόπους και υδάτινες επιφάνειες και γεωργικές εκτάσεις.

4.5.2 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.5.2.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Στο συγκεκριμένο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται το οικιστικό δίκτυο και η κατάταξή του, καθώς και ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεί για τους παραλιακούς οικισμούς. Όπως έχει ειπωθεί και σε άλλες ενότητες, ολόκληρη η μελετώμενη παράκτια ζώνη ανήκει στο Δήμο Αλεξ/πολης.

Βάσει της διοικητικής αρχιτεκτονικής του Καλλικράτη, Ν.3852/2010 και της απογραφής του 2011 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο Δήμος Αλεξ/πολης αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες, 16 Δημοτικές/Τοπικές κοινότητες και 45 οικισμούς. Η περιοχή μελέτης, αποτελείται από 6 Κοινότητες (η ΔΚ Φερών όχι ολόκληρη) και 19 οικισμούς.

Ειδικότερα για τη περιοχή μελέτης, παρουσιάζεται πρώτα στον πίνακα 4.5.2, η κατάταξη των οικισμών της βάσει των πληθυσμιακών κατηγοριών της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 4.5.2: Πληθυσμιακή κατηγοριοποίηση οικισμών της περιοχής μελέτης (Πραγματικός Πληθυσμός, Απογρ. 2011)

Κατηγορία οικισμού (κάτ.)	Πλήθος οικισμών	Οικισμός	Πληθυσμός
100.000>	-	-	-
10.001-100.000	1	Αλεξανδρούπολη	57.829
2.000-10.000	-	-	-
<2.000	18	Αρίστηνο	455
		Αγνάντια	160
		Αμφιτρίτη	149
		Δίκελλα	288
		Έννατο	264
		Κοίμηση Θεοτόκου	51
		Μάκρη	917
		Μεσημβρία	146
		Πανόραμα	37
		Παραλία Δικελών	102
		Πλάκα	105
		Άνθεια	780
		Λουτρά Τραϊανουπόλεως	34
		Λουτρός	715
		Πεύκα	27
		Πόρος	208
		Δορίσκος	277
		Μοναστηράκι	242

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. και ίδια επεξεργασία

Βάσει του ΠΠΧΣΑΑ Αν. Μακεδονίας και Θράκης, η πόλη της Αλεξανδρούπολης (πρώην και νυν έδρα του ομώνυμου Δήμου) ανήκει στους οικισμούς 2^{ου} επιπέδου (ενισχυμένος ρόλος στη Περιφέρεια), οι Φέρες στο 3^ο επίπεδο, το Αρίστηνο στο 4^ο επίπεδο και οι υπόλοιποι οικισμοί στο 5^ο και τελευταίο. Βάσει του Γενικού ΠΧΣΑΑ, η Αλεξανδρούπολη συμμετέχοντας σε δίπολο με την Κομοτηνή, ανήκει στους Πρωτεύοντες εθνικούς πόλους και οι υπόλοιποι στο 7^ο επίπεδο ως Λοιποί Οικισμοί.

Επιπλέον οι οικισμοί μπορούν να διαχωριστούν σε παράκτιους, βασιζόμενοι στο άρθ. 10 του Ν.3044/2002 (ΦΕΚ 197/Α/27-07-2002), το ποίο αντικατέστησε το αντίστοιχο άρθ.29 του Ν.2831/2000 και ορίζει ως παράκτιους τους οικισμούς εκείνους που βρίσκονται εξ ολοκλήρου ή μέρος αυτών εντός ζώνης 500 μ. από τον αιγιαλό ή βρίσκονται εκτός της ζώνης αυτής αλλά η ανάπτυξή τους επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη θάλασσα. Βάσει αυτής της διάταξης, όλοι οι οικισμοί της Τοπικής Κοινότητας Μάκρης και η πόλη της Αλεξανδρούπολης θεωρούνται παράκτιοι. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

4.5.2.2 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στη ΔΕ Φερών, μόνο ο οικισμός των Φερών διαθέτει ΓΠΣ, το οποίο εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 165/Δ/03-03-1987 (έκταση 600 στρμ.) και επίσης έχει εγκριθεί και πολεοδομική μελέτη 989/Δ/09-10-1987 (έκταση 680 στρμ.). Οι υπόλοιποι οικισμοί της ΔΕ Φερών καθώς, όλοι οι οικισμοί της ΔΕ Τραϊανούπολης, καθώς και όλοι οι οικισμοί που δεν είναι ενταγμένοι στο ΓΠΣ Αλεξ/πολης, έχουν οριοθετηθεί βάσει του ΠΔ 24-4-1985, με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 181/Δ/03-05-1985). Αναφέρεται πως, οι οικισμοί Αρίστηνο και Άνθεια (ΔΕ Τραϊανούπολης) είναι ουσιαστικά ενωμένοι, αποτελώντας έμμεσα μία οικιστική οντότητα. Επίσης, δεν έχει χαρακτηριστεί κάποιος οικισμός ως Παραδοσιακός. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Στην περιοχή μελέτης, το φαινόμενο της **εκτός σχεδίου δόμησης** είναι αρκετά έντονο, ειδικά στα άμεσα παράλια της περιοχής. Οι οικιστικές συγκεντρώσεις που έχουν προκύψει είναι αποτέλεσμα είτε νόμιμης διαδικασίας (βάσεις της νομοθεσίας περί εκτός σχεδίου δόμησης), είτε από αυθαίρετες ενέργειες. Το φαινόμενο αυτό, εμφανίζεται κυρίως στο δυτικό τμήμα της παράκτιας ζώνης του Δήμου, περισσότερο εστιασμένα στη περιοχή μετά την Ν. Χιλή μέχρι και τη παραλία των Δικέλλων. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Παραδείγματα περιοχών που έχει εντοπιστεί συγκέντρωση β'-κατοικίας, είναι η παραλιακή ζώνη ανατολικά του αρχαιολογικού χώρου Χαμάμ Γερί (19^ο χλμ.), με κτιριακό απόθεμα υψηλής ποιότητας, είναι η παραλία Δικέλλων (κατά μήκος της παραλίας, επί 900 μ. περίπου), είναι η θέση Γιαλός (400 μ. δυτικά της Ι.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου) και στη θέση «Κτήμα Αποστόλου» νοτιο-ανατολικά της έκτασης του Δημοκρίτειο Πανεπιστημίου Θράκης. Επίσης,

στις περιοχές 8^ο και 9^ο, κοντά στην Ι.Μ. Αγ. Κυπριανού, εντοπίζονται δύο διαμορφωμένες περιοχές β'-κατοικίας. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η μόνη περιοχή με ρυμοτομικό σχέδιο, όπου έχουν δημιουργηθεί κατοικίες, η οποία είναι ο παραθεριστικός οικοδομικός συνεταιρισμός Έφεδρων Αξιωματικών Βορείου Ελλάδος, με περίπου 184 κατοικίες εντός έκτασης 110 στρμ.. Το σύνολο των συσπειρωμένων κτιρίων φτάνει την έκταση των 2.155 στρμ. τα οποία αντιστοιχούν σε περίπου 1.400 β'-κατοικίες, 150 α'-κατοικίες και 500 περίπου διάσπαρτες. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Αξίζει να ειπωθεί, με επιφύλαξη βέβαια, η επιτόπια έρευνα του Δήμου σε συνδυασμό με έλεγχο των αιτήσεων ιδιοκτητών για σύνδεση των κτιρίων του με το δίκτυο ύδρευσης και ηλεκτροδότησης, για αρχική περίοδο 3 ετών (βάση του Ν. 3212/2003), η οποία έδειξε 190 αυθαίρετες κατασκευές στις περιοχές του 6^{ου}, 7^{ου} και 9^{ου} χλμ. της ΕΟ Αλεξ/πολης – Κομοτηνής. Η αισθητική υποβάθμιση της περιοχής προκαλείται και από τη δόμηση, μέχρι πρότινος, γεωργικών εκτάσεων αλλά και από τα κατώτερα δομικά υλικά που χρησιμοποιούνται στις παραθεριστικές κατοικίες, καθώς και τη συσσώρευση άχρηστων αντικειμένων εντός των ιδιοκτησιών. Τέλος, επισημαίνεται πως, λόγω της μικρής χρονοαπόστασης όλων των παραπάνω περιοχών με το λειτουργικό κέντρο της Αλεξανδρούπολης, έχει αρχίσει να αλλάζει μορφή η περιοχή, και από παραθεριστική κατοικία να μετατρέπεται σε α'-κατοικία. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.5.3 ΔΙΚΤΥΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

4.5.3.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Η κατάταξη του εθνικού οδικού δικτύου γίνεται με την απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ αριθ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308 (ΦΕΚ 30/Β/19-01-1996), η κατάταξη του πρωτεύοντος επαρχιακού οδικού δικτύου με την απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ αριθ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/266 (ΦΕΚ 293/Β/17-04-1995) και του δευτερεύοντος επαρχιακού με το ΒΔ του 1956 (ΦΕΚ 47/Α/08-02-1956). Οι παραπάνω διατάξεις συμπληρώθηκαν και με την απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ αριθ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/793 (ΦΕΚ 863/Δ/11-08-2003). Στη συνέχεια αναφέρονται ολόκληρα τα οδικά τμήματα όπως χαρακτηρίστηκαν τα οποία έχουν έστω και τμήμα τους εντός των ορίων του Δήμου Αλεξ/πολης.

I. Βασικό Εθνικό Οδικό Δίκτυο

- Εγνατία οδός. Εντός των ορίων του Δήμου υπάρχουν 68,034 χλμ (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011).
- Ε.Ο. 51 Αρδάνιο – Σουφλί – Διδυμότειχο – Ορεστιάδα – Καστανιές

II. Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο

- Οι παράπλευροι (SR) των οδικών αξόνων του Πρωτεύοντος Εθνικού Οδικού Δικτύου.
- Η Ε.Ο. 53 «Αλεξ/πολη – Αισύμη – Μέγα Δέρειο – Μικρό Δέρειο και η επέκτασή της προς τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα».

III. Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο

- Το τμήμα της ΠΕΟ στην περιοχή Αρσακείου και από Διασταύρωση Πλάκας μέχρι Μάκρη «Σάπες – Μάκρη» της ΕΟ 2.

IV. Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο

- Ανισόπεδος Κόμβος Αλεξ/πολης (Εγνατίας) – διασταύρωση με την υφιστάμενη Εθνική Οδό (2) του Δευτερεύοντος Δικτύου «Νέα Χιλή – Αλεξ/πολη - Φέρρες»
- Την οδό προς Παλαγία (3β)
- Συμβολή με την υφιστάμενη Εθνική Οδό (2) προ του Απαλού, δια της άνω διάβασης Αμφοτρίτης-Εγνατίας – ΒΙΠΕ Αλεξ/πολης. (2α)
- Λουτρά Τραϊανούπολης – Πεσσάνη – Δαδιά – Γέφυρα Μαγγαζίου
- Μάκρη – Δίκελλα – Αρχαία Μεσημβρία (όρια Ν. Ροδόπης)

V. Δευτερεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο

- Κίρκη – Ανισόπεδος Κόμβος Αλεξ/πολης (Εγνατίας)
- Θερμά Λουτρά (Τραϊανούπολης) - Πεσσάνη - Κορνοφωλιά δια Λουτρών και Δαδιάς.
- Θερμά Λουτρά (Τραϊανούπολης) - Νίψα - Σιδηροδρομικός Σταθμός Ιάνας από 9ου km επαρχιακής οδού 1 και δια Δωρικού.
- Αλεξανδρούπολη - Κίρκη προς Σάπες από 14ου km οδού Αλεξανδρουπόλεως – Αισύμης

Το πιο έντονο χαρακτηριστικό του οδικού δικτύου του Δήμου, είναι η Εγνατία Οδός, η οποία, ειδικότερα με τον κατακόρυφο άξονα Αλεξανδρούπολης – Καστανιών και έμμεσα μέσω επαρχιακού δικτύου μέχρι το Ορμένιο (τριεθνές σύνορο), αποτελεί μια από τις δύο κύριες οδικές πύλες από/προς το εξωτερικό της χώρας στα βόρειο-ανατολικά σύνορά της. Η κατάσταση του οδικού δικτύου έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, ειδικά των οδών ΕΟ 51 και ΕΟ 2. Πρόβλημα στένωσης αντιμετωπίζει η ΕΟ 53, ωστόσο το είδος του οδοστρώματος και η βατότητα του Εθνικού Οδικού Δικτύου είναι ικανοποιητική. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.5.3.2 ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Σε ολόκληρη τη ΠΑΜΘ, υφίσταται ένας βασικός σιδηροδρομικός άξονας, Θεσσαλονίκη – Αλεξανδρούπολη – Ορμένιο (ελληνο-βουλγαρικά σύνορα)/Πύθειο (ελληνο-τουρκικά σύνορα). Η γραμμή έχει σχεδιαστεί για μέγιστη ταχύτητα 90-100 χλμ/ώρα ενώ σε ορισμένα τμήματα επιδέχεται και ταχύτητα έως 120 χλμ./ώρα. Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί που βρίσκονται εντός περιοχής μελέτης και έχουν διττό χαρακτήρα (επιβατικό και εμπορευματικό) είναι: α) Κίρκης, β) Αλεξανδρούπολης, γ) Φέρες, δ) Βρυσούλα (μόνο επιβατικός) και ε) Πέπλος. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.5.3.3 ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Το **λιμάνι** της **Αλεξ/πολης**, είναι το μοναδικό μεγάλο στη Θράκη, το οποίο αποτελεί πύλη εισόδου/εξόδου στη Βόρεια Ελλάδα, μαζί με τους λιμένες της Θεσσαλονίκης και της Καβάλας, για τα εμπορεύματα από/προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων, κατέχοντας τη σημαντικότερη θέση στις συγκοινωνιακές και εμπορευματικές κινήσεις στην περιοχή. Ο λιμένας αποτελεί το μόνο μέσο σύνδεσης της ηπειρωτικής χώρας με τη Σαμοθράκη και έπειτα με τα νησιά του Βορείου Αιγαίου. Βρίσκεται ανάμεσα στους μεγαλύτερους σε διαθέσιμη χερσαία έκταση λιμένες της χώρας, ενώ έχει επεκταθεί και βρίσκεται υπό αναβάθμιση, μέσω εκβάθυνσης της λιμενολεκάνης και του διαύλου του και της σύνδεσής του με το σιδηροδρομικό δίκτυο μέχρι τη προβλήτα φορτω-εκφόρτωσης.²

Το λιμάνι, από τη πλευρά της θάλασσας ορίζεται από τους δύο μώλους το Δυτικό μήκους 1.715 μ. (προσήνεμος) και τον ανατολικό (υπήνεμος). Διαθέτει δύο λιμενολεκάνες, τη δυτική (συνολικής έκτασης 280 στρμ.) και την ανατολική (συνολικής έκτασης 1.100 στρμ.). Η δυτική λιμενολεκάνη υποδιαιρείται σε επιμέρους, με την κυρίως να έχει έκταση 236 στρμ. Και στο βόρειο τμήμα της να διαθέτει λιμενίσκο σκαφών αναψυχής (έκτασης 12 στρμ.) και δίπλα σε αυτόν, αλιευτικό λιμενίσκο (έκτασης 31 στρμ.). Η ανατολική λιμενολεκάνη είναι αυτή που βρίσκεται υπό εκβάθυνση και αναμένεται να καλύπτει έκταση 667 στρμ. Με βάθος έως 12μ. και κύκλο ελιγμών διαμέτρου 730 μέτρων, εξυπηρετώντας μεγάλο όγκο και μήκους πλοία.²

Επισημαίνεται, ότι το έργο «Σιδηροδρομική Σύνδεση Νέου Προβλήτα Εμπορευμα-τοκιβωτίων Λιμένα Αλεξανδρούπολης», ολοκληρώθηκε στις 20-5-2015 και απομένει το δεύτερο έργο, «Ολοκλήρωση Εκβάθυνσης Λιμενολεκάνης & Εκσκαφής Διαύλου Λιμένα Αλεξανδρούπολης».²

Ο **Αλιευτικός Λιμένας Μάκρης** βρίσκεται σε απόσταση 2 χιλιομέτρων, νοτίως του οικισμού της Μάκρης, 12 χλμ. από την Αλεξ/πολη. Η υποδομή του ξεκίνησε από το πρώτο αλιευτικό

² Οργανισμός Λιμένα Αλεξανδρούπολης (ΟΛΑ). Ανάκτηση στις 31/8/2015 από <http://www.ola-sa.gr/el-gr/home.aspx>

καταφύγιο που κατασκευάστηκε το 1964 και η σημερινή του μορφή οφείλεται στην 3 φάσεων εξέλιξή του από το 1983 έως και το 2000. Ανέκαθεν αποτελούσε το μοναδικό καταφύγιο (εκτός του Λιμανιού Αλεξ/πολης) στην περιοχή. Σήμερα φιλοξενεί 10 περίπου επαγγελματικά σκάφη παράκτιας αλιείας και κατά την καλοκαιρινή περίοδο αιχμής περίπου 200 ερασιτεχνικά σκάφη.²

Ο λιμενίσκος ορίζεται από τη θάλασσα από το νότιο (προσήμεμο) μώλο και τον ανατολικό (υπήνεμο). Διαθέτει όλες τις απαραίτητες υποδομές για την φιλοξενία αλιευτικών ερασιτεχνικών σκαφών (δίκτυο ύδρευσης, ηλεκτροδότησης σκαφών) και τα απαραίτητα βάθη και διαμέτρους των λιμενολεκανών για τους ελιγμούς (μέγιστο βάθος 4 μ. και μέγιστη διάμετρος ελιγμών 120 μ.).²

4.5.3.4 ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στην περιοχή μελέτης υπάρχει ο Κρατικός Αερολιμένας Αλεξανδρούπολης «Δημόκριτος» (ΚΑΑΛΔ), 7 χλμ. ανατολικά της Αλεξανδρούπολης. Η πρόσβαση στον αερολιμένα γίνεται μέσω της Εθν. Οδού Ε90 (Ελλάδα – Τουρκία) και μέσω της Εγνατίας Οδού. Το 1944 κτίστηκε η πρώτη του μορφή, το 1955 αναγνωρίστηκε ως διεθνής και το 1975 ολοκληρώθηκε η πρώτη μεγάλης έκτασης αναμόρφωση των κτιριακών υποδομών και του πεδίου κινήσεως των αεροσκαφών. Η ονομασία προσδόθηκε μόλις το 1992. Η σημερινή του μορφή οφείλεται στην ολοκλήρωση των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων το 2011, που καλύπτουν επιφάνεια μεγαλύτερη των 8.500 τ.μ., με τον Πύργο Ελέγχου να βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης.³

Συνοπτικά οι εγκαταστάσεις του ΚΑΑΛΔ είναι: α) 1 επιβατικός αεροσταθμός, β) 1 κτίριο διοικήσεως, γ) 1 Πύργος Ελέγχου Αεροδρομίου (ΠΕΑ), δ) 1 πυροσβεστικός σταθμός, ε) κατηγορία πυρασφάλειας αεροδρομίου: 7, και στ) 4 θέσεις στάθμευσης αεροσκαφών (μεσαίου τύπου) (δεν υπάρχει διαγράμμιση και οι θέσεις δεν είναι δημοσιευμένες). Τέλος, η δραστηριότητα του ΚΑΑΛΔ αναφορικά με τη μεταφορά προσώπων και εμπορευμάτων είναι αυτή που περιγράφεται στους επόμενους δύο πίνακες.³

³ Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ). Ανάκτηση στις 30-8-2015 από <http://www.ypa.gr/>

Πίνακας 4.5.3: Κίνηση προσώπων και εμπορευμάτων του ΚΑΑΛΔ, 1994 - 2014

ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ						ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ					
ΚΙΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ						ΚΙΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ					
ΕΤΗ	Α/ΦΗ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		ΕΜΠΟΡ/ΤΑ σε τόν.		ΕΤΗ	Α/ΦΗ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		ΕΜΠΟΡ/ΤΑ σε τόν.	
		ΑΦ. + ΑΝ.	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΝΑΧΩΡ.	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΑΝΑΧΩΡ.	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΝΑΧΩΡ.	
1994	1.128	70.668	68.798	482	68	1994	63	2.182	2.375	0	0
1995	1.178	81.547	79.173	632	161	1995	6	387	506	0	0
1996	1.529	99.252	96.426	777	185	1996	23	1.257	1.346	0	0
1997	1.558	107.648	102.615	888	78	1997	23	716	652	0	0
1998	1.504	108.400	104.705	966	65	1998	8	80	150	0	0
1999	1.583	110.840	107.228	880	55	1999	0	0	0	0	0
2000	2.180	113.909	109.900	1.352	59	2000	2	2	0	0	0
2001	3.590	138.633	137.721	1.300	46	2001	1	0	5	0	0
2002	3.331	114.356	118.637	1.010	57	2002	9	107	272	0	0
2003	3.650	119.516	121.807	1.091	38	2003	71	1.531	1.496	0	0
2004	3.739	131.155	130.759	991	44	2004	97	2.587	2.539	0	0
2005	3.654	127.902	131.187	1.127	30	2005	38	1.053	946	0	0
2006	3.636	135.000	139.571	990	30	2006	54	1.639	1.709	0	0
2007	3.475	150.088	153.602	702	16	2007	37	627	826	0	0
2008	3.246	145.352	149.711	798	8	2008	18	113	13	0	0
2009	4.938	157.347	162.756	680	9	2009	58	680	1.154	0	0
2010	3.923	140.196	144.450	543	7	2010	35	2.027	1.772	0	0
2011	3.518	116.642	119.532	452	6	2011	24	1.173	918	0	0
2012	3.327	104.197	107.479	323	8	2012	17	679	64	0	0
2013	2.861	80.422	82.011	254	5	2013	73	3.302	3.016	0	0
2014	2.736	78.506	79.240	248	6	2014	14	448	543	0	0

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ): <http://www.ypa.gr/>

4.5.3.5 ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΘΕΡΜΙΑ
Το σύνολο των οικισμών *ηλεκτροδοτείται επαρκώς*, αν και κατά τους χειμερινούς μήνες εμφανίζονται πτώσεις τάσεις, οι οποίες οφείλονται στην υγρασία και αλμύρα που εναποτίθεται στα καλώδια της ηλεκτροδότησης καταστρέφοντάς τα. Μόνο ορισμένα κτίρια, εκτός ορίων οικισμών, δεν έχουν παροχή ηλεκτρισμού. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Αναφορικά με τις *τηλεπικοινωνίες*, το σύνολο των οικισμών του δήμου, καλύπτεται από δίκτυο παροχής ψηφιακής τηλεφωνίας τύπου PSTN και ISDN (το δεύτερο σε ικανοποιητικό επίπεδο) και από τα δίκτυα των τριών παρόχων κινητής τηλεφωνίας. Ευρυζωνικό δίκτυο διαθέτει όλος ο Δήμος (μέσω του προγράμματος ΣΥΖΕΥΞΕΙΣ), ωστόσο υπάρχει μόνο ένας πάροχος (ΟΤΕ) με την μεταφορά δεδομένων να μην ξεπερνά τα 4 Mbps. Δίκτυο οπτικών ινών υπάρχει μόνο σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, το οποίο συνδέει τις πρωτεύουσες των ΠΕ και έχει εγκατασταθεί παράλληλα με την Εγνατία Οδό. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Εντός των ορίων του Δήμου διέρχεται ο αγωγός *φυσικού αερίου* Τουρκίας Ελλάδας, ο οποίος έχει ολοκληρωθεί, ωστόσο δεν χρησιμοποιείται. Επίσης, έχουν εντοπιστεί και επιβεβαιωθεί γεωθερμικά πεδία χαμηλής θερμοκρασίας στην περιοχή του Αρίστηνου (ΦΕΚ 1012/Β/19-07-2005). (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.5.3.6 ΔΙΚΤΥΟ ΎΔΡΕΥΣΗΣ – ΆΡΔΕΥΣΗΣ – ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Βάσει της καταγραφής που έγινε στις 10-10-2011, για το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Αλεξ/πολης, προέκυψε ότι ο Δήμος υδρεύεται από τον Υδροταμιευτήρα Αλεξανδρούπολης 13.000.000 κυβ.μ., με μέση ετήσια κατανάλωση 11.200.000 κυβ.μ. και διαθέτει: α) 48.500 υδρόμετρα, β) δίκτυο ύδρευσης μήκους 950 χλμ., γ) 48 γεωτρήσεις ύδρευσης, δ) αποχετευτικό δίκτυο μήκους 150 χλμ., ε) δίκτυο διαχείρισης ομβρίων μήκους 180 χλμ., στ) ένας Βιολογικός Καθαρισμός (ανατολικά της Αλεξ/πολης, μεταξύ των οικισμών Μαϊστρος και Απαλός) και ζ) ένα όχημα μεταφοράς λυμάτων για τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.5.3.7 ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Όλα τα απορρίμματα των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων Αλεξανδρούπολης και Τραϊανούπολης (Δήμος Αλεξ/πολης), αποστέλλονται στον ημιελεγχόμενο Χώρο Διάθεσης Απορριμμάτων Αλεξ/πολης, που βρίσκεται 5 χλμ. βόρεια της πόλης. Ο ΧΑΔΑ, δέχεται ετησίως 150 τόνους νοσοκομειακών αποβλήτων και 5.500 τόνους λυματολάσπης αναερόβιας επεξεργασίας του βιολογικού καθαρισμού. Τα νοσοκομειακά απόβλητα θάβονται σε φρεάτια, εντός του ΧΥΤΑ, ενέργεια που μπορεί εν συνεχεία να προκαλέσει ρύπανση του εδάφους και του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Επίσης, λειτουργεί ΧΑΔΑ στη περιοχή Μαυρότοπος, ενώ οι προηγούμενοι ΧΑΔΑ έχουν αποκατασταθεί πλήρως. Τα απορρίμματα που δέχονται οι ΧΑΔΑ είναι κυρίως αδρανή και οικοδομικά υλικά. Επιπλέον, αναμένεται η κατασκευή του ΧΥΤΥ Αλεξ/πολης. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011) Στο παράρτημα αναρτάται πίνακας για τον όγκο των απορριμμάτων και τον εξοπλισμό καθαριότητας του Δήμου όπως καταγράφηκε στο τέλος του 2011. (παράρτημα πίνακας καθαριότητας Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Στην Αλεξ/πολη λειτουργεί και Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών⁴, το οποίο στο τέλος του 2013, εξυπηρετούσε 142.737 κατοίκους, μέσω 1.931 κάδων ανακύκλωσης και 4 οχήματα συγκομιδής, με την συνολική ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας και λοιπών υλικών να φτάνει, τους 1.958 τόνους στο τέλος του έτους⁵.

⁴Ιστότοπος Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δι.Σ.Α.) της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης, ανάκτηση στις 30/8/2015, από <http://www.diaamath.gr/>

⁵ Ιστότοπος Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης – ΕΕΑΑ, ανάκτηση στις 30/8/2015, από <http://www.herrco.gr/default.asp?langid=1>

4.5.4 ΧΑΡΑΞΗ ΑΙΓΙΑΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

Βάσει του υφιστάμενου Ν.2971/2000, όπου ορίζονται οι έννοιες και ο τρόπος καθορισμού των ορίων του αιγιαλού και της παραλίας, ορίζεται επίσης και η κυριότητα του αιγιαλού, της παραλίας αλλά και του παλαιού αιγιαλού στο άρθ.2 του παρόντος νόμου. Ο αιγιαλός και η παραλία, αποτελούν κοινόχρηστα αγαθά και ανήκουν στο Δημόσιο, το οποίο ευθύνεται για την προστασία και διατήρησή τους. Η ύπαρξη ενός μόνο από της δύο ζώνες, δεν είναι εφικτή, καθώς είναι αλληλένδετες. Η παραλία είναι ο απαιτούμενος «λειτουργικά κοινόχρηστος χώρος», ώστε να μπορούν όλοι οι πολίτες να έχουν ελεύθερη πρόσβαση στον αιγιαλό και να τον αξιοποιούν (μέσω της αναψυχής ή άλλων δραστηριοτήτων). (Μπεριάτος και Παπαγεωργίου, 2010)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από την Πολεοδομική Υπηρεσία του Δήμου Αλεξανδρούπολης τον Ιούλιο του 2015, εντός των ορίων του Δήμου, έχει γίνει καθορισμός ορίων αιγιαλού και παραλίας σε τριάντα δύο (32) περιοχές, κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Όλες οι περιοχές που θα αναφερθούν αναλυτικά στη συνέχεια (με κατεύθυνση δύση προς ανατολή), έχουν εγκριθεί και εκδοθεί μέσω ΦΕΚ. Η πρώτη έγκριση έγινε το 1969, ενώ η διαδικασία ορισμού της ζώνης αιγιαλού και παραλίας δεν έχει ολοκληρωθεί σε όλο το μήκος της ακτογραμμής του Δήμου μέχρι σήμερα. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί το αρκετά μεγάλο ποσοστό αυτής που έχει εγκεκριμένα όρια, Η διαδικασία συνεχίζεται με την πιο πρόσφατη εξέλιξη να αποτελεί μια περιοχή της οποίας το τοπογραφικό διάγραμμα κατατέθηκε το 2014, στη πολεοδομική υπηρεσία, χωρίς ωστόσο να έχει εγκριθεί και εκδοθεί με ΦΕΚ ακόμα.

Μεσημβρία Κοινότητα Μάκρης Νομού Έβρου: Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Ν. Έβρου, αριθ. 257 (ΦΕΚ 306/Δ/27-03-1996). Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.

- 1) Μεσημβρία, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Αντωνιάδου Μ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 418 (ΦΕΚ 329/Δ/28-03-2005). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 2) Μεσημβρία, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Μαργαριτίδη Σ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 5685 (ΦΕΚ 968/Δ/14-11-2006). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.

- 3) **Παραλία Μεσημβρίας, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Δαφτσίδου Ι. και Β.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αριθ. 1097667/8800/03/Β0010 (ΦΕΚ 206/Δ/05-03-2004). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Ν.2971/2001 και των τροποποιήσεών του.
- 4) **Κήποι - Μεσημβρίας, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Παπαδόπουλου Χ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ.3765 (ΦΕΚ 878/Δ/02-10-2006). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 5) **Κήποι – Μεσημβρίας:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αριθ. 1043725/3778/Β0010 (ΦΕΚ 764/Δ/18-07-2003). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 6) **Δίκελλα – Μάκρης Αλεξανδρούπολης Ν. Έβρου:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1039725/3811/Β0010 (ΦΕΚ 398/Δ/09-06-1999). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 7) **Παραλία Δικέλλων Αλεξανδρούπολης, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Δαστερίδη Ν.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αριθ. 1038635/3201/Β0010 (ΦΕΚ 692/Δ/08-07-2003). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 8) **Δίκελλα, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Μολλά Φ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου, αριθ. 130 (ΦΕΚ 146/Δ/16-02-1994). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 10μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 9) **Παραλία Δικέλλων, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Γεωργιάδη Γ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1000777/35/Β0010 (ΦΕΚ 85/Δ/12-02-2002). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., ελαφριές κατασκευές (αποθήκη κίосκι) δεν εξαιρούνται της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών τους.

- 10) Κατασκηνώσεις Μητροπόλεως και Ιεράς Μονής Παναγίας:** .: Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 3118 (ΦΕΚ 946/Δ/21-10-2004). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 11) Αγ. Παρασκευή Μάκρης Έβρου:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου, αριθ. Υ6613 (ΦΕΚ 983/Δ/16-10-1986). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 10μ.. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 12) Κατασκήνωση Χαρούμενο Ακρογιάλι – Μάκρη:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 3803 (ΦΕΚ 1278/Δ/31-12-2004). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 13) Από Λιμάνι Μάκρης έως Άξιο Γεώργιο Ν. Έβρου:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1069801/4793/Β0010 (ΦΕΚ 487/Δ/13-07-1998). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του. Επιπλέον στο τμήμα του λιμένος Μάκρης έχει οριστεί χερσαία ζώνη λιμένος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. Λ.Τ. 846 (ΦΕΚ 803/Δ/11-11-1999), τις οποίες τα όρια συμπίπτουν με τα γραμμή αιγιαλού.
- 14) Καβατζίκια ή Λεύκες – Μάκρη:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 1288 (ΦΕΚ 447/Δ/27-04-2005) και διορθώθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 2883 (ΦΕΚ 778/Δ/27-07-2005). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 15) Μάκρη – Νέα Χιλή, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας Αθανασίου Ι. και Μπαρή Χ.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. Υ5066 (ΦΕΚ 329/Δ/13-06-1979). Παλιός αιγιαλός δεν υφίσταται και το υφιστάμενο κτίσμα εξαιρείται από τη χάραξη. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.

- 16) Δραγάνα:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1068985/6775/Β0010 (ΦΕΚ 873/Δ/09-10-2002). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 17) Καλλιθέα – Ν. Χιλής:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. 372 (ΦΕΚ 48/Δ/14-02-1976). Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 18) 3^ο Χιλιόμετρο Ν. Χιλής – Αλεξανδρούπολης:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. 938 (ΦΕΚ 977/Δ/14-09-1994). Η ζώνη παραλίας έχει πλάτος 10μ. και υφίσταται και παλαιός αιγιαλός. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 19) Κέντρο Δελφίνι έως το 3^ο χλμ. Αλεξ/πολης – Μάκρης:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1101629/10453/Β0010 (ΦΕΚ 1082/Δ/21-12-2001). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Α.Ν.2344/1940 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους. Τονίζεται επίσης, ότι με το παρόν ΦΕΚ ορίζονται δύο τμήματα της παραλιακής ζώνης τα οποία δεν είναι μεταξύ τους συνεχόμενα.
- 20) Κόκκινα Βράχια:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Ν. Έβρου αριθ. 299 (ΦΕΚ 265/Δ/07-04-1997). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 21) Παραπλεύρωσ ΕΟΤ Αλεξανδρούπολης:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. 858 (ΦΕΚ 899/Δ/02-09-1994). Η ζώνη παραλίας έχει πλάτος 10μ. και 15μ. κατά τόπους και υφίσταται παλαιός αιγιαλός. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 22) ΜΟΤΕΛ ΕΓΝΑΤΙΑ:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. 34140 (ΦΕΚ 191/Δ/13-10-1969). Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 23) Ξενοδοχείο Grecotel έως Κτίριο Ναυτοπροσκόπων:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 5063 (ΦΕΚ 944/Δ/20-10-2004). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.

- 24) Κτίριο Ναυτοπροσκόπων έως περιοχή Ταρσανά:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1079319/8431/Β0010 (ΦΕΚ 903/Δ/26-10-2001). Η ζώνη παραλίας έχει πλάτος 15μ. και ορίζεται παλαιός αιγιαλός. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Α.Ν.2344/1940 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους.
- 25) Λιμένας Αλεξ/πολης από το παλιό Υπήνεμο Μόλο έως την περιοχή της AEGEAN:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αριθ. 26 (ΦΕΚ 77/Δ/28-01-2005). Η ζώνη παραλίας έχει πλάτος 15μ., ορίζεται παλαιός αιγιαλός και δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει των Ν.2971/2001 και Ν.Δ. 439/1970 και των τροποποιήσεών τους. Επισημαίνεται, ότι το παραπάνω ΦΕΚ καλύπτει περιοχή δύο προηγούμενων ορισμένων ζωνών αιγιαλού και παραλίας, οι οποίες είχαν ορισθεί με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. Υ6979 (ΦΕΚ 489/Δ/24-09-1985) και την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1021423/1808/Β0010 (ΦΕΚ 213/Δ/07-04-2000).
- 26) Σφαγεία Αλεξ/πολης, έμπροσθεν της ιδιοκτησίας EVROIL A.E.:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Νομάρχη Έβρου αριθ. 689 (ΦΕΚ 395/Δ/27-07-1990). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 10μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 27) Μεταξύ Μαϊστρου και Απαλού:** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1036604/3437/Β (ΦΕΚ 311/Δ/06-05-1999). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.
- 28) Μεταξύ Μαϊστρου και Απαλού (συνέχεια του προηγούμενου τμήματος):** Η χάραξη εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αριθ. 1093283/9328/Β0010 (ΦΕΚ 815/Δ/27-11-2000). Παλαιός αιγιαλός δεν υφίσταται και η παράλια ζώνη έχει πλάτος 15μ., δεν εξαιρούνται κτίσματα της χάραξης. Η χάραξη στη περιοχή έγινε βάσει του Α.Ν.2344/1940 και των τροποποιήσεών του.

Αξιοσημείωτο είναι, πως οι περισσότερες αιτήσεις για οριοθέτηση των ζωνών αιγιαλού και παραλίας έγιναν από ιδιώτες, καθώς στο μεγαλύτερο μήκος της παραλιακής ζώνης υφίστανται ιδιωτικές ιδιοκτησίες είτε γεωργικές, είτε β' κατοικίας. Επίσης, το πλάτος της ζώνης παραλίας φαίνεται να μην ξεπερνά τα 15μ. και σε κάποιες περιπτώσεις να υποχωρεί μέχρι και τα 10μ. από τη γραμμή του αιγιαλού. Επιπλέον, έπειτα από ίδια επεξεργασία των

τοπογραφικών διαγραμμάτων με χρήση Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων, εξήχθησαν τα ακόλουθα συμπεράσματα.

4.6 ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

4.6.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το φυσικό περιβάλλον ολόκληρης της ΠΕ Έβρου είναι πλούσιο και καλύπτει πολύ μεγάλο μέρος την έκτασής του με σημαντικούς φυσικούς σχηματισμούς και οικοσυστήματα (όπως, δασικές εκτάσεις, προστατευόμενες περιοχές, υδατικούς πόρους και περιοχές Natura). Ο Δήμος Αλεξ/πολης που καλύπτει το νοτιότερο τμήμα της ΠΕ Έβρου, περιέχει έναν από τους σημαντικότερους υδροτόπους της χώρας και του εξωτερικού, το Δέλτα του ποταμού Έβρου. Πέραν όμως του Δέλτα, η περιοχή περιλαμβάνει και άλλους αξιόλογους φυσικούς πόρους. Στο σύνολό τους, οι παραπάνω πόροι συγκεντρώνονται στο ανατολικό τμήμα της παράκτιας ζώνης μέχρι και τα εθνικά σύνορα. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή είναι μεσογειακές με κάποιες επιδράσεις από το ηπειρωτικό κλίμα. Ο χειμώνας είναι βαρύς, με όψιμους παγετούς, με ανομοιόμορφα κατανεμημένες βροχοπτώσεις κατά τους φθινοπωρινούς χειμερινούς και ανοιξιάτικους μήνες, οι οποίες μειώνονται στο ελάχιστο το καλοκαίρι. Η θερμοκρασία αρκετά υψηλή κατά το καλοκαίρι και αρκετά χαμηλή το χειμώνα. Η ξηρή περίοδος, υπερβαίνει τους τρεις μήνες (συνήθως Μάιος-Σεπτέμβριος). (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Αναφορικά με το πολιτιστικό περιβάλλον, στο σύνολό της η περιοχή μελέτης, περιέχει αρκετούς αρχαιολογικούς χώρους, βυζαντινά και νεότερα μνημεία, κάποια από τα οποία είναι επισκέψιμα σαν οργανωμένοι αρχαιολογικοί χώροι και άλλο απλά προσβάσιμα είτε ακόμα και μη επισκέψιμα. Η καταγραφή όλων των αρχαιοτήτων και μνημείων βασίζεται στο «Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Υλοποίηση Προγράμματος Διατήρησης και Βιώσιμης Ανάπτυξης Παράκτιας Ζώνης στην Περιφέρεια ΑΜΘ» (2012).

4.6.1.1 ΈΔΑΦΟΣ-ΥΠΕΔΑΦΟΣ-ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η γεωλογική μορφή της ευρύτερης περιοχής μελέτης διαμορφώνεται από τρεις τύπους: τον τύπο «α) της πεδινής και παραποτάμιας ζώνης, όπου κυριαρχούν τεταρτογενείς χαλαρές εδαφικές αποθέσεις υλικών (όπως αργιλοϊλύες, άμμοι, χαλίκια και κροκαλες) με σημαντικό πάχος, που συχνά αναμειγνύονται, β) των μολασσικών ιζημάτων που περιλαμβάνουν ημιβραχώδεις σχηματισμούς μαργών, ψαμμιτών, κροκαλοπαγών και μαργαϊκών ασβεστόλιθων, τα οποία συχνά κατολισθαίνουν μετά από έντονες βροχοπτώσεις ή

χιονοπτώσεις, και γ) του έντονου ανάγλυφου από οφιόλιθους που παρουσιάζει έντονη αποσάθρωση και κατακερματισμένες ζώνες.» (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Επίσης, καθώς ο ποταμός Έβρος μεταφέρει μεγάλες ποσότητες φερτών υλών, ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες, δημιουργούνται προσχώσεις στις εκβολές τους (Δέλτα) με αποτέλεσμα, την μετατόπιση της ακτογραμμής, το σχηματισμό νέων εδαφών (συχνά αλατούχα) και εγκλωβισμό υφάλμυρων υδάτων στην ξηρά. Αντίστοιχα και ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας στις ίδιες περιοχές έχει επηρεαστεί και περιέχει σημαντικές ποσότητες αλάτων. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

4.6.1.2 ΧΛΩΡΙΔΑ

Η παράκτια ζώνη, ως επί το πλείστον, καλύπτεται από γεωργικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις. Τα τελευταία χρόνια, ένα μικρό τμήμα των παραπάνω έχει αντικατασταθεί από καλλιέργειες δέντρων (πρόγραμμα δάσωσης γεωργικών εκτάσεων της Δ/σης δασών Έβρου). Επίσης, η γεωγραφική θέση της περιοχής (Μεσόγειος - Μαύρη Θάλασσα), επηρεάζει το κλίμα αλλά και τη βλάστηση της περιοχής, δημιουργώντας ένα πολυποίκιλο και σπάνιο σύνολο ειδών (χλωρίδας και πανίδας).

Ο ρόλος της βλάστησης (θαμνώδης, δενδροειδής κλπ.) και ειδικότερα της παραποτάμιας και παράκτιας, είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τη διατήρηση του περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων του και πολυλειτουργικός. Πέρα από τη προσφορά καταφυγίων στα είδη της πανίδας, αποτρέπει τη διάβρωση των εδαφών από πλημμύρες, την αποσάθρωση των εδαφών από τα ορμητικά νερά των ποταμών και ρεμάτων. Λειτουργεί ως φίλτρο δεσμεύοντας τα θρεπτικά άλατα και νιτρικές ουσίες, αποφορτίζοντας τον υδροφόρο ορίζοντα. Επίσης, η πληθώρα βλάστησης, οδηγεί σε επιπλέον απορρόφηση νερού άρα και αναπλήρωση του υδροφόρου ορίζοντα. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011) μπορώ να προσθέσω πίνακα στο παράρτημα με τα είδη χλωρίδας!

4.6.1.3 ΠΑΝΙΔΑ

Η μεγάλη ποικιλία ειδών πανίδας της περιοχής, που εμφανίζεται κυρίως στην περιοχή του Δέλτα του Έβρου, συνίσταται κυρίως από ερπετοειδή, στρουθόμορφων και αρπακτικών πτηνών, μερικά από τα οποία είναι αρκετά σπάνια σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η περιοχή φιλοξενεί περιοδικά, πολλά αποδημητικά πουλιά όπως ερωδιούς, κύκνους κ.ά., μη αρπακτικά πτηνά, που ζουν στις καλλιεργούμενες εκτάσεις (π.χ. μαυροπελαργοί, αμμοπετρόκληδες κ.ά.), και αποτελεί περιοχή θήρας για τα αρπακτικά (τα οποία φωλιάζουν κυρίως στο Δάσος της Δαδιάς). Τέλος, αξιοσημείωτο είναι ότι στον Υγροβιότοπο του Δέλτα του Έβρου, έχουν εντοπιστεί κατά καιρούς 307 είδη πτηνών, θέτοντάς τον, ίσως τον σημαντικότερο

υγροβιότοπο στην Ανατολική Μεσόγειο και έναν από τους σπουδαιότερους βιοτόπους της Συνθήκης Ramsar στην Ευρώπη. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011)

Το Δέλτα του Έβρου, όπως και τα περισσότερα Δέλτα, φιλοξενεί μεγάλη ποικιλία ειδών πανίδας και χλωρίδας και σε συνδυασμό με την σύσταση των εδαφών, παρουσιάζει υψηλή παραγωγικότητα. Επομένως, τα διάφορα οικοσυστήματα που εμφανίζονται (παράκτιες λιμνοθάλασσες, καλαμώνες και ποταμοί από πεδινά σε ορεινά επίπεδα) προσφέρουν «ιδανικό περιβάλλον για τη διαχείριση των θαλάσσιων ειδών ιχθύων, την απόθεση των αβγών τους και την πρώιμη ανάπτυξη των νεαρών ατόμων» και οι ιχθείς με τη σειρά τους, αποτελούν βασική τροφή πολλών πτηνών που ζουν στην περιοχή. Σκεπτόμενοι και την ανάμιξη και γειτνίαση υφάλμυρων και γλυκών νερών, γίνεται αντιληπτή η μεγάλη ποικιλία *ιχθυοπανίδας* και σημασία της παράκτιας περιοχής για αυτήν. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

4.6.1.4 ΎΔΑΤΑ

Η περιοχή μελέτης και ολόκληρος ο Δήμος Αλεξ/πολης ανήκουν στο υδατικό διαμέρισμα Θράκης (έκτασης 11.177 τετρ.χλμ.). Η περιοχή της λεκάνης του Έβρου, θεωρείται ότι θα αντιμετωπίσει προβλήματα λειψυδρίας, το οποίο θα εξαρτηθεί από τις απαραίτητες ποσότητες υδάτων για τη διατήρηση των τοπικών οικοσυστημάτων και από τις διακρατικές συμφωνίες για τη διαχείριση των κοινών υδατικών πόρων. Η μεγαλύτερη υδατική ζήτηση προέρχεται από την γεωργική δραστηριότητα και πολύ λιγότερο από την αστική, βιομηχανική και ενεργειακή ζήτηση. (Δήμος Αλεξ/πολης, 2011) Ο μεγαλύτερος φυσικός πόρος της περιοχής είναι ο ποταμός Έβρος, ο οποίος αποτελεί βασική πηγή νερού για άρδευση αλλά και πηγή προβλημάτων υπερχειλίσης και πλημμυρών των παραποτάμιων τμημάτων του.

4.6.2 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Βάσει των στοιχείων του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων – Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) και των «Δημόσιων Δεδομένων, Ανοικτών Δεδομένων», στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν: εθνικοί δρυμοί, αισθητικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης, ελεγχόμενες κυνηγητικές περιοχές, εκτροφεία θηραμάτων, περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, προστατευτικά δάση, προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί και τοπία, περιοχές οικοανάπτυξης, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους, ειδικές προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης, βιογενετικά αποθέματα, αποθέματα βιόσφαιρας, περιοχές που τους απονεμήθηκε Ευρωδίπλωμα, μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς.

4.6.2.1 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ν.3937/2011

Κατά το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α'/31-03-2011) και ειδικότερα τα άρθρα 4 και 5, ορίζονται (καταργούνται και τροποποιούνται) εκ νέου οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών του Ν.1650/1986 και ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία και προστασία οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000, που έχουν χαρακτηριστεί στην Ελλάδα. Στην περιοχή μελέτης, εντοπίζονται 2 ΖΕΠ, 1 ΕΖΔ, 1 ΚΑΖ, 1 εθνικό πάρκο και 1 περιοχή προστασίας της φύσης. (βλ. Φωτογραφία ή χάρτη όπου φαίνονται οι ζώνες ΖΕΠ, ΕΖΔ, ΚΑΖ!)

- Το **Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου** βρίσκεται στο νότιο-ανατολικό άκρο της περιοχής μελέτης, έχει έκταση 18.800ha και μπορεί να χαρακτηρίζεται ως ένα τυπικό σχηματισμό Δέλτα, δημιουργούμενος κυρίως από τις προσχώσεις των φερτών υλών του ποταμού Έβρου και τη δράση των θαλάσσιων ρευμάτων κατά μήκος της ακτής, στις εκβολές τους ποταμού. Στο σχηματισμό του Δέλτα συμμετέχει και ο χείμαρρος του Λουτρού, στη νοτιοδυτική πλευρά, με μικρές όμως ποσότητες κυρίως την περίοδο των βροχοπτώσεων. Η έκταση του Πάρκου, καλύπτεται από 8 ζώνες προστασίας, όπως αυτές ορίστηκαν στο ΦΕΚ 102/Δ'/16-03-2007, που χαρακτηρίζει τη περιοχή ως Εθνικό Πάρκο. Έχει ενταχθεί στον κατάλογο των προστατευόμενων περιοχών της Διεθνούς Σύμβασης Ραμσάρ (1971) λόγω των σημαντικών ειδών που φιλοξενεί. Η τοποθεσία του (όρια Ευρώπης-Ασίας) αλλά και η χρήση του ως ενδιάμεσο σταθμό για τα μεταναστευτικά πτηνά, τονίζει την σημασία του τόπου και δικαιολογεί την βιοποικιλότητα. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

Επιπλέον, η περιοχή έχει δύο χαρακτηρισμούς βάσει του δικτύου Natura2000, περιλαμβάνει τη ΖΕΠ «**Δέλτα Έβρου**» (**GR110006**), έκτασης 12.557,92ha και την **ΕΖΔ «Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας»** (**GR1110007**), έκτασης 9.857,56ha. Η ΖΕΠ καλύπτει μεγαλύτερη έκταση στη περιοχή, καθώς καλύπτει περιοχή μέχρι και τα εθνικά σύνορα (ανατολικά) για μερικά χιλιόμετρα προς το Βορρά, ενώ η ΕΖΔ, καλύπτει μόνη της την κύρια κοίτη του Έβρου μέχρι και το σημείο που αυτός φτάνει στη συνοριακή γραμμή. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012 και Natura 2000 Network Viewer) Εντός του Δέλτα του Έβρου βρίσκεται και το ΚΑΖ «Δέλτα Έβρου». (βλ. Φωτογραφία ή χάρτη όπου φαίνονται οι ζώνες ΖΕΠ, ΕΖΔ, ΚΑΖ!)

Το ανάγλυφο της περιοχής του Δέλτα, είναι πεδινό, το μέσο υψόμετρο προς τις εκβολές του Έβρου είναι χαμηλότερο από τη μέση στάθμη της θάλασσας και ανυψώνεται βαθμιαία μέχρι την υψομετρική των +8μ.. Το ανάγλυφο του Δέλτα είναι επιρρεπές σε αλλαγές της μορφής του, λόγω της εδαφικής σύστασης τους εδάφους

και των έντονων ακτομηχανικών διεργασιών που υφίσταται, δημιουργώντας αυτό το ιδιαίτερα σημαντικό φυσικό τοπίο. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

Αναφορικά με το Εθνικό Πάρκο του Δέλτα του Έβρου, κατά τον χαρακτηρισμό του με το ΦΕΚ 102/Δ'/16-03-2007 και τον ορισμό των επιμέρους διαχειριστικών ζωνών του, ορίζεται επιπλέον, ότι οι ζώνες Α, Β και Γ, αποτελούν Περιοχές Προστασίας της Φύσης (άρθ.2§2) του Ν.3937/2011.

- Η περιοχή **ΖΕΠ «Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου» (GR1110009)**, με έκταση 29.275,36ha (Ν.3937/2011), βρίσκεται βόρεια και κεντρικά της περιοχής μελέτης καλύπτοντας μεγάλη σημαντική έκταση του Δήμου Αλεξ/πολης. Χαρακτηρίζεται από χαμηλούς λόφους, με δασοκάλυψη διαφόρων ειδών δέντρων και μικρούς υγροτόπους. Πάνω από τη μισή έκταση καλύπτουν τα δάση και περίπου το ¼ οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις και δασικές φυτείες. Αντίστοιχα η δασοπονία και η αγροτική χρήση είναι αυτές που κυριαρχούν. Επίσης, χαρακτηρίζεται ως σημαντική περιοχή για τα αναπαραγόμενα και διαχειμάζοντα αρπακτικά και άλλα επιδημητικά δασικά είδη. (Ορνιθολογική, πρόσβαση στις 29/8/2015)

Αναφορικά με τα **Καταφύγια Άγριας Ζωής**, βάσει των στοιχείων της βάσης δεδομένων του ιστοτόπου, «Δημόσια Δεδομένα, Ανοικτά Δεδομένα», στην παράκτια περιοχή, υφίστανται δύο (2) ΚΑΖ (βλ. [Χάρτη](#)):

- Το **ΚΑΖ Δέλτα Έβρου**, το οποίο ιδρύθηκε με την αριθ. 173300/2518/20-8-85 (ΦΕΚ 561/Β'/25-09-1985) απόφαση Αν. Υπουργού Γεωργίας «Περί ιδρύσεως μονίμων καταφυγίων θηραμάτων στην περιοχή Δέλτα Ν. Έβρου». Στη συνέχεια τροποποιήθηκε με την αριθ. 79081/2926/2-8-91 (ΦΕΚ 647/Β'/07-08-1991) απόφαση Αν. Υπουργού Γεωργίας. Έπειτα, με την αριθ.3555 (ΦΕΚ 1069/Β'/30-08-2000) απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, αποφασίστηκε η «Αναστολή της απόφασης 1799/26.11.1999, τροποποίησης ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στην περιοχή Δέλτα του Π. Έβρου». Τέλος, με την αριθ.1882 (ΦΕΚ 841/Β'/03-08-2001), απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, «Τροποποίηση ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στην περιοχή Δέλτα Έβρου, Δήμων Τραϊανούπολης – Φερών, Νομού Έβρου, Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης», ορίστηκαν τα όρια του ΚΑΖ, όπως ισχύουν μέχρι και σήμερα. Η συνολική έκταση του ΚΑΖ φτάνει τα 69.000 στρμ..
- Το **ΚΑΖ Κίρκης**, το οποίο ιδρύθηκε με την αριθ. 1883 (ΦΕΚ 841/Β'/03-08-2001), απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, «Ίδρυση μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στην περιοχή Κίρκης, Δήμου Αλεξανδρούπολης,

Νομού Έβρου, Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης». Η συνολική έκταση του ΚΑΖ φτάνει τα 14.500 στρμ..

4.6.3 ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Με την αριθ. 19661/1982 (ΦΕΚ 1811/Β'/29-09-1999) απόφαση, «Τροποποίηση της 5673/400/1997 κοινή Υπουργικής Απόφασης «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» {Β' 192} – Κατάλογος ευαίσθητων περιοχών για την διάθεση αστικών λυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 5 (παρ. 1) της απόφασης αυτής», ο ποταμός Έβρος και το Δέλτα του έχουν χαρακτηριστεί ως ευαίσθητες περιοχές για τη διάθεση αστικών λυμάτων, σε εφαρμογή του άρθρου 5 της ΚΥΑ 5673/400 (ΦΕΚ 192/Β'/14-03-1997) «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων». (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

Το 2007 εκδόθηκε η υπ' αρ. 3/2007 Δασική Αστυνομική Διάταξη (ΔΑΔ) με την υπ' αρ. 8243/31.08.2007 απόφαση του Δασάρχη Αλεξανδρούπολης, με την οποία απαγορεύτηκε η βοσκή αιγοπροβάτων, βοοειδών και χοίρων σε μια συνολική έκταση 5060 εκτάρια. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

4.6.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ, ΟΧΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ

Οι πιέσεις και οι κίνδυνοι υποβάθμισης των φυσικών πόρων της περιοχής μελέτης, είναι κοινά με αυτά που έχουν παρουσιαστεί σε προηγούμενα κεφάλαια και αφορούν το παράκτιο χώρο. Οι λόγοι είναι είτε φυσικοί, είτε ανθρωπογενείς και στη συνέχεια παρουσιάζονται και πρόσθετες πιέσεις που υφίσταται η παράκτια ζώνη και οι πόροι της. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012)

4.6.4.1 ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Οι φυσικές καταστροφές από πυρκαγιές. Παρά τα λίγα κρούσματα πυρκαγιών στη περιοχή, ειδικότερα σε σχέση με τα μεγάλα και πλούσια δασικά συμπλέγματα της περιοχής, έχουν καταστραφεί αρκετά μεγάλες εκτάσεις.
- Οι φυσικές καταστροφές από τις πλημμύρες κατά τοπικές περιοχές του ποταμού Έβρου, οι οποίες αποτελούν μόνιμη αιτία καταστροφών καλλιεργήσιμων εκτάσεων και οικισμών που βρίσκονται κοντά στις όχθες του ποταμού. Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο στο τέλος του χειμώνα, όταν και αρχίζει το λιώσιμο του χιονιού στο βόρειο τμήμα της ΠΕ και στη Βουλγαρία. Θέλοντας να αποφύγουν τις πλημμύρες και την καταστροφή των φραγμάτων, στη Βουλγαρία ανοίγουν τα φράγματα, επιτρέποντας την βίαιη διέλευση μεγάλων ποσοτήτων νερού, με ορμητική κίνηση. Καθώς η κοίτη του Έβρου εντός ελληνικών συνόρων δεν μπορεί να δεχτεί αυτές τις

ποσότητες υδάτων, δημιουργούνται πλημμύρες. Η δημιουργία και διατήρηση αναχωμάτων για το περιορισμό των πλημμυρίδων αποτελεί ετήσια διαδικασία σε όλη τη ΠΕ Έβρου.

- Η διάβρωση των ακτών, η οποία επηρεάζει και τα παράκτια οικοσυστήματα.
- Η υφαλμύρωση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων αλλά και του εδάφους, επηρεάζει και αυτή τη μορφολογία του εδάφους, την παράκτια χλωρίδα και πανίδα. Παράλληλα επιδεινώνει τη διάβρωση των εδαφών.

4.6.4.2 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΙΣ ΠΙΕΣΕΙΣ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Η ρύπανση από τα απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων.
- Η μη ορθολογική διαχείριση του νερού, κυρίως η υπεράντληση υδάτων, η οποία οδηγεί και σε υφαλμύρωση των υδάτων στη παράκτια περιοχή και περιορίζει την διατήρηση των ειδών πανίδας και χλωρίδας, προσφέροντάς τους λιγότερο πόσιμο και καθαρό νερό.
- Η μόλυνση του ποταμού Έβρου, από αστικά και βιομηχανικά λύματα που προέρχονται από τη Βουλγαρία, χωρίς να έχουν δεχτεί προηγουμένως κάποια επεξεργασία.
- Γεωργική επέκταση εις βάρος δασικών περιοχών ακόμα και περιοχών υπό καθεστώς προστασίας.
- Η υπερβόσκηση, είτε η βόσκηση σε περιοχές όπου απαγορεύεται.
- Η λαθροθηρία και λαθροϋλοτομία.
- Οι επιπτώσεις από τις ΑΠΕ. Μπορεί μεν να είναι λιγότερο δυσμενείς από συμβατικές μεθόδους παραγωγής ενέργειας, ωστόσο δεν παύουν να προκαλούν πιέσεις στο περιβάλλον και τα είδη του. Παράδειγμα αποτελούν οι ανεμογεννήτριες, στις οποίες πολλές φορές προσκρούουν πτηνά.
- Εξάντληση των αλιευτικών αποθεμάτων, λόγω υπεραλίευσης.
- Η ανάπτυξη της τεχνολογίας στις μεθόδους αλίευσης έχει οδηγήσει και στην εντατικοποίηση της δραστηριότητας, επισπεύδοντας την εξαφάνιση των αλιευτικών πεδίων.

4.6.5 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Στους αρχαιολογικούς χώρους ανήκουν τα εξής ευρήματα, τα οποία βρίσκονται είτε εντός της παράκτιας ζώνης είτε πολύ κοντά σε αυτή και εντός Δήμου Αλεξανδρούπολης.

- *Τμήματα της Εγνατίας οδού στα δυτικά της Εθνικής οδού Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης⁶, από την διασταύρωση προς το χωριό Κομάρα προς Β. μέχρι το χωριό Δίκελλα του Ν. Έβρου προς Ν., κηρύχθηκαν ως αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία της περιοχής Θράκης. Το συνολικό μήκος της Εγνατίας (από την Εθνική οδό μέχρι τα Δίκελλα) υπολογίζεται σε 13 χιλιόμετρα περίπου.*
- *Στην περιοχή της Μάκρης κηρύχθηκαν αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία ως εξής: α) Αρχαιολογικός χώρος προϊστορικής τούμπας μετά του σπηλαίου του Κύκλωπος (αρχαία πόλη Σέρρειον ή Ζώνη)⁷. Στη θέση αυτή τοποθετείται η κλασική πόλη της Σαμοθράκης Περαίας, Σέρρειον ή Ζώνη, β) Αρχαιολογικός χώρος εντός του περιβάλλου των βυζαντινών τειχών Μάκρης⁸, γ) Ερείπια κάστρου στο ύψωμα Προφήτης Ηλίας Μάκρης.⁹*
- *Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας Μεσημβρίας¹⁰. Πρόκειται για την αρχαία ελληνική αποικία της Μεσημβρίας Ζώνης η οποία ιδρύθηκε τον 7ο αιώνα π.Χ. και εξελίχθηκε σε σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο τον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ. Στην κηρυσόμενη περιοχή συμπεριλαμβάνονται: Ο χώρος της αρχαίας πόλης και το νεκροταφείο της, έκταση στα δυτικά του ρέματος Σαμπλί Ντερέ όπου εντοπίστηκαν οικιστικά λείψανα, λαξευτοί τάφοι, κεραμική από τα Κλασικά μέχρι τα Βυζαντινά χρόνια και Μεσαιωνικός πύργος.*
- *Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Χαμάμ Γερί" Μεσημβρίας.¹¹ Στην περιοχή έχει εντοπιστεί πριν από χρόνια επιφανειακή κεραμική και λείψανα αρχαίου οικοδομικού υλικού.*
- *Ενάλιος αρχαιολογικός χώρος έχει χαρακτηριστεί στην περιοχή Γιαλός.¹²*
- *Στην περιοχή του Λουτρού έχει χαρακτηριστεί αρχαιολογικός ο χώρος αρχαίας Τραϊανούπόλης.¹³*
- *Ο χώρος αρχαίου Δορίσκου (κοινώς Σαράγια του Ξέρξη), στην περιοχή των Φερών, οποίος χαρακτηρίστηκε αρχαιολογικός.¹⁴*

⁶ ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ19/25021/806/19-5-1981 - ΦΕΚ 468/Β/10-8-1981

⁷ ΥΑ Α1/Φ31/32060/3135/20-9-1974 - ΦΕΚ 993/Β/7-10-1974, ΠΔ 29-5-2002 - ΦΕΚ 492/Δ/14-6-2002

⁸ ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ31/53998/5101/π.ε. 74/7-5-1976 - ΦΕΚ 661/Β/17-5-1976

⁹ ΥΑ ΥΠΠΕ/Α1/Φ19/17176/696/19-6-1979 - ΦΕΚ 731/Β/30-8-1979

¹⁰ ΥΑ 4499/12-6-1964 - ΦΕΚ 239/Β/30-6-1964, ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ19/24888/802/4-7-1984 - ΦΕΚ 515/Β/30-7-1984, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/35767/2164/17-10-2001 - ΦΕΚ 1456/Β/26-10-2001

¹¹ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ19/12734/503/22-4-1988 - ΦΕΚ 371/Β/9-6-1988, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ19/12734/503/22-4-1988 - ΦΕΚ 712/Β/28-9-1988

¹² ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/46590/2677/13-11-1995 - ΦΕΚ 1088/Β/29-12-1995, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/42813/2830/2-9-2003 - ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003

¹³ ΥΑ 4499/12-6-1964 - ΦΕΚ 239/Β/30-6-1964 2

¹⁴ ΥΑ 4499/12-6-1964 - ΦΕΚ 239/Β/30-6-1964

4.6.6 ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

- Στην περιοχή της *Μάκρης* μνημεία της βυζαντινής/μεταβυζαντινής περιόδου αποτελούν: α) ο *Μεσαιωνικός παραθαλάσσιος πύργος γνωστός ως «Γάτος»*¹⁵, μεταξύ των χειμάρρων *Γιαγλί-Ντερέ* και *Σαπλί-Ντερέ*, 1500 μ. δυτικά της αρχαίας πόλης της *Μεσημβρίας* και β) ο *Ι. Ναός Αγίας Αναστασίας*.¹⁶ Ο ναός κτίστηκε κατά τον 19ο αιώνα, έχει πολύ αξιόλογο ξυλόγλυπτο τέμπλο, άμβωνα και επισκοπικό θρόνο του 18ου αιώνας ο οποίος μεταφέρθηκε από άλλο ναό.
- Στην περιοχή των *Φερών*, διατηρητέα μνημεία αποτελούν: α) ο *βυζαντινός Ι. Ναός Αγίας Σοφίας*,¹⁷ και β) το *βυζαντινό υδραγωγείο*.¹⁸

4.6.7 ΝΕΟΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

- Στην *Μάκρη*, ιστορικό διατηρητέο μνημείο χαρακτηρίστηκε το *Χαμάμ*¹⁹ ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα στο είδος του (Χαμάμ). Είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής του Ν. Έβρου".
- Στην *Αλεξανδρούπολη*, δύο παλιά εκπαιδευτήρια, μοναδικά νεοκλασικά αρχιτεκτονήματα, χαρακτηρίστηκαν ως οικήματα που χρήζουν ειδικής κρατικής προστασίας²⁰: α) η *Λεονταρίδειος Ελληνική Αστική Σχολή Αρρένων* και β) το *Σχολείο της Ελληνικής Κοινότητας* της πόλης (του 1866), γνωστό ως 3^ο Δημοτικό Σχολείο.
- Επίσης, στην *Αλεξανδρούπολη*, τα παρακάτω κτίρια αποτελούν έργα τέχνης και ιστορικά διατηρητέα μνημεία: α) το *κτίριο Ζαριφείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας*.²¹ Είναι σημαντικό οικοδόμημα, ένα από τα ελάχιστα αξιόλογα δείγματα της παλαιάς αρχιτεκτονικής στην πόλη και είναι σπουδαίας ιστορικής σημασίας γιατί εδώ συνεχίστηκε η μεγάλη παράδοση της ελληνικής παιδείας στη Θράκη που είχε αναπτυχθεί από τη Ζαρίφεια Διδασκαλία της Φιλιππούπολης. β) *Το Κτίριο του Παλαιού Νοσοκομείου*.²² Είναι ένα αξιόλογο κτίριο με γνήσια στοιχεία της παλιάς αρχιτεκτονικής, που, μαζί με τον ελεύθερο περιβάλλοντα χώρο του, συνθέτει ένα από τους λίγους και παλιούς πυρήνες της πόλης.

¹⁵ ΥΑ ΥΠΠΕ/Α1/Φ19/17176/696/19-6-1979 - ΦΕΚ 731/Β/30-8-1979

¹⁶ ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ31/23489/2554/7-5-1976 - ΦΕΚ 661/Β/17-5-1976

¹⁷ ΠΔ 29-4-1929 - ΦΕΚ 164/3-5-1929

¹⁸ ΥΑ ΥΠΠΕ/Α1/Φ19/17176/696/19-6-1979 - ΦΕΚ 731/Β/30-8-1979

¹⁹ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2467/40856/25-7-1996 - ΦΕΚ 796/Β/30-8-1996

²⁰ ΥΑ Φ31/11529/1080/19-4-1974 - ΦΕΚ 476/Β/6-5-1974

²¹ ΥΑ ΥΠΠΕ/37827/1675/4-7-1979 - ΦΕΚ 714/Β/28-8-1979

²² ΥΑ ΥΠΠΕ/37827/1675/4-7-1979 - ΦΕΚ 714/Β/28-8-1979

- Το κτίριο παλαιάς καπναποθήκης στην οδό Αίνου 16 στην Αλεξανδρούπολη²³, ιδ. του δήμου. Πρόκειται για αξιόλογο δείγμα ειδικής χρήσης κτιρίου με σημαντικά μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, αναπόσπαστο τμήμα και μαρτυρία της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της Αλεξανδρούπολης των αρχών του αιώνα.
- Το κτίριο στην οδό Βενιζέλου και Κομνηνών στην Αλεξανδρούπολη, ιδ. Ν. Παπαθανασίου²⁴, δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.

4.6.8 ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

4.6.8.1 ΜΟΥΣΕΙΑ

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης συγκεντρώνει τα περισσότερα μουσεία, που λειτουργούν στη περιοχή, όπως:

- Το Εκκλησιαστικό Μουσείο της Ιεράς Μητρόπολης Αλεξανδρουπόλεως, στεγάζεται στη Λεονταρίδειο Σχολή που βρίσκεται δίπλα στη Μητρόπολη και τα εκθέματά τους είναι, η συλλογή εκκλησιαστικών αντικειμένων που έχουν συγκεντρωθεί από τους ναούς και τις μονές της εκκλησιαστικής επαρχίας της οικείας μητρόπολης. Τα εκθέματα χρονολογούνται στο 18ο και 19ο αι.. Τέλος, το Εκκλησιαστικό μουσείο τελεί υπό την άμεση εποπτεία της Ιεράς Μητρόπολης Αλεξανδρουπόλεως.²⁵
- Το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης, το οποίο στεγάζεται σε ένα πέτρινο νεοκλασικό κτίριο του 1899, στην οδό 14ης Μαΐου 63, στην Αλεξ/πολη. Τα εκθέματα προέρχονται από την χρονολογική περίοδο, τέλη του 17^{ου} αι. έως τις αρχές του 20^{ου} αι. και αφορούν α) την ενδυμασία, β) το λατρευτικό κύκλο, γ) την προβιομηχανική διατροφή – ζαχαροπλαστική, δ) τις παραδοσιακές καλλιέργειες, ε) εγκαταστάσεις σουσαμοτριβείου και βαφείου.²⁶
- Το Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης. Ο Σύλλογος Αρχαιόφιλων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Νομού Έβρου, (που ιδρύθηκε το 1982) είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη δημιουργία του μουσείου. Η μόνιμη έκθεσή του, «αφορά την ιστορία της πόλης της Αλεξ/πολης και της ευρύτερης περιοχής. Περιλαμβάνει θεματικές ενότητες των αρχαιολογικών χώρων και ευρημάτων της περιοχής, τη δημιουργία της πόλης και τη σχέση της με το σιδηρόδρομο και το λιμάνι, την αστική και αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της, την οικονομική και πολιτική διαδρομή της, την πνευματική και

²³ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2788/43567/23-7-1997 - ΦΕΚ 858/Β/25-9-1997

²⁴ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1627/25906/20-7-1987 - ΦΕΚ 458/Β/21-8-1987

²⁵ ΟΔΥΣΣΕΥΣ – Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Σταυρούλα Δαδάκη. Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από http://odysseus.culture.gr/h/1/gh151.isp?obj_id=3524

²⁶ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΡΑΚΗΣ – Αγγελική Γιαννακίδου. Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://www.emthrace.org/>

κοινωνική ζωή, όπως και ενότητα για τις πληθυσμιακές ομάδες που τη συγκρότησαν».²⁷

- Το *Λαογραφικό Μουσείο της Καππαδοκικής Εστίας Αλεξανδρούπολης*. Το μουσείο εγκαινιάστηκε το 2008, σχεδιασμένο έτσι «ώστε να ταιριάζει με την ατμόσφαιρα των σπιτιών της Καππαδοκίας». Σκοπός του, η συγκέντρωση, συντήρηση και διαφύλαξη αντικειμένων από την ευρύτερη περιοχή της Καππαδοκίας.²⁸
- Το *Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Αλεξανδρούπολης* που στεγάζεται σ' ένα σύγχρονο και άρτια εξοπλισμένο κτίριο, πλήρως εναρμονισμένο με το περιβάλλον, σε κοντινή απόσταση από το κέντρο της Αλεξανδρούπολης, στην περιοχή του Πλατανότοπου. (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης, 2012) Βασικός στόχος του μουσείου είναι «η ανάδειξη της βιοποικιλότητας, σε όλα της τα επίπεδα (γενετική, ειδών, οικοσυστημάτων, τοπίου) της περιοχής του Έβρου και των γεωφυσικών και οικολογικών ιδιαιτεροτήτων της».²⁹
- Το *Μουσείο Χλωρίδας και Πανίδας του Δέλτα του Έβρου*, δημιουργήθηκε από το Δήμο Αλεξ/πολης, «αξιοποιώντας την συλλογή ταριχευμένων πουλιών του κ. Χρήστου Γκούτνερ, Αλεξανδρουπολίτη και γνώστη του Δέλτα και της πανίδας του. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του Μουσείου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, ιδιαίτερα των νέων. Για να είναι όσο γίνεται περισσότερο ενημερωτική η παρουσίαση, τα πουλιά και τα ζώα τοποθετήθηκαν σε χώρο όπου γίνεται αναπαράσταση των φυσικών βιοτόπων του Δέλτα.»³⁰ Το μουσείο στεγάζεται εντός της Αλεξ/πολης.
- Το *Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Έβρου*, «βρίσκεται στην Τραϊανούπολη και λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 1997, με σκοπό την προώθηση της προστασίας της φύσης στην περιοχή, την οικοτουριστική της ανάδειξη, καθώς και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση αρχών και κοινού για τις οικολογικές αξίες του Δέλτα του Έβρου. Σήμερα αποτελεί την έδρα του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου.»³¹
- Το *Μουσείο Λαογραφίας & Φυσικής Ιστορίας*, λειτουργεί από το 1965 και βρίσκεται στη Νέα Χιλή. Είναι ιδιωτικό και ιδρύθηκε από τον ιεροδιδάσκαλο Γεώργιο Κομνίδη, διαθέτει δύο τμήματα, φυσικής ιστορίας και λαογραφίας. Το πρώτο περιλαμβάνει ταριχευμένα ζώα της ξηράς και της θάλασσας, προερχόμενα από το θρακικό χώρο, συλλογές πετρωμάτων, εντόμων και φυτών καθώς και έμβρυα ανθρώπων και ζώων,

²⁷ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ. Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://www.ismo.gr/index.php>

²⁸ Σύλλογος Καππαδοκών Ν. Έβρου «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ». Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://www.kappadokes.gr/index.php>

²⁹ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ. Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://mfia.alexpolis.gr/>

³⁰ Δήμος Αλεξανδρούπολης. Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://www.alexpolis.gr/>

³¹ ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ – Ένας υγροβιότοπος γεμάτος...ζωή! Ανακτήθηκε στις 28/8/2015 από <http://www.evros-delta.gr/gr/2012-04-30-14-33-28/2012-05-02-09-45-44>

διαφόρων μηνών, καθώς και όργανα του ανθρώπινου σώματος. Στο δεύτερο, εκτίθενται διάφορα αντικείμενα από την περιοχή, όπως αργαλειός ψάθας, ύφανσης ρούχων, γραμμόφωνα, πιθάρια κλπ.²⁵

4.6.8.2 ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Εκτός από μουσεία, στο Δήμο Αλεξ/πολης διαδραματίζονται σε ετήσια βάση και διάφορες εκδηλώσεις, όπως:

- Η παραλιακή ζώνη με τις οργανωμένες παραλίες, οι οποίες εξυπηρετούν μεγάλο αριθμό επισκεπτών ετησίως.
- Ο υγροβιότοπος του Δέλτα του Έβρου σε συνδυασμό με το Δάσος της Δαδιάς.
- «Κύματα Πολιτισμού», εκδηλώσεις του Δήμου Αλεξανδρούπολης που καλύπτουν όλο το καλοκαίρι.²⁵
- Η «Εμπορική Έκθεση» υπό την αιγίδα του Εμπορικού - Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Έβρου, με την συμμετοχή τοπικών εκθετών, καθώς και εκθετών από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τα Βαλκανικά κράτη.²⁵

4.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η περιοχή μελέτης βρίσκεται στο βόρειο-ανατολικό τμήμα της χώρας, στο ανατολικό άκρο της περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης, καλύπτοντας όλο το παράκτιο μέτωπο της χερσαίας έκτασης της ΠΕ Έβρου αλλά και του Δήμου Αλεξ/πολης. Η οριοθέτηση της περιοχής μελέτης, έγινε βάσει της διαδικασίας που πρότεινε το ΕΠΧΣΑΑ για το Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, ωστόσο με μια προσαρμογή των ορίων έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνεται και ολόκληρη η διαχειριστική έκταση του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου του Δέλτα του Έβρου.

Η παράκτια ζώνη, καλύπτει τις παράκτιες περιοχές 3 Δημοτικών Ενοτήτων, 6 Δημοτικές/ Τοπικές Κοινότητες και 20 οικισμούς. Ο πραγματικός πληθυσμός της, κατά την απογραφή του 2011 ήταν 68.064 κάτοικοι, που προήλθε από αύξηση 17,01% από το 2001, όντας το 94,22% του πληθυσμού του σημερινού Δήμου. Ο λόγος είναι η αστικοποίηση της Αλεξ/πολης, καθώς είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της τελευταίας ακριτικής ΠΕ. Ο πληθυσμός είναι ώριμος με τις νεανικές ηλικίες να είναι σχετικά ισχυρές. Η πλειοψηφία των κατοίκων, απασχολείται στο τριτογενή τομέα των υπηρεσιών και ειδικότερα στον δημόσιο τομέα της περιθαλψής και εθνικής άμυνας. **Χρήσεις/κάλυψη γης!** Βάσει πληθυσμού, η Αλεξ/πολη αποτελεί οικισμό 2^{ης} κατηγορίας ενώ οι υπόλοιποι 18, 4^{ης} (τελευταίας) κατηγορίας.

Τα μεταφορικά δίκτυα και τα δίκτυα ενέργειας και τηλεπικοινωνιών καλύπτουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες τη περιοχής μελέτης. Ο βιολογικός καθαρισμός, εξυπηρετεί το αστικό κέντρο της Αλεξ/πολης καθώς και τους οικισμούς ανατολικά της Αλεξ/πολης. Οι οικισμοί στο δυτικό τμήμα, εξυπηρετούνται από ιδιωτικούς σηπτικούς βόθρους, με την επιφύλαξη της μόλυνσης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Οι υφιστάμενοι χώροι υποδοχείς απορριμμάτων της περιοχής φαίνεται να εξαντλούνται, ωστόσο αναμένεται σύντομα η έναρξη λειτουργίας του ΧΥΤΥ Αλεξ/πολης, ο οποίος θα λύσει το πρόβλημα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα νοσοκομειακά απόβλητα που θάβονται στον ΧΥΤΑ Αλεξ/πολης. Ωστόσο, θετική πρόοδο αποτελεί το δίκτυο συλλογής και επεξεργασίας ανακυκλώσιμων υλικών.

Όσον αφορά το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, είναι πλούσιο στη περιοχή μελέτης. Σχετικά με το φυσικό περιβάλλον, εντός της παράκτιας ζώνης υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές του Ν.3937/2011 όπως ΕΖΔ, ΖΕΠ, ΚΑΖ, εθνικό πάρκο και περιοχή προστασίας της φύσης. Το Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα του Έβρου, είναι αυτό που περιέχει τις παραπάνω προστατευόμενες ζώνες, θετικό σημείο καθώς σε μεγάλο βαθμό αυτές οι περιοχές προστατεύονται. Αντίστοιχα και το πολιτισμικό περιβάλλον, είναι πλούσιο και εκτείνεται καθ' όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης, περιέχοντας αρχαιολογικούς χώρους, βυζαντινά και νεότερα μνημεία, αλλά και χώρους έκθεσης ευρημάτων και άλλων πολιτιστικών στοιχείων.

Οι πιέσεις που δέχεται η παράκτια ζώνη, μπορούν να διαχωριστούν βάσει των τριών ζωνών που διακρίθηκαν κατά την ανάλυση (ανατολικό, αστικό-κεντρικό και δυτικό τμήμα), καθώς διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό μεταξύ τους.

Το ανατολικό τμήμα, που περιέχει και τις προστατευόμενες περιοχές υφίσταται κατά κύριο λόγο περιβαλλοντικές πιέσεις όπως μη ορθολογική διαχείριση των υδάτων για άρδευση καλλιεργήσιμων εκτάσεων, η οποία οδηγεί σε υπαλμύρωση των του επιγείου και υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα και περιορίζει την ανάπτυξη των ειδών χλωρίδας και πανίδας. Νιτροποίηση των εδαφών και των υδάτων, υπέργειων και υπόγειων, λόγω της έντονης χρήσης λιπασμάτων, αλλά και μεταφοράς μολυσμένων υδάτων από τη γείτονα χώρα (Βουλγαρία), τα οποία καταλήγουν στο Δέλτα του Έβρου και το θρακικό Πέλαγος. Υπερβόσκηση της ελώδης χλωρίδας, στους βαλτότοπους του Δέλτα, υπερβολικό κυνήγι και λαθροθηρία ειδών, επηρεάζοντας σοβαρά τους πληθυσμούς τους αλλά και τους πληθυσμούς των ειδών που εξαρτώνται από αυτά (π.χ. αρπακτικά Δαδιάς). Παράλληλα με την υπερβόσκηση, παρατηρείται και υπεραλίευση στα ύδατα νότια του Δέλτα του Έβρου, όπου συγκεντρώνεται πλήθος ιχθύων. Τέλος, σημαντικό πρόβλημα για τη συγκεκριμένη περιοχή είναι η απότομή

κάλυψη μεγάλων παραποτάμιων εκτάσεων κατά τους μήνες των βροχοπτώσεων, όπου ο ποταμός Έβρος ξεχειλίζει, είτε λόγω υπερβολικής βροχόπτωσης, είτε λόγω ανεξέλεγκτης διάθεσης μεγάλων ποσοτήτων νερού από τα βουλγαρικά φράγματα, προκαλώντας ζημιές στα παραποτάμια οικοσυστήματα αλλά και σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Αναφορικά με την αστική εξάπλωση, δεν υφίσταται σε αυτό το τμήμα, καθώς όλα τα κτίρια βρίσκονται εντός ορίων ΓΠΣ Αλεξ/πολης. Σημειώνεται μόνο ότι η ζώνη του ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ Αλεξ/πολης που φτάνει σχεδόν μέχρι τα όρια του Εθνικού Πάρκου και την ακτογραμμή, έχει αφήσει «ελεύθερή» μια παραλιακή ζώνη μερικών μόλις μέτρων από την ακτογραμμή.

Το δεύτερο τμήμα είναι το αστικό, που καλύπτει τον αστικό ιστό της πόλης της Αλεξ/πολης. Οι βασικές αλλαγές που έχει υποστεί το τμήμα αυτό είναι, πρώτα η επέκταση και εμβάθυνση του λιμένα Αλεξ/πολης, η οποία προμηνύει αυξημένη εμπορική κυρίως λειτουργία στο μέλλον και θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τη ρύπανση των υδάτων. Δεύτερον, η διάβρωση των παραλιακών εδαφών και κατασκευών του αστικού ιστού. Ιδιαίτερα το δυτικό τμήμα του παραλιακού μετώπου της πόλης, από το κτίριο των Ναυτοπροσκόπων έως και το ξενοδοχείο Μοτέλ Εγνατία (ονομασία αιγιαλού), υπέστη διάβρωση και κατολίσθηση τα τελευταία χρόνια και τη παρούσα περίοδο ολοκληρώνονται αντιδιαβρωτικά έργα στο συγκεκριμένο κομμάτι. Τέλος για το τμήμα αυτό αναφέρεται πως έχει οριοθετηθεί ζώνη αιγιαλού και παραλίας σε όλο του το μήκος.

Το τελευταίο τμήμα είναι το δυτικό το οποίο χαρακτηρίζεται για το γεωργικό χαρακτήρα του (Ελαιώνας Μάκρης) αλλά και τη παραθεριστική κατοικία και την τουριστική δραστηριότητα κατά τους θερινούς μήνες. Στη περιοχή παρατηρείται ότι πολλές ιδιοκτησίες τη τελευταία 15ετία, από καλλιέργειες ελιάς οικοπεδοποιούνται, με σκοπό τη δημιουργία παραθεριστικών κατοικιών, ακόμα και κατοικιών α' κατοικίας. Πρόκειται για άναρχη δόμηση, αρκετές φορές με κατασκευή επιπλέον και δομημένων περιφράξεων ακόμα και εντός της ζώνης των 500μ. όπου απαγορεύονται. Τέτοιες περιοχές είναι κυρίως δίπλα στον οικισμό Ένατο, η περιοχή Ντεμίρ Αλί, νότιο-ανατολικά του οικισμού Μάκρης και η παραλία των Δικέλλων. Ειδικότερα στη παραλία των Δικέλλων, εμφανίζονται και κρούσματα διάβρωσης της παραλιακής οδού στο δυτικότερο τμήμα της, της οποίας το πλάτος έχει αρχίσει να περιορίζεται. Το τελευταίο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι οι οργανωμένες παραλίες και οι αντίστοιχες επιχειρήσεις εστίασης που λειτουργούν κατά τους θερινούς μήνες, οι οποίες καταλαμβάνουν όλο και περισσότερη έκταση της αμμουδιάς, περιορίζοντας την ελεύθερη πρόσβαση στον αιγιαλό και παράλληλα την αποψίλωση πολλών παράκτιων αγροτεμαχίων για τη δημιουργία χώρων στάθμευσης, με σκοπό την εξυπηρέτηση πολύ μεγάλου αριθμού λουόμενων. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στη παραλία της Αγ. Παρασκευής και στη παραλία των Δικέλλων.

Τέλος, αναφέρεται πως για το μεγαλύτερο μήκος του τμήματος αυτού έχουν οριοθετηθεί οι ζώνες αιγιαλού και παραλίας, έπειτα από ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της επιρροής του υπερκείμενου και υποκείμενου σχεδιασμού στη περιοχή μελέτης, ξεκινώντας από τα Ειδικά ΠΧΣΑΑ και το Γενικό και καταλήγοντας με τον υποκείμενο σχεδιασμό και τα ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ.

Αρχικά το ισχύον ΕΠΧΣΑΑ για το Τουρισμό (2013), ορίζει όλο το παραλιακό μέτωπο της περιοχής μελέτης ως «αναπτυσσόμενη τουριστικά περιοχή», χαρακτηρισμός που από το προηγούμενο ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού (2009) είχε δοθεί μόνο στο δυτικό τμήμα. Το δυτικό τμήμα όντως έχει τα χαρακτηριστικά για τέτοιο είδος ανάπτυξης και οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ αρμόζουν σε αυτή ωστόσο, αυτές οι κατευθύνσεις έρχονται αντίθετες στο χαρακτήρα του ανατολικού τμήματος, το οποίο περιέχει τα ιδιαίτερα ευαίσθητα και αξιόλογα οικοσυστήματα του Δέλτα του Έβρου. Μπορεί μεν να δίνεται κατεύθυνση για περιορισμό ανάπτυξης μεγάλων τουριστικών υποδομών, ωστόσο ο χαρακτήρας της περιοχής δεν συνάδει με αυτές. Οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ του 2009 με τη ζώνη Β2, αρμόζουν περισσότερο στο χαρακτήρα του ανατολικού τμήματος και ήταν προτιμότεροι. Επιπλέον, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις θα έπρεπε να προστεθεί κατεύθυνση για προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επίσης, ολόκληρη η περιοχή μελέτης έχει χαρακτηριστεί ως ΠΑΠ, από το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ, αναφερόμενο στις ανεμογεννήτριες. Το ανατολικό τμήμα της περιοχής μελέτης αλλά και όλο το τμήμα του Δ. Αλεξ/πολης βόρειο-ανατολικά της περιοχής μελέτης, είναι το βασικότερο πέρασμα των πτηνών που φιλοξενούνται στον Υγροβιότοπου του Δέλτα, και στο Δάσος της Δαδιάς. Η ύπαρξη ανεμογεννητριών θα αποτελούσε παράγοντα τραυματισμού πολλών πτηνών αλλά και υλικών καταστροφών του ίδιου του εξοπλισμού. Επίσης, η κάλυψη εδαφών με ανεμογεννήτριες θα ερχόταν σε σύγκρουση με τη γεωργική εκμετάλλευση που υπάρχει στο βόρειο-ανατολικό τμήμα της μελετώμενης περιοχής. Επομένως, κρίνεται σκοπιμότερο να μην εγκατασταθούν ανεμογεννήτριες εντός ορίων περιοχής μελέτης.

Αναφορικά με τη βιομηχανία και το αντίστοιχο ΕΠΧΣΑΑ του 2009, κρίνεται ότι στην ευρύτερη περιοχή δυτικά της Αλεξ/πολής αλλά και περιμετρικά αυτής, μπορεί να αναπτυχθεί βιομηχανική δραστηριότητα. Οι κατευθύνσεις που δίνονται για τη συγκεκριμένη συνάδουν με την αειφορική διαχείριση, ωστόσο, από την μη εξαντλημένη σε έκταση του ΒΙΟΠΑ Αλεξ/πολης, γίνεται εμφανές πως δεν χρειάζεται να επεκταθεί περισσότερο η βιομηχανική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα, το υφιστάμενο ΒΙΟΠΑ προσφάτως, απέκτησε καλύτερη οδική πρόσβαση (κίνητρο για την πλήρωση πρώτα του

ΒΙΟΠΑ). Ανάπτυξη βιομηχανικής δραστηριότητας στο δυτικό τμήμα θα σήμαινε επιπλέον σύγκρουση χρήσεων εις βάρος του όλο και μειούμενου ελαιώνα. Η μόνη περιοχή που θα μπορούσε να αναπτυχθεί βιομηχανία με τις λιγότερες συνέπειες θα ήταν ενδεχομένως το βορειότερο τμήμα της περιοχής μελέτης (βόρεια της Αλεξ/πολης) και πάλι εφόσον εξαντλούνταν πρώτα το ΒΙΟΠΑ. Τέλος, στο Υφιστάμενο ΒΙΟΠΑ θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο είδος των επιχειρήσεων αλλά και των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων καθώς, συνορεύει με το Εθνικό Πάρκο και το Θρακικό Πέλαγος.

Από την πλευρά του ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών, φαίνεται να μην υπάρχει κάποιος προβληματισμός, καθώς βρίσκεται μικρό μέρος της περιοχής ΠΑΥ εντός ορίων περιοχής μελέτης και επιπλέον, η ΠΑΥ ορίζεται σε αντίθετη κατεύθυνση από το Εθνικό Πάρκο Του Δέλτα του Έβρου, όπου η ιχθυοπανίδα είναι περισσότερο πλούσια αλλά και ευαίσθητη.

Το Περιφερειακό ΠΧΣΑΑ, φαίνεται να εστιάζει καθαρά στο παραλιακό μέτωπο και ουσιαστικά στην οριοθέτηση του αιγιαλού και της παραλίας αλλά και των κάθετων αξόνων πρόσβασης στη ζώνη παραλίας, με σκοπό την ελεύθερη πρόσβαση στο δημόσιο αγαθό και την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και λουόμενων. Ο υπόλοιπος παράκτιος χώρος φαίνεται να μη χρήζει ιδιαίτερης μεταχείρισης από το Περιφερειακό, είτε να συγκαταλέγεται στις κατευθύνσεις για την αμιγώς ηπειρωτική χώρα, αγνοώντας την ιδιαίτερη φυσιολογία του παράκτιου χώρου.

Ο Υποκείμενος σχεδιασμός, υφίσταται από το ΓΠΣ Αλεξ/πολης και το ΣΧΟΟΑΠ Τραϊανούπολης (σε φάση σύνταξης). Το ΓΠΣ Αλεξ/πολης, στο δυτικό παραλιακό τμήμα του έως και τα όρια του λιμένα Αλεξ/πολης, έχει ορίσει χρήσεις τουρισμού και αναψυχής, επιτρέποντας ουσιαστικά την τουριστική πίεση προς τον αιγιαλό, με εντονότερο χαρακτήρα, λόγω των μικρότερων ιδιοκτησιών εντός σχεδίου αλλά και της επιτρεπόμενης δόμησης ακόμα και μεγάλων κτιριακών μονάδων, με κίνδυνο υποβάθμισης του παράκτιου χώρου. Επίσης σε μερικά τμήματα, δεν έχει οριοθετηθεί ζώνη αιγιαλού και παραλίας, επιτρέποντας την ενδεχόμενη καταπάτησή τους. Το ΣΧΟΟΑΠ Τραϊανούπολης, στην προκαταρκτική του πρόταση, ορίζει μόνο περιοχές ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα, και περιοχές ειδικής προστασίας δασικών εκτάσεων, πέρα από τα όρια των οικισμών, διαφυλάσσοντας τους φυσικούς πόρους της περιοχής. Τα όρια των εξωαστικών χρήσεων δεν παρεμβαίνουν τα διαχειριστικά όρια του Εθνικού Πάρκου. Θα λέγαμε πως το συγκεκριμένο ΣΧΟΟΑΠ, προβλέπει θετικές ρυθμίσεις αρκεί να δώσει προσοχή και κατευθύνσεις για την υπεράντληση των υδάτων για άρδευση και της χρήσης λιπασμάτων, περιορίζοντας τα υφιστάμενα προβλήματα.

Τέλος, η ΖΟΕ της παράκτιας περιοχής της Αλεξ/πολης, η οποία καταργήθηκε, αποτελούσε ίσως το μοναδικό πολεοδομικό εργαλείο για τη διευθέτηση των χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο και ειδικότερα το δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης, όπου συγκεντρώνεται η παραθεριστική κατοικία και η τουριστική δραστηριότητα. Η μη αντικατάσταση του εργαλείου αυτού για τη συγκεκριμένη περιοχή, αναμένεται να εντείνει τα προβλήματα που ήδη εμφανίζονται και η λύση τους κρίνεται απαραίτητη για τη διατήρηση και προστασία της παράκτιας ζώνης.

5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

5.1 ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Στα προηγούμενα κεφάλαια, αποδομήθηκε ο παράκτιος χώρος σαν έννοια, οντότητα αλλά και νομική υπόσταση, στο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο. Παρουσιάστηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει συχνότερα η παράκτια ζώνη σε όλο τον κόσμο και στη συνέχεια, έγινε στόχευση στην περίπτωση μελέτης της παράκτιας ζώνης του Δήμου Αλεξ/πολης, αναλύοντας τα χαρακτηριστικά και τα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο παράκτιος χώρος της περιοχής.

Στόχος του κεφαλαίου αυτού, είναι να προτείνει κατευθύνσεις και ειδικότερες προτάσεις με σκοπό την αειφόρο διαχείριση και ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης. Ειδικότερα, να προστατευτεί το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, μαζί με τους οργανισμούς που περιλαμβάνει, να υπάρξει ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, να οργανωθούν οι χρήσεις γης με τρόπο ώστε να αμβλυνθούν οι πιέσεις των δραστηριοτήτων, προς το φυσικό περιβάλλον αλλά και μεταξύ τους, να μειωθεί η άναρχη και διάσπαρτη εκτός σχεδίου δόμηση και να υπάρξει ανάπτυξη του παραγωγικού πρωτογενή τομέα.

Για τους παραπάνω λόγους, ο σχεδιασμός των διαχειριστικών ζωνών, γίνεται και στους δύο άξονες, κατά μήκος της ακτογραμμής (οριζόντιος) και ως προς την απόσταση από την ακτογραμμή, είτε προς την ηπειρωτική χώρα, είτε προς τη θάλασσα και τα χωρικά ύδατα (κάθετος). Ο σχεδιασμός, που θα αναλυθεί στα επόμενα υποκεφάλαια, γίνεται με βάση τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού, τις υφιστάμενες αλλά και σύντομα εφαρμόσιμες ρυθμίσεις του υποκείμενου σχεδιασμού, των διατάξεων του Σχεδίου ΚΥΑ για το ΕΠΧΣΑΑ για τον παράκτιο και νησιωτικό και φυσικά τα αποτελέσματα της ανάλυσης, που προέκυψαν από αυτή την εργασία, για τη περιοχή μελέτης.

Ο ακόλουθος σχεδιασμός δεν μπορεί να μην συνοδεύεται από κάποιες γενικές αρχές, οι οποίες καλύπτουν και τους τομείς της οικονομίας το περιβάλλοντος και της κοινωνίας με αειφορική προσέγγιση. Τέτοιες είναι οι παρακάτω (Συμβούλιο της ΕΕ, 2010):

- Να λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων η βιοποικιλότητα, η δυναμική της φύσης, η παλίρροια, η συμπληρωματική και αλληλένδετη σχέση του θαλάσσιου τμήματος με το χερσαίο.
- Να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της περιοχής μελέτης που αφορούν τα υδρολογικά, γεωμορφολογικά, κλιματικά, οικολογικά, κοινωνικο-οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, ώστε να «διασφαλίζεται η φέρουσα ικανότητα της

παράκτιας ζώνης» και να αποφεύγονται οι δυσμενείς επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών και της ανθρωπογενούς ανάπτυξης.

- Η προσέγγιση των όποιων παρεμβάσεων ανά οικοσύστημα ή άλλη αναγνωρισμένη περιοχή με κοινά χαρακτηριστικά, με σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη.
- Η δημιουργία στρατηγικών, σχεδίων ή και προγραμμάτων για τις χρήσεις γης που εξυπηρετούν την αστική ανάπτυξη και τις κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες και ενδεχομένως άλλες πολιτικές.
- Αντίστοιχα και η χωροθέτηση των διαφόρων χρήσεων γης στην παράκτια ζώνη, πρέπει να είναι ισορροπημένη και να αποφεύγονται τα φαινόμενα αστικής συγκέντρωσης ή διασποράς όταν δεν κρίνεται σκόπιμο.
- Να γίνονται προκαταρκτικές αξιολογήσεις για τους κινδύνους που ενδέχεται να ελλοχεύουν στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες και υποδομές, προλαμβάνοντας και περιορίζοντας αθέμιτες συνέπειες.
- Αποφυγή κάθε καταστροφής του παράκτιου περιβάλλοντος και να γίνεται αποκατάσταση των πληγισίων τμημάτων.

5.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Όπως προαναφέρθηκε στις αρχές που πρέπει να πλαισιώνουν τον σχεδιασμό της ΟΔΠΖ, αλλά αναφέρεται και στο σχέδιο ΚΥΑ του ΕΠΧΣΑΑ για τον Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, ο σχεδιασμός καλό θα είναι να ορίζει διαχειριστικές ζώνες βάσει των οικοσυστημάτων ή περιοχών με κοινά χαρακτηριστικά. Στην περιοχή μελέτης, κρίνεται σκόπιμο να οριστούν τρεις (3) τέτοιες διαχειριστικές ζώνες (ΔΖ), όπως αναγνωρίστηκαν από την ανάλυση (βλ. υποκεφάλαιο 4.2.1.2.) και παρουσιάζονται στη συνέχεια (βλ. Χάρτη 3 στο παράρτημα):

- 1) **Διαχειριστική Ζώνη Μάκρης – Δικέλλων:** Περιοχή ανάπτυξης αγροτικών και αλιευτικών δραστηριοτήτων, παραθεριστικής κατοικίας και αναψυχής.
- 2) **Διαχειριστική Ζώνη Αλεξανδρούπολης:** Περιοχή οικιστικής ανάπτυξης και αγροτικής, αλιευτικής δραστηριότητας.
- 3) **Διαχειριστική Ζώνη Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα Έβρου:** Περιοχή Εθνικού Πάρκου και αγροτικής δραστηριότητας.

Αντίστοιχα οι ζώνες στον κατακόρυφο άξονα είναι (βλ. Χάρτη 3 στο παράρτημα):

- I. Η **κρίσιμη ζώνη** είναι η πρώτη ζώνη εκατέρωθεν της ζώνης αιγιαλού. Το χερσαίο τμήμα (ΚΧ) για τις περιοχές εκτός σχεδίου ή εκτός ορίων οικισμών προ του 1923, εκτείνεται από την ακτογραμμή και σε βάθος 100 μ. από την καθορισμένη γραμμή

αιγιαλού. Το θαλάσσιο τμήμα (ΚΘ) εκτείνεται από την ακτογραμμή έως και την ισοβαθή των 10 μ. (στη προκειμένη περίπτωση, καθ' όλο το μήκος της περιοχής μελέτης), εκτός και αν η ισοβαθή των 10 μ. συναντάται πριν την απόσταση των 100 μ. όπου η κρίσιμη ζώνη ακολουθεί την νοητή γραμμή των 100 μ.. Η κρίσιμη ζώνη διαθέτει μια ιδιαιτερότητα η οποία είναι ο διαχωρισμός της σε δύο υποζώνες (ΚΧ1, πρώτα 50 μ. και ΚΧ2 τα υπόλοιπα 50 μ. της ζώνης) ως προς τους περιορισμούς χρήσεων και δραστηριοτήτων.

- II. Η **δυναμική ζώνη** βρίσκεται εκατέρωθεν της ζώνης αιγιαλού και σε συνέχεια των τμημάτων της κρίσιμης ζώνης. Το χερσαίο τμήμα (ΔΧ) για τις περιοχές εκτός σχεδίου ή εκτός ορίων οικισμών προ του 1923, εκτείνεται από το ηπειρωτικό όριο της κρίσιμης ζώνης και μέχρι τη νοητή γραμμή της απόστασης των 200 μ. από τη γραμμή αιγιαλού. Αντίστοιχα το θαλάσσιο τμήμα (ΔΘ) εκτείνεται από το θαλάσσιο όριο της κρίσιμης ζώνης μέχρι και την ισοβαθή των 50 μ., εκτός και αν η ισοβαθή των 50 μ. συναντάται πριν την απόσταση των 200 μ. όπου η κρίσιμη ζώνη ακολουθεί την νοητή γραμμή των 200 μ..

Στη συγκεκριμένη πρόταση ωστόσο, υπάρχουν κάποια ιδιαίτερα στοιχεία που πρέπει να επισημανθούν. Α) Η ΔΧ, εκτείνεται από το τέλος της ΚΧ προς τη ξηρά και μέχρι τα 200μ. από τη γραμμή αιγιαλού, με εξαίρεση τη ΔΖ3, όπου ακολουθεί τα όρια των ζωνών Α, Β και Γ του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα του Έβρου, όπως φαίνεται και στον αντίστοιχο χάρτη. Β) Στη περιοχή μελέτης τα θαλάσσια ύδατα είναι σχετικά ρηχά, μη επιτρέποντας την προαναφερόμενη διαδικασία ορισμού της (δλδ το όριο της ισοβαθούς των 50μ., η οποία ξεπερνά τα χωρικά ύδατα. Επομένως, κρίθηκε σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί η ισοβαθός των 30μ. για την οριοθέτηση της ΔΘ, καθώς παρέχεται έτσι, η απαραίτητα ζώνη αποκλιμάκωσης των περιορισμών των δραστηριοτήτων και ταυτόχρονα απομένει ζώνη ικανοποιητικών διαστάσεων για την υπόλοιπη θαλάσσια ζώνη.

- III. Η **υπόλοιπη παράκτια ζώνη** βρίσκεται εκατέρωθεν της ζώνης αιγιαλού, σε συνέχεια των τμημάτων της δυναμικής ζώνης και αποτελεί την τελευταία ζώνη που εντάσσεται στην παράκτια ζώνη. Το χερσαίο τμήμα (ΥΧ) για τις περιοχές εκτός σχεδίου ή εκτός ορίων οικισμών προ του 1923, εκτείνεται από το ηπειρωτικό όριο της δυναμικής ζώνης και μέχρι το όριο των Δημοτικών/Τοπικών κοινοτήτων της περιοχής μελέτης, καθώς και το όριο του Εθνικού Πάρκου στη ΔΖ του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα Έβρου. Αντίστοιχα το θαλάσσιο τμήμα (ΥΘ) εκτείνεται από το θαλάσσιο όριο της δυναμικής ζώνης μέχρι και τα χωρικά ύδατα.

5.2.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΖΩΝΕΣ

Στο παρόν υποκεφάλαιο παρουσιάζονται γενικές, ως προς το χώρο, κατευθύνσεις οι οποίες καλούνται να εφαρμοστούν στο σύνολο των παραπάνω ζωνών. Οι κατευθύνσεις είναι:

- Χάραξη ζώνης αιγιαλού και παραλίας στα τμήματα της ακτογραμμής που δεν έχουν οριοθετηθεί μέχρι σήμερα. Επίσης, προτείνεται επαναχάραξη των ζωνών αυτών στα τμήματα όπου η οριοθέτηση έγινε πριν το 2000, καθώς ενδέχεται να έχει μετατοπιστεί η θέση του αιγιαλού.
- Έλεγχος τήρησης της ζώνης των 500 μ. από την ακτογραμμή (Ν.1337/1983), όπου απαγορεύονται οι περιφράξεις και επιβολή των όποιων κυρώσεων σε περιπτώσεις καταπάτησης της ζώνης αλλά και των ορίων των οδών προσπέλασης της ζώνης παραλίας.
- Απαγόρευση δόμησης ή οποιασδήποτε άλλης κατασκευής, σε απόσταση 100 μ. από την γραμμή αιγιαλού, (τεχνική «οπισθοχώρησης» (retreat)), η οποία έχει εφαρμοστεί επιτυχώς στη Μ. Βρετανία και αποτελεί μέτρο πρόληψης, έναντι της αύξησης της στάθμης της θάλασσας και ενδεχόμενων πλημμυρών. (Τρυπιτσιδης, 2010) Στην ΔΖ2, μπορεί να οριστεί μικρότερο όριο των 50 μ., ενώ το ΒΙΟΠΑ επιδέχεται το όριο των 100 μ., καθώς δεν είναι ακόμα πλήρως δομημένο.
- Οριοθέτηση και διευθέτηση των ποταμών, ρεμάτων και χειμάρρων και απαγόρευση δόμησης σε απόσταση 50 μ. εκατέρωθεν όχθης ποταμού και σε απόσταση 25 μ. εκατέρωθεν ορίων ρέματος ή χειμάρρου. Οτιδήποτε κατασκευή εντός των ορίων αυτών δεν δύναται να τακτοποιηθεί.
- Σύνδεση όλων των οικισμών με αποχετευτικό δίκτυο και βιολογικό καθαρισμό (Ηλιάδης, Κυριακίδης, και Σιουτοπούλου, 2011). Στις ΤΚ Μάκρης και ΔΚ Φερών, αναμένεται η κατασκευή των εν λόγω έργων, όπως έχει ανακοινωθεί και από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Δήμου Αλεξ/πολης (ΔΕΥΑΑ)³².
- Παροχή κινήτρων στους γεωργούς για εφαρμογή εναλλακτικών μορφών γεωργίας, λιγότερο υδροβόρων καλλιεργειών αλλά και μικρότερης ανάγκης σε λιπάσματα, με σκοπό την απονιτρορύπανση των εδαφών και του υδροφόρου ορίζοντα, καθώς και μείωση του φαινομένου της υφαλμύρωσης των υδάτων.
- Προτείνεται η υλοποίηση έργων για την περιβαλλοντική εξυγίανση των γεωργικών κυρίως εδαφών και του υδροφόρου ορίζοντα (π.χ. απονιτρορύπανση).

Κρίσιμη Ζώνη

³² Δημόσια Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Αλεξ/πολης (ΔΕΥΑΑ), Ανάκτηση στις 10/9/2015 από <http://www.deyaalex.gr/>

Στην κρίσιμη ζώνη, στο τμήμα της ΚΧ1, απαγορεύεται η δόμηση και οποιαδήποτε δραστηριότητα. Εξαιρέση αποτελούν οι ελαφριές κατασκευές που εξυπηρετούν τους λούμενους καθώς και εγκαταστάσεις που απαιτούν άμεση επαφή με τη θάλασσα, όπως απολήξεις αγωγών κλπ. Ωστόσο, απαραίτητη θεωρείται ΜΠΕ, ώστε να γίνονται γνωστές οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

- Στην ΚΧ1, επιτρέπονται έργα μόνο ήπιας μορφής, που σκοπεύουν στην πρόληψη και άμβλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο παράκτιος χώρος ή είναι αναγκαία για λόγους εθνικής άμυνας. Όλα προϋποθέτουν ΜΠΕ.
- Προτείνεται η οριοθέτηση και προστασία αρχαιολογικών χώρων και άλλων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην ΚΧ2, ισχύουν τα παραπάνω καθώς επιτρέπονται, έργα πρόσβασης στη ζώνη αιγιαλού.

- Στην ΚΘ, απαγορεύονται όλες οι δραστηριότητες πέραν τον ηπιότερων, όπως κολύμβηση, παράλια αλιεία, ερευνητικών διεργασιών και διέλευση μικρών σκαφών αλιείας και αναψυχής.
- Στην ΚΘ επιτρέπονται έργα μόνο ήπιας μορφής και υποδομές σχετικές με την εθνική άμυνα, πάντοτε κατόπιν ΜΠΕ.

Δυναμική Ζώνη

- Στη ΔΧ, απαγορεύεται η δόμηση σε δασικές εκτάσεις και η αλλοίωση του τοπίου τους με οποιονδήποτε τρόπο. Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της διάταξης, προτείνεται η σύνταξη Δασικού Κτηματολογίου καθώς επίσης, επιτρέπονται ελαφριές κατασκευές για τη προστασία των δασικών εκτάσεων.
- Στη ΔΧ, προτείνεται η δόμηση να επιτρέπεται μόνο για χρήση κατοικίας τουρισμού και αναψυχής, από τα κατώτερα εργαλεία σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ κλπ), με όρους αυστηρούς (π.χ. αρτιότητα 8στρμ., χαμηλό συντελεστή δόμησης και κάλυψης) αποτρέποντας τη δόμηση και τις άτυπες συγκεντρώσεις.
- Αντίστοιχα στην ΔΘ, επιτρέπεται και η αλιεία με μικρά σκάφη (π.χ. «γρι-γρι»).

Υπόλοιπη Παράκτια Ζώνη

- Ο υποκείμενος σχεδιασμός, καλείται να δημιουργήσει κίνητρα και αντικίνητρα για συγκέντρωση της κατοικίας, πρώτης και παραθεριστικής, εντός ορίων οικισμών ή άλλων ειδικών υποδοχέων, αποτρέποντας την διάσπαρτη δόμηση (ενδεχομένως μέσω αύξησης ορίου κατάτμησης για τις συγκεκριμένες χρήσεις).

- Στη ΥΧ επιτρέπονται και βιομηχανικές – βιοτεχνικές δραστηριότητες, με κατεύθυνση τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Η χωροθέτησή τους επιτρέπεται μόνο σε οργανωμένους υποδοχείς, καθώς οι υφιστάμενοι δεν είναι πλήρεις ακόμα.
- Δημιουργία και χρήση συλλογικού αρδευτικού συστήματος, από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής γης, μειώνοντας τις ανάγκες νερού στη περιοχή.
- Δυνατότητα εγκατάστασης ΑΠΕ, σε περιοχές όπου θα υποδεικνύει ο υποκείμενος σχεδιασμός, για την αποφυγή συγκρούσεων με άλλες χρήσεις.
- Στην ΥΘ επιτρέπονται πλέον όλες οι θαλάσσιες μετακινήσεις, καθώς και όλων των ειδών τα αλιευτικά σκάφη και η δραστηριοποίησή τους.

5.2.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΜΑΚΡΗΣ – ΔΙΚΕΛΛΩΝ (ΔΖ1)

Προσδιορισμός Ζώνης

Η διαχειριστική ζώνη Μάκρης – Δικέλλων (περίπου 16,5 χλμ.), καλύπτει το δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης και ξεκινά από τα δυτικά όρια του Δήμου Αλεξ/πολης, ανεβαίνει βόρεια μέχρι τα όρια της ΤΚ Μάκρης, ανατολικά ακολουθεί επίσης τα όρια της ΤΚ Μάκρης έως το σημείο που συναντά τον οδικό άξονα της Εγνατίας Οδού, όπου συνεχίζει πρώτα ανατολικά μέχρι τη νοητή ευθεία του δυτικού άκρου των ορίων του οικισμού Ν. Χιλής, όπως έχει ορισθεί από το ισχύον ΓΠΣ Αλεξανδρούπολης, και συνεχίζει νότια μέχρι την ακτογραμμή. Στο θαλάσσιο τμήμα καλύπτει όλο το χώρο μέχρι και τα χωρικά ύδατα (6 ν.μ.).

Περιγραφή γενικών χαρακτηριστικών ζώνης

Το χερσαίο τμήμα της ζώνης περιέχει, στο νότιο-δυτικό τμήμα, την πεδιάδα των οικισμών Μεσημβρία, Δίκελλα, Παραλία Δικέλλων και Κοίμηση Θεοτόκου. Νότιο-ανατολικά βρίσκεται ο οικισμός Μάκρης μαζί με τμήμα του ελαιώνα της Μάκρης. Οι δύο αυτές περιοχές περιέχουν παραλιακά μέτωπα, τα οποία δέχονται κάποιες πιέσεις διάβρωσης ακτών και γεωργικές εκτάσεις πέρα από τους οικισμούς, όπου υφίστανται οι άτυπες οικιστικές συγκεντρώσεις των παραθεριστικών κατοικιών. Όλο το βόρειο τμήμα της ζώνης, χαρακτηρίζεται από τον ημιορεινό όγκο της περιοχής, τον οδικό άξονα της Εγνατίας Οδού και περιέχει τον οικισμό της Πλάκας. Το θαλάσσιο τμήμα της ζώνης, δεν έχει ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, φτάνοντας μέχρι το ανώτατο όριο των χωρικών υδάτων.

Ειδικές Κατευθύνσεις Ζώνης

Στη συγκεκριμένη ζώνη ορίζεται και μία ακόμα ειδικότερη κατεύθυνση για το σύνολό της.:

- Επανίδρυση ΖΟΕ με όρια τουλάχιστον τα όρια της καταργηθείσας ΖΟΕ, με αρκετά αυστηρούς όρους κατάτμησης οικοπέδων (π.χ. όριο κατάτμησης 8 στρμ. από 4 στρμ.)

για την κατοικία, την τουριστική και βιομηχανική δραστηριότητα, απαγόρευση δόμησης σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. από την ακτογραμμή, ορισμό ζώνης όπου θα απαγορεύεται η δόμηση, προς όφελος της γεωργικής δραστηριότητας. Ορισμό περιοχών προστασίας των δασικών εκτάσεων της περιοχής (ημιορεινά τμήματα, κυρίως βόρειο-δυτικά και βόρεια), ορισμό προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων που έχουν παρουσιασθεί στην ανάλυση της παρούσας εργασίας. Καθώς και διευθέτηση των ρεμάτων.

- Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη ζώνη επιτρέπεται η χωροθέτηση μονάδων υδατοκαλλιεργειών, εντός όλων των θαλάσσιων ζωνών, αλλά μόνο στο θαλάσσιο τμήμα που έχει ορισθεί από το ΕΠΧΣΑΑ υδατοκαλλιεργειών ως ΠΟΥ.

5.2.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (ΔΖ2)

Προσδιορισμός Ζώνης

Η διαχειριστική ζώνη Μάκρης – Δικέλλων (περίπου 10χλμ.) και καλύπτει το κεντρικό τμήμα της περιοχής μελέτης. Τα όριά του χερσαίου τμήματος, δυτικά είναι το όριο του υφιστάμενου ΓΠΣ Αλεξ/πολης (δυτικό όριο οικισμού Ν. Χιλής) μέχρι και το σημείο όπου συναντά την Εγνατία Οδό, έπειτα το όριο δυτικά ακολουθεί τα όρια της ΔΚ Αλεξ/πολης, ομοίως και βόρεια. Ανατολικά, η ζώνη ακολουθεί τα όρια της ΔΚ Αλεξ/πολης με την ΤΚ Άνθειας, έως όπου συναντήσει την έκταση του Κρατικού Αερολιμένα Αλεξ/πολης, του οποίου όρια ακολουθεί από την ανατολική και νότια πλευρά του, φτάνοντας στην ακτογραμμή, ακολουθώντας το όριο του Εθνικού Πάρκου. Στο θαλάσσιο τμήμα, η ΔΖ Αλεξ/πολης φτάνει μέχρι και τα όρια των χωρικών υδάτων.

Περιγραφή γενικών χαρακτηριστικών ζώνης

Στο νότιο – παραλιακό τμήμα της ΔΖ βρίσκεται το αστικό κέντρο της πόλης της Αλεξ/πολης, ανατολικά αυτού η συνοικία Ν. Χιλής και η περιοχή του ΠΠΓ Νοσοκομείου Αλεξ/πολης, ενώ ανατολικά βρίσκεται η βιομηχανική Ζώνη του ΒΙΟΠΑ και οι οικισμοί Μαϊστρος και Απαλός. Το κεντρικό και βόρειο-ανατολικό τμήμα της ΔΖ καλύπτεται από γεωργικές εκτάσεις στις οποίες βρίσκονται και οι οικισμοί της Αμφιτρίτης και Αγνάντιας, και εντοπίζονται άτυπες συγκεντρώσεις βιοτεχνικών μονάδων προκαλώντας πίεση στη γεωργική γη, μέχρι το όριο που δημιουργεί η Εγνατία Οδός. Το βόρειο-δυτικό τμήμα περιέχει τη συνέχεια του ημιορεινού όγκου της ΔΖ Μάκρης – Δικέλλων, με μεγάλο τμήμα αυτού να ανήκει στη ζώνη Natura 2000 (κωδ. GR1110009) και τμήμα του ΚΑΖ Κίρκης. Το θαλάσσιο τμήμα ορίζεται δυτικά από το όριο της ΔΖ Μάκρης – Δικέλλων και ανατολικά από το σημείο όπου καταλήγει στην ακτογραμμή το

χερσαίο τμήμα. Εντός θαλάσσιου τμήματος βρίσκεται και το θαλάσσιο τμήμα της ζώνης λιμένα Αλεξ/πολης, όπως αυτό ορίζεται από το Ν.2971/2001 και τη δομή του λιμένα.

Ειδικές Κατευθύνσεις Ζώνης

Οι ειδικές κατευθύνσεις που ορίζονται για τη ΔΖ Αλεξ/πολης είναι οι εξής:

- Εναλλακτική κατεύθυνση της οπισθοχώρησης, προτείνεται η δημιουργία Περιοχής Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) για τη παραλιακή ζώνη (Ν.2508/1997, άρθ.4§3, 4) εντός ΓΠΣ, μεταξύ Αλεξανδρούπολης και Ν. Χιλής, με σκοπό τον περιορισμό της οικιστικής πίεσης επί της ζώνης παραλίας και αιγιαλού αλλά και της άμεσης παράκτιας ζώνης.
- Δημιουργία αντικινήτρων από τον υποκείμενο σχεδιασμό για την βιομηχανική δραστηριότητα εκτός ΒΙΟΠΑ, με σκοπό το περιορισμό της γραμμικής επέκτασης που σημειώνεται σε άξονες βόρεια της Αλεξ/πολης.

5.2.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ (ΔΖ3)

Προσδιορισμός Ζώνης

Η διαχειριστική ζώνη του Εθνικού Πάρκου, είναι η μεγαλύτερη σε έκταση, διότι περιέχει τη μεγάλη έκταση του Πάρκου και καλύπτει μήκος ακτογραμμής περίπου ίσο με 18,5 χλμ.. Τα όρια της ΔΖ από δυτικά είναι, το όριο του Εθνικού Πάρκου, έπειτα τα νότια και ανατολικά όρια του Κρατικού Αερολιμένα Αλεξ/πολης και στη συνέχεια τα όρια της ΤΚ Άνθειας. Βόρεια ακολουθεί τα όρια της ΤΚ Άνθειας, έπειτα ανεβαίνει μέχρι και τα όρια του ΤΚ Λουτρού, συνεχίζει με τα βόρεια όρια του ΤΚ Δορίσκου και ακολουθεί τα ανατολικά όριά του μέχρι να συναντήσει τα όρια του Εθνικού Πάρκου, τα οποία και ακολουθεί μέχρι τα σύνορα.

Περιγραφή γενικών χαρακτηριστικών ζώνης

Ολόκληρο το νότιο και παραλιακό τμήμα της ΔΖ, καλύπτεται από το Εθνικό Πάρκο. Η ίδια η έκταση του Πάρκου περιέχει και γεωργικές εκτάσεις. Το κεντρικό τμήμα από δυτικά έως και ανατολικά είναι πεδινό, όπου υφίσταται γεωργική δραστηριότητα, με εξαίρέσεις τους οικισμούς Άνθεια, Αρίστηνο, Λουτρά Τραϊανούπολης, Μοναστηράκι και Δορίσκος. Το βορειότερο τμήμα, είναι το μόνο ημιορεινό, βρίσκεται εντός της ζώνης Natura 2000 (κωδ. GR1110009). Σε αυτήν τη ζώνη βρίσκονται και οι οικισμοί Λουτρός και Πεύκα.

Ειδικές Κατευθύνσεις Ζώνης

Οι ειδικές κατευθύνσεις που ορίζονται για τη ΔΖ του Εθνικού Πάρκου είναι οι εξής:

- Αναφορικά με τις αυθαίρετες κατασκευές που έχουν δημιουργηθεί από τους αλιείς, τους κυνηγούς και κάποιους κτηνοτρόφους εντός του Πάρκου, θα πρέπει

ενδεχομένως να κινηθεί και πάλι η διαδικασία κατεδάφισής τους, η οποία αναβλήθηκε για 2 χρόνια το 2013 (Δήμος Αλεξ/πολης, 2013). Καθώς αναμένεται και πάλι μεγάλη αντίδραση από τους ανθρώπους που δραστηριοποιούνται στη περιοχή, μια ενδεχόμενη λύση θα ήταν ή μεταφορά των κατασκευών αυτών στα όρια του Εθνικού Πάρκου είτε σε μέρος της Περιφερειακής Ζώνης του Πάρκου. Ωστόσο, η συγκεκριμένη διαδικασία είναι προτιμότερο να διευθετηθεί από τον φορέα διαχείρισης του Πάρκου, ο οποίος διευθετεί τις επιτρεπόμενες χρήσεις εντός ορίων του.

- Στο θαλάσσιο τμήμα, στη συγκεκριμένη ΔΖ, επιτρέπονται δραστηριότητες όπως αναφέρονται στις διαχειριστικές ζώνες του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου. Επιπλέον απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα που αναφέρεται στις γενικές κατευθύνσεις σε απόσταση έως και 3 ν.μ. από την ακτογραμμή, για προληπτικούς λόγους αλλά και λόγους αποφόρτισης του θαλάσσιου χώρου μπροστά από το Πάρκο, επιτρέποντας στα θαλάσσια οικοσυστήματα να αναπτυχθούν όπως αρμόζει.
- Δίνεται κατεύθυνση για την τουριστική δραστηριότητα της ΔΖ3, να έχει εναλλακτικό προσανατολισμό, αξιοποιούμενη το Πάρκο του Δέλτα του Έβρου, τα αρχαιολογικά μνημεία της περιοχής και τις ιαματικές πηγές των Λουτρών Τραϊανούπολης.

5.3 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ

Στο παρακάτω πίνακα, παρατίθενται τα ποσοστά κάλυψης της κάθε ζώνης ανά ΔΖ. Όπως ήταν αναμενόμενο από τον ορισμό της κάθε ζώνης, η κρίσιμη ζώνη καλύπτει τη μικρότερη έκταση σε κάθε ΔΖ ενώ η υπόλοιπη παράκτια ζώνη το μεγαλύτερο. Τέλος, επισημαίνεται πως στη ΔΖ3, η κρίσιμη και δυναμική ζώνη, καταλαμβάνουν ξεχωριστά μεγαλύτερο ποσοστό από ότι καταλαμβάνουν στις άλλες δύο ΔΖ. Ο σκοπός είναι η μεγαλύτερη προστασία του Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα του Έβρου, με περιοριστικούς όρους σε μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής της ΔΖ3.

Πίνακας 5.3.1: Ποσοστά κάλυψης κάθε ζώνης εντός των ΔΖ

Κάθετη Ζώνη	Οριζόντια Ζώνη			Σύνολο
	ΔΖ1	ΔΖ2	ΔΖ3	
Κρίσιμη	4,21%	11,05%	13,10%	9,92%
Δυναμική	17,28%	18,64%	33,12%	24,50%
Υπόλοιπη	78,51%	70,31%	53,78%	65,58%
Σύνολο	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία σε Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ

Ο παράκτιος χώρος αποτελεί μια έννοια που χρησιμοποιείται καθημερινά, λόγω της μεγάλης της σημασίας για τον άνθρωπο και τις δραστηριότητές του. Η αναφορά του κάθε φορά μπορεί να αναφέρεται σε διαφορετική χωρικά ζώνη, δηλώνοντας τη δυσκολία για καθολική οριοθέτησή του. Έτσι, η παγκόσμια ερευνητική και επιστημονική κοινότητα, μπορεί μεν να έχει καταλήξει σε διαφορετικούς ορισμούς, ωστόσο, αυτό που παραμένει πάντα κοινό είναι, ότι η οριοθέτηση του παράκτιου χώρου, καθορίζεται κάθε φορά από τα τοπικά χαρακτηριστικά και το χώρο στον οποίο αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, πάντα συνδεδεμένα με την ακτογραμμή και τη περιοχή εκατέρωθεν της.

Η σημασία του παράκτιου χώρου γίνεται πλέον έντονα αισθητή, μέσα από την μεγάλη αφοσίωση της διεθνής κοινότητας σε μεγάλο πλήθος διεθνών, ευρωπαϊκών συνθηκών, διακρατικών συνεργασιών για την προστασία του παράκτιου χώρου, αλλά και άλλων περιβαλλοντικών θεμάτων που συνδέονται άμεσα και έμμεσα με αυτόν. Η συμμετοχή κρατών, με κοινά και μη κοινά σύνορα, σε κοινά προγράμματα και συνθήκες υπογραμμίζει την διακρατική διάσταση και συνέχεια του παράκτιου χώρου καθώς και της αντίστοιχα διακρατικής αντιμετώπισης των ζητημάτων του.

Και η Ελλάδα έχει συνυπογράψει πολλές διεθνείς συνθήκες πρωτόκολλα και διακρατικές συμβάσεις, ωστόσο, η εθνική νομοθεσία της για την προστασία του παράκτιου χώρου είναι αποσπασματική. Άλλο ένα χαρακτηριστικό της χώρας είναι ότι, μόνο μία φορά δημιούργησε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προσέγγισης, το ΕΠΧΣΑΑ για τον Παράκτιο και Νησιωτικό Χώρο, το οποίο όμως δεν θεσμοθετήθηκε ποτέ. Ήταν η μόνη προσέγγιση του παράκτιου χώρου σαν ολοκληρωμένη και ιδιαίτερη χωρική ενότητα και βασισμένη σε διεθνή και ευρωπαϊκή προσέγγιση. Επιπλέον, ακόμα και άλλες απλούστερες νομοθετικές ρυθμίσεις (π.χ. οι ζώνες αιγιαλού και παραλίας του Ν.2971/2011 και η ζώνη των 500 μ. για τις περιφράξεις του Ν.3937/2011), συχνά δεν εφαρμόζονται, δημιουργώντας διαχειριστικά προβλήματα του χώρου. Ο αποσπασματικός χαρακτήρας της ελληνικής νομοθεσίας και η υπερβολική ενδεχομένως ευελιξία της πολεοδομικής και χωροταξικής νομοθεσίας, ως προς τις αναπτυξιακές δραστηριότητες και την ιδιοκατοίκηση, συχνά προκαλεί συγκρούσεις είτε εμπόδια κατά την εφαρμογή ρυθμίσεων, οδηγώντας μερικές φορές ακόμα και σε ανενεργεία νόμων και σχεδιαστικών εργαλείων.

Οι παραπάνω συνθήκες, αποτελούν συχνά και τις αιτίες των πολλών πιέσεων που δέχεται η παράκτια ζώνη, αλλά και των συγκρούσεων χρήσεων γης που συμβαίνουν εντός της. Ευρέως αναγνωρίσιμα προβλήματα του ελληνικού παράκτιου χώρου είναι, η άναρχη δόμηση (παραθεριστικής κατοικίας και τουριστικών υποδομών) πολύ κοντά στην παραλία, καταπατώντας ακόμα και τη ζώνη παραλίας, καταπατώντας ή περιορίζοντας με μη ορθό τρόπο παράκτιες προστατευόμενες περιοχές, αξιόλογα οικοσυστήματα και άλλους αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.

6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περιοχή μελέτης, η παράκτια ζώνη του Δήμου Αλεξανδρούπολης και ταυτόχρονα της ΠΕ Έβρου, διαθέτει πολλά από τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Βρίσκεται σε ακριτική περιοχή, στο κέντρο της ζώνης βρίσκεται το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της ΠΕ, διαθέτει έναν από τους πιο γνωστούς υγροβιότοπους στην Ευρώπη, έναν ελαιώνα με διεθνώς αναγνωρισμένα προϊόντα και αρκετά ακόμα αξιόλογα φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά αποτελούν και λόγους για συγκέντρωση διαφόρων δραστηριοτήτων ανταγωνιστικών μεταξύ τους, δημιουργώντας σημαντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον αλλά και συγκρούσεις χρήσεων μεταξύ τους.

Ωστόσο, ο δήμος Αλεξ/πολης, παρά τα όσα προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίζει ο παράκτιος χώρος, αποτελεί ίσως έναν από τους πιο ενεργούς δήμους στην εφαρμογή νομοθετικών ρυθμίσεων για την οριοθέτηση και την προστασία της παράκτιας ζώνης. Η σχεδόν πλήρης χάραξη του αιγιαλού και παραλίας στο μήκος αρμοδιότητάς του, η ύπαρξη οδών πρόσβασης στην παραλία σε τακτές αποστάσεις, η ύπαρξη φορέα διαχείρισης και προστασίας του Εθνικού Πάρκου, η ύπαρξη μέχρι πρότινος σχεδίων ρύθμισης χρήσεων γης καθ' όλο το μήκος της ακτογραμμής, η συμμετοχή του Δήμου σε διακρατικό έργο για την προστασία του παράκτιου χώρου και η ευαισθητοποίηση της Περιφέρειας, δημιουργώντας επιχειρησιακό σχέδιο για την βιώσιμη ανάπτυξη του παράκτιου χώρου, αποτελούν λαμπρά παραδείγματα και πρόσφορο έδαφος, στη κατεύθυνση της προστασίας και διατήρησης του παράκτιου χώρου.

Παρά τις παραπάνω δράσεις, τα προβλήματα στην παράκτια ζώνη φαίνεται να μην περιορίζονται, είτε λόγο χρονοβόρων διαδικασιών, χάνοντας έτσι την αποτελεσματικότητά τους, λόγω επιδείνωσης της κατάστασης, δημιουργώντας ταυτόχρονα νέες ανάγκες για τη προστασία και διατήρηση της ζώνης.

Η προσωπική αντίληψη του συγγραφέα, είναι πως η συγκεκριμένη περιοχή έχει τις δυνατότητες και εν μέρει και πρόσφατη εμπειρία για τη βελτίωση του παράκτιου χώρου, καθώς και πρόθεση των τοπικών αρχών για διατήρησή του, αναγνωρίζοντας ότι μπορεί να αποτελέσει βασικό αναπτυξιακό πόρο για την περιοχή.

Όντως ο παράκτιος χώρος μπορεί να αποτελέσει αναπτυξιακό πόρο, αλλά και γενικότερα ποικιλόμορφο και αξιόλογο πόρο, καθώς διαθέτει πολλά κα ποικίλα φυσικά, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά στοιχεία και διατελεί πολλούς ρόλους στα φυσικά και ανθρωπογενή οικοσυστήματα που συμμετέχει. Το μόνο που αρκεί είναι, η σύντομη παρέμβαση για την προστασία και διατήρησή του καθώς, στην Ελλάδα τουλάχιστον, φαίνεται να μην δέχεται την πρέπουσα σημασία και φροντίδα.

7 ΠΗΓΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Ελληνόγλωσσες

Αγγελίδης, Μ. και Οικονόμου, Α. (2005). Χρήσεις γης και επιπτώσεις στον παράκτιο χώρο της Ελλάδας, *HELECO 05: Διεθνής έκθεση και συνέδριο για την τεχνολογία περιβάλλοντος*, Αθήνα: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Αποστολάκης, Μ. (2012). Προστασία και Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών: Το Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο, Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Δημοπούλου, Ε., Αβαγιανού, Θ., Ζεντέλης, Π. (2007). Συγκρότηση Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για τη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών, *5^ο Διεπιστημονικό Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο του Ε.Μ.Π. και του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. "ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ. ΑΠΟ ΤΟ ΧΘΕΣ ΣΤΟ ΑΥΡΙΟ"*, Μέτσοβο.

Δήμος Αλεξανδρούπολης (2011). Επιχειρησιακός & Στρατηγικός Σχεδιασμός 2012-2014. Αλεξανδρούπολη: Δήμος Αλεξανδρούπολης.

Δήμος Αλεξανδρούπολης (2013). Παραδοτέο 4: Τελική Έκθεση (Final Report) για την ΟΔΠΖ στο Δήμο Αλεξανδρούπολης στο πλαίσιο του έργου MARE NOSTRUM, Αλεξανδρούπολη: ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Α.Ε.

Ευρωπαϊκή Ένωση – Συμβούλιο (2014). Οδηγία 2014/89/ΕΕ του ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουλίου 2014 «περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό», Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014/89/ΕΕ, 28-8-2014 (L 257/135).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2000). Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. Μια στρατηγική για την Ευρώπη, Βρυξέλες: COM 2000/547.

Ηλιάδης, Φ., Κυριακίδης, Χ. και Σιουτοπούλου, Α. (2011). Σχεδιασμός και Διαχείριση Παράκτιου Χώρου: Ένα καίριο ζήτημα της σύγχρονης χωροταξίας. Μελετώντας την περίπτωση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, *4^ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη.

Καλλία – Αντωνίου, Α. (2011). Η Εφαρμογή του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα, Επιμορφωτικό Πρόγραμμα, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Καράκωστας, Ι. (2006). Περιβάλλον και Δίκαιο: Δίκαιο Διαχείρισης και Προστασίας των Περιβαλλοντικών Αγαθών, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Κατσιαφυλλούδης, Π. (2014). Σχεδιασμός για τη Ολοκληρωμένη Διαχείριση του Παράκτιου Χώρου. Η Περίπτωση της Παράκτιας Ζώνης ΠΕ Λάρισας, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Κοκκώσης, Χ., Δημητρίου, Κ. και Κωνσταντόγλου, Μ. (1999). Δημιουργία Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για τις παράκτιες περιοχές στην Ελλάδα, *1ο Πανελλήνιο συνέδριο «Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – Δυνατότητες και Εφαρμογές, Προοπτικές και Προκλήσεις*, Αθήνα.

Λάμπρου, Δ. (2010) 'ΑΙΓΙΑΛΟΣ & ΠΑΡΑΛΙΑ: Η «αξία» και τα προβλήματα της προστασίας, διαχείρισης και αξιοποίησης ενός φυσικού πόρου ιδιαίτερης κοινωνικής, περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής σημασίας', ΑΤΜ – Ενημερωτικό Δελτίο, 198, 42-46

Μπεριάτος, Η. και Παπαγεωργίου, Μ. (2010). Η χωροταξία του παράκτιου θαλάσσιου χώρου: Η περίπτωση της Ελλάδας στη Μεσόγειο. Στο Μπεριάτος, Η., Παπαγεωργίου Μ., (επιμελητές), *Χωροταξία – Πολεοδομία – Περιβάλλον στον 21ο Αιώνα* (σ.σ. 189 – 204), Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Μπεριάτος, Η. και Παπαγεωργίου, Μ. (2013). Χωροταξικός Σχεδιασμός σε Ευαίσθητες και Κρίσιμες Περιοχές, Πανεπιστημιακές σημειώσεις μαθήματος Στούντιο Χωροταξίας Ιβ, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (2012). Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Υλοποίηση Προγράμματος Διατήρησης και Βιώσιμης Ανάπτυξης Παράκτιας Ζώνης στην Περιφέρεια ΑΜΘ: Α' ΦΑΣΗ (Τεύχος Ι/ΙΙΙ) – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, Κομοτηνή: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.

Πετρίδης, Κ., Κοπασάκης, Κ. και Διαμαντής, Β. (2010). Από τον Αιγιαλό και Παραλία στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης, Προσυνεδριακή Ημερίδα HELECO 2011: Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών και Προστατευμένων Περιοχών, Κομοτηνή: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Περιφερειακό Τμήμα Θράκης.

Πρόταση: Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, (2013). Για τη θέσπιση πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, Βρυξέλες: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τρυπιτσιδης, Α. (2010). Κλιματική Αλλαγή & Πολεοδομία: Η απειλή της αύξησης της στάθμης της θάλασσας στις παράκτιες πόλεις – Case Study του Ναυπλίου και της Κατερίνης, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τσουχλής, Δ. (2003). Κρίσεις και επικρίσεις γύρω από την προστασία παράκτιων περιοχών, Μυτιλήνη: Τμήμα Επιστήμης της Θάλασσας – Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

ΥΠΑΠΕΝ (2009). Σχέδιο ΚΥΑ – ΕΠΧΣΑΑ για τον παράκτιο και νησιωτικό χώρο.

Ξενόγλωσσες

European Commission (2004). Living with coastal erosion in Europe: Sediment and Space for Sustainability, PART II – Maps and Statistics. Προσβάσιμο στο:

<http://www.euroSION.org/reports-online/reports.html>

Θεσμικό Πλαίσιο

Σύνταγμα της Ελλάδας – Όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27^{ης} Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (2008), Βουλή των Ελλήνων

Αναγκαστικός Νόμος 2344/1940, *Περί αιγιαλού και παραλίας*, ΦΕΚ 154/Α/18-05-1940

Νόμος 1337/1983, *Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις*, ΦΕΚ 33/Α/14-05-1983

Νόμος 2321/1995, *κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας και της Συμφωνίας που αφορά την εφαρμογή του μέρους ΧΙ της Σύμβασης*, ΦΕΚ 136/Α/23-06-1995

Νόμος 2971/2001, *Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ 285/Α/19-12-2001

Νόμος 3852/2010, *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*, ΦΕΚ 87/Α/07-06-2010

Νόμος 3937/2011, *Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ 60/Α/31-05-2011

Νόμος 4269/2014, *Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη ανάπτυξη*, ΦΕΚ 142/Α/28-06-2014

Νομοθετικό Διάταγμα 439, *Περί συμπληρώσεως των διατάξεων περί αιγιαλού*, ΦΕΚ 36/Α/13-02-1970

Προεδρικό Διάταγμα της 03-05-1985, *Τρόπος καθορισμού ορίων οικισμών της χώρας μέχρι 2.000 κατοίκους, κατηγορίες αυτών και καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησής τους*, ΦΕΚ 181/Δ/03-05-1985

Προεδρικό Διάταγμα της 14-06-2002, *Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου, κατωτάτου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του έτους 1923 περιοχή του δήμου Αλεξανδρούπολης και της téως κοινότητας Μάκρης (Ν. Έβρου) και έγκριση σχεδίου ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας (ΣΧΑΠ) του ίδιου δήμου*, ΦΕΚ 492/Δ/14-06-2002

Προεδρικό Διάταγμα της 03-07-2008, *Έγκριση του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης*, ΦΕΚ 128/Α/03-07-2008

ΚΥΑ αριθμ.4110, *Χαρακτηρισμός της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής των υγροτόπων του Δέλτα στις εκβολές του ποταμού Έβρου και της ευρύτερης περιοχής του ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου*, ΦΕΚ 102/Δ'/16-03-2007

Υπουργική Απόφαση 72673/3646, *Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δήμου Αλεξανδρούπολης Ν.Έβρου*, ΦΕΚ 9/Δ/14-01-1988

Υπουργική Απόφαση 25903/5885, *Τροποποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δήμου Αλεξανδρούπολης (Ν.Έβρου)*, ΦΕΚ 844/Δ/25-11-1999

Αριθμ. 49828, *Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού*, ΦΕΚ 2464/Β/03-12-2008

Αριθμ. 11508, *Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη βιομηχανία και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού*, ΦΕΚ 151/Β/13-04-2009

Αριθμ. 24208, *Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού*, ΦΕΚ 1138/Β/11-06-2009

Αριθμ. 31722/4-11-2011, *Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού*, ΦΕΚ 2505/Β/04-11-2011

Αριθμ. 67659, Έγκριση τροποποίησης Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού, ΦΕΚ 3155/Β/12-12-2013

Απόφ. Αριθ. 6/2015, Κίνηση διαδικασίας εκπόνησης «Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Δήμου Αλεξανδρούπολης», Δήμος Αλεξανδρούπολης – Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 4.2.2009, ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου, L 34/19

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2010/0016. Απόφαση του Συμβουλίου: σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του πρωτοκόλλου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου στη Σύμβαση για τη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου, COM(2010)30, 19-2-2010

Ιστοσελίδες

Ορνιθολογική – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. <http://ornithologiki.gr/index.php?loc=gr>

Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών (UNric) – Ωκεανοί: Η Πηγή της Ζωής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, 20ή Επέτειος (1982-2002), 2013. Ανακτήθηκε στις 2/8/2015 από

http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=26267&Itemid=31

Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας – Κύρωση Διεθνών Συμβάσεων & Πρωτοκόλλων. Ανακτήθηκε στις 1/8/2015 από

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=561&language=el-GR>

European Commission – Coastal Zone Policy – Protocol to the Barcelona Convention on Integrated Coastal Zone Management, 2015. Ανακτήθηκε στις 2/8/2015 από

<http://ec.europa.eu/environment/iczm/barcelona.htm>

European Commission – Coastal Zone Policy – Recommendation on Integrated Coastal Zone Management, 2015. Ανακτήθηκε στις 2/8/2015 από

http://ec.europa.eu/environment/iczm/rec_imp.htm

European Commission – EU Policy on Integrated Coastal Management – The history of EU Integrated coastal Management Policy, 2015. Ανακτήθηκε στις 2/8/2015 από

<http://ec.europa.eu/environment/iczm/background.htm>

Natura 2000 network Viewer. Ανακτήθηκε στις 29/8/2015 από

<http://natura2000.eea.europa.eu/#>

The Coastal Management Centre, 2013. Ανακτήθηκε στις 2/8/2015 από

<http://www.pap-thecoastcentre.org/>

United Nations Environment Programme MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention. Ανακτήθηκε στις 1/8/2015 από

<http://www.unepmap.org/index.php?module=content2&catid=001001002>

United Nations Environment Programme MEDITERRANEAN ACTION PLAN for the Barcelona Convention – Barcelona Convention and Mediterranean Action Plan: First-ever Legally-binding International Instrument on Coastal Zone Management Adopted, (2008).

<http://www.unepmap.org/index.php?module=news&action=detail&id=30>

7 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα κεφαλαίου 4

Πίνακας 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη πληθυσμού μεταξύ 1991 και 2011

Γεωγραφική Ενότητα / Διοικητικό Επίπεδο	Πραγματικός Πληθυσμός			Μεταβολή πληθυσμού			Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής	
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011	1991-2001	2001-2011
Π.Α.Μ.Θ.	570.496	611.067	605.826	7,11%	-0,86%	6,19%	0,69%	-0,09%
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	143.752	149.354	147.326	3,90%	-1,36%	2,49%	0,38%	-0,14%
Δήμος Αλεξ/πολης	54.739	65.894	72.905	20,38%	10,64%	33,19%	1,87%	1,02%
ΔΕ Αλεξ/πολης	41.352	52.720	61.688	27,49%	17,01%	49,18%	2,46%	1,58%
ΔΚ Αλεξ/πολης	38.220	49.176	58.138	28,67%	18,22%	52,11%	2,55%	1,69%
Αγάντια	175	170	160	-2,86%	-5,88%	-8,57%	-0,29%	-0,60%
Αλεξανδρούπολη	37.904	48.885	57.829	28,97%	18,30%	52,57%	2,58%	1,69%
Αμφιτρίτη	141	121	149	-14,18%	23,14%	5,67%	-1,52%	2,10%
ΤΚ Άβαντος	516	497	518	-3,68%	4,23%	0,39%	-0,37%	0,41%
Άβας	516	497	518	-3,68%	4,23%	0,39%	-0,37%	0,41%
ΤΚ Αισύμης	508	367	251	-27,76%	-31,61%	-50,59%	-3,20%	-3,73%
Αισύμη	419	289	190	-31,03%	-34,26%	-54,65%	-3,65%	-4,11%
Λεπτοκαρυά	89	78	61	-12,36%	-21,79%	-31,46%	-1,31%	-2,43%
ΤΚ Κίρκης	199	116	75	-41,71%	-35,34%	-62,31%	-5,25%	-4,27%
Κίρκη	199	116	75	-41,71%	-35,34%	-62,31%	-5,25%	-4,27%
ΤΚ Μάκρης	1.434	1.674	1.910	16,74%	14,10%	33,19%	1,56%	1,33%
Δίκελλα	306	288	288	-5,88%	0,00%	-5,88%	-0,60%	0,00%
Έννατο	51	204	264	300,00%	29,41%	417,65%	14,87%	2,61%
Κοίμηση Θεοτόκου	35	40	51	14,29%	27,50%	45,71%	1,34%	2,46%
Μάκρη	738	820	917	11,11%	11,83%	24,25%	1,06%	1,12%
Μεσημβρία	157	149	146	-5,10%	-2,01%	-7,01%	-0,52%	-0,20%
Πανόραμα	20	35	37	75,00%	5,71%	85,00%	5,76%	0,56%
Παραλία Δικελλών	9	32	102	255,56%	218,75%	1033,33%	13,52%	12,29%
Πλάκα	118	106	105	-10,17%	-0,94%	-11,02%	-1,07%	-0,09%
ΤΚ Συκορράχης	983	890	796	-9,46%	-10,56%	-19,02%	-0,99%	-1,11%
Ατάρνη	62	74	77	19,35%	4,05%	24,19%	1,79%	0,40%
Αύρα	135	137	133	1,48%	-2,92%	-1,48%	0,15%	-0,30%
Κόμαρος	171	145	169	-15,20%	16,55%	-1,17%	-1,64%	1,54%
Μέστη	180	116	112	-35,56%	-3,45%	-37,78%	-4,30%	-0,35%
Πέραμα	105	109	107	3,81%	-1,83%	1,90%	0,37%	-0,19%
Συκορράχη	330	309	198	-6,36%	-35,92%	-40,00%	-0,66%	-4,35%

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ –
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

ΔΕ Τραϊανούπολης	3.390	3.335	2.718	-1,62%	-18,50%	-19,82%	-0,16%	-2,02%
TK Ανθειας	1.154	1.308	1.235	13,34%	-5,58%	7,02%	1,26%	-0,57%
Άνθεια	725	862	780	18,90%	-9,51%	7,59%	1,75%	-0,99%
Αρίστηνον	429	446	455	3,96%	2,02%	6,06%	0,39%	0,20%
TK Δωρικού	409	413	332	0,98%	-19,61%	-18,83%	0,10%	-2,16%
Αετοχώριον	67	86	80	28,36%	-6,98%	19,40%	2,53%	-0,72%
Δωρικών	342	327	252	-4,39%	-22,94%	-26,32%	-0,45%	-2,57%
TK Λουτρού	1.338	1.148	776	-14,20%	-32,40%	-42,00%	-1,52%	-3,84%
Λουτρά Τραϊανουπόλεως	24	31	34	29,17%	9,68%	41,67%	2,59%	0,93%
Λουτρος	1.223	1.049	715	-14,23%	-31,84%	-41,54%	-1,52%	-3,76%
Πεύκα	91	68	27	-25,27%	-60,29%	-70,33%	-2,87%	-8,82%
TK Νίψας	489	466	375	-4,70%	-19,53%	-23,31%	-0,48%	-2,15%
Νίψα	489	466	375	-4,70%	-19,53%	-23,31%	-0,48%	-2,15%
ΔΕ Φερών	9.997	9.839	8.499	-1,58%	-13,62%	-14,98%	-0,16%	-1,45%
ΔΚ Πέπλου	2.301	2.001	1.529	-13,04%	-23,59%	-33,55%	-1,39%	-2,65%
Βρυσούλα	257	271	161	5,45%	-40,59%	-37,35%	0,53%	-5,07%
Γεμιστή	322	237	166	-26,40%	-29,96%	-48,45%	-3,02%	-3,50%
Κήποι	524	410	195	-21,76%	-52,44%	-62,79%	-2,42%	-7,16%
Πέπλος	1.198	1.083	1.007	-9,60%	-7,02%	-15,94%	-1,00%	-0,72%
ΔΚ Φερών	4.944	5.461	5.596	10,46%	2,47%	13,19%	1,00%	0,24%
Πόρος	307	255	208	-16,94%	-18,43%	-32,25%	-1,84%	-2,02%
Φέραι	4.637	5.206	5.388	12,27%	3,50%	16,20%	1,16%	0,34%
TK Αρδανίου	448	401	306	-10,49%	-23,69%	-31,70%	-1,10%	-2,67%
Αρδάνιον	448	401	306	-10,49%	-23,69%	-31,70%	-1,10%	-2,67%
TK Δορίσκου	874	800	519	-8,47%	-35,13%	-40,62%	-0,88%	-4,23%
Δορίσκος	568	493	277	-13,20%	-43,81%	-51,23%	-1,41%	-5,60%
Μοναστηράκι	306	307	242	0,33%	-21,17%	-20,92%	0,03%	-2,35%
TK Καβησού	749	643	196	-14,15%	-69,52%	-73,83%	-1,51%	-11,20%
Καβησός	749	643	196	-14,15%	-69,52%	-73,83%	-1,51%	-11,20%
TK Πυλαίας	291	231	148	-20,62%	-35,93%	-49,14%	-2,28%	-4,35%
Κοίλα	0	11	7	-	-36,36%	-	-	-4,42%
Μελία	115	93	62	-19,13%	-33,33%	-46,09%	-2,10%	-3,97%
Πυλαία	176	127	79	-27,84%	-37,80%	-55,11%	-3,21%	-4,64%
TK Τριφυλλίου	390	302	205	-22,56%	-32,12%	-47,44%	-2,52%	-3,80%
Ιτέα	152	130	105	-14,47%	-19,23%	-30,92%	-1,55%	-2,11%
Τριφύλλιον	238	172	100	-27,73%	-41,86%	-57,98%	-3,20%	-5,28%
Περιοχή Μελέτης	48.480	60.064	68.692	23,89%	14,36%	41,69%	2,17%	1,35%
Ποσοστό πληθυσμού Περιοχής μελέτης προς του Δήμου (%)	88,57%	91,15%	94,22%					

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 2: Πληθυσμιακή κατανομή κατά φύλλο και ηλικιακή ομάδα

Ηλικιακή Ομάδα	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
0-4	3.216	1.677	1.539
5-9	3.215	1.655	1.560
10-14	3.500	1.737	1.763
15-19	4.961	2.917	2.044
20-24	4.995	2.975	2.020
25-29	4.473	2.356	2.117
30-34	4.460	2.182	2.278
35-39	4.160	2.000	2.160
40-44	4.194	2.055	2.139
45-49	3.832	1.930	1.902
50-54	3.158	1.598	1.560
55-59	2.677	1.304	1.373
60-64	3.086	1.415	1.671
65-69	2.736	1.339	1.397
70-74	2.469	1.107	1.362
75-79	1.265	540	725
80-84	560	226	334
85+	482	153	329

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 3: Μόνιμος πληθυσμός, ενεργός και μη, κατά φύλλο και κατάσταση ασχολίας

Μόνιμος Πληθυσμός, κατά φύλλο και κατάσταση ασχολίας						
Περιγραφή	Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί		
	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		Μαθητές-σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Λοιποί
		Πρώην απασχολούμενοι	"Νέοι"			
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	48.443	5.884	3.010	20.504	40.513	29.593
Άρρενες	30.103	3.486	1.589	10.032	19.843	9.652
Θήλεις	18.340	2.398	1.421	10.472	20.670	19.941
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	25.044	3.570	1.605	12.062	16.031	14.647
Άρρενες	14.808	1.989	810	5.669	8.212	4.287
Θήλεις	10.236	1.581	795	6.393	7.819	10.360

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 4: Οικονομικά ενεργός και μη, πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοότητας

Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων							
Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο μόνιμου πληθυσμού	Σύνολο	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός		Σύνολο	Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός	
			Οικονομικά ενεργός πληθυσμός - Ελληνική υπηκοότητα	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός - Υπηκοότητα ξένης χώρας / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα		Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός - Ελληνική υπηκοότητα	Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός - Υπηκοότητα ξένης χώρας / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	72.959	30.219	29.132	1.087	42.740	41.720	1.020
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	147.947	57.337	54.874	2.463	90.610	88.740	1.870

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 5: Οικονομικά ενεργός και μη, πληθυσμός, κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης											
Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο μόνιμου πληθυσμού	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός						Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός			
		Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ιατρικών σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών	Άλλη περίπτωση	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ιατρικών σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Άλλη περίπτωση
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	72.959	30.219	9.457	13.026	3.750	3.986	42.740	3.054	7.736	4.417	27.533
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	147.947	57.337	14.388	23.476	8.017	11.456	90.610	4.763	13.669	8.138	64.040

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 6: Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας

Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας			
Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Τόπος εργασίας -	
		Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	Σε άλλο δήμο ή σε χώρα εξωτερικού ή σε μη μόνιμο μέρος
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ/ΥΠΟΛΗΣ	25.044	22.787	2.257
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	48.443	43.296	5.147

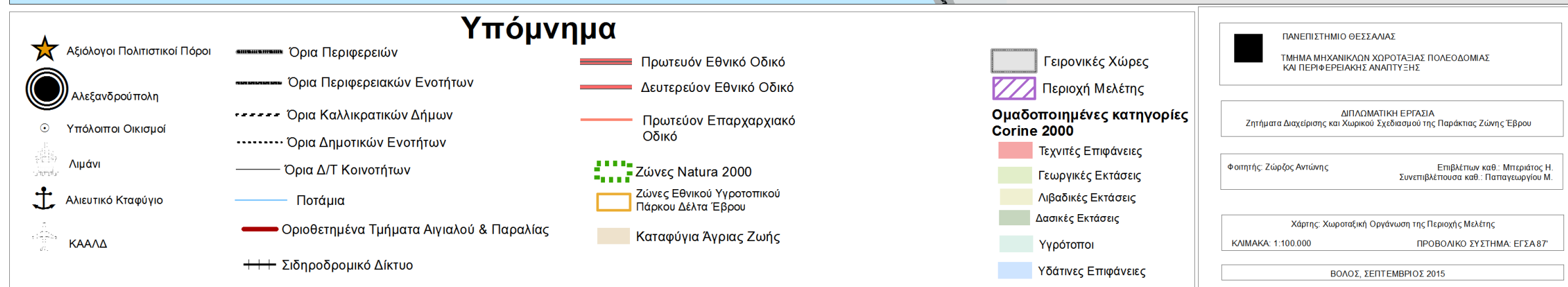
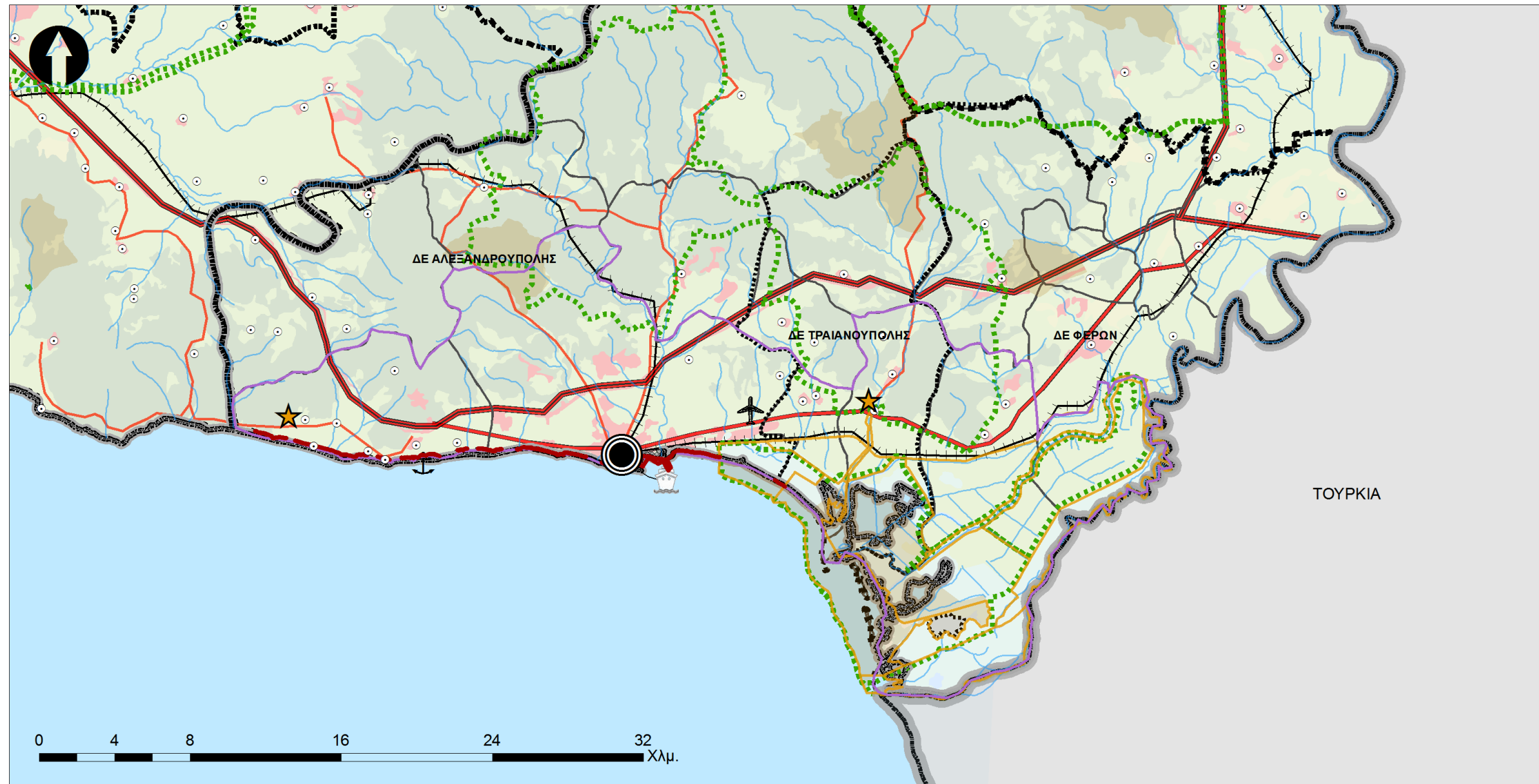
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Πίνακας 7: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής

Πίνακας 5. Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής													
Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Χρονική περίοδος κατασκευής κτιρίου											
		Προ του 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1996 - 2000	2001 - 2005	2006 και μετά	Υπό κατασκευή
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	71.904	370	2.890	11.146	19.879	16.389	6.246	3.733	2.953	2.819	3.064	2.028	387
ΔΗΜΟΣ													
ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	22.412	77	1.333	2.687	3.738	3.877	2.275	1.660	1.753	1.711	1.770	1.267	264
ΔΕ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	15.335	53	830	1.181	1.747	2.550	1.675	1.404	1.456	1.552	1.565	1.130	192
ΔΚ Αλεξ/πολης	11.533	38	294	717	1.230	2.057	1.331	1.134	1.093	1.245	1.292	951	151
TK Άβαντος	352	0	2	33	55	60	77	31	29	21	31	13	0
TK Αισύμης	355	0	38	67	43	41	41	42	35	24	15	6	3
TK Κίρκης	236	2	73	95	52	8	2	0	0	1	1	1	1
TK Μάκρης	1.986	3	113	132	239	289	184	172	252	231	197	137	37
TK Συκορράχης	873	10	310	137	128	95	40	25	47	30	29	22	0
ΔΕ													
ΤΡΑΪΑΝΟΥΠΟΛΗ	1.884	0	95	460	373	318	133	70	116	78	110	78	53
TK Ανθείας	626	0	45	123	119	126	32	31	52	28	40	28	2
TK Δωρικού	206	0	11	13	12	28	33	12	24	20	18	19	16
TK Λουτρού	812	0	36	269	202	134	45	21	21	20	30	22	12
TK Νίψης	240	0	3	55	40	30	23	6	19	10	22	9	23
ΔΕ ΦΕΡΩΝ	5.193	24	408	1.046	1.618	1.009	467	186	181	81	95	59	19
ΔΚ Φερών	2.609	23	286	459	654	554	238	124	90	64	53	47	17
TK Αρδανίου	302	0	6	63	122	62	20	9	6	5	6	3	0
TK Δορίσκου	483	0	17	48	119	147	72	28	33	4	11	4	0
TK Καβησού	221	0	11	104	92	10	0	0	0	2	0	2	0
ΔΚ Πέπλου	1.131	0	29	204	485	194	135	15	43	4	20	0	2
TK Πυλαίας	203	0	4	65	90	26	1	1	7	2	4	3	0
TK Τριφυλλίου	244	1	55	103	56	16	1	9	2	0	1	0	0

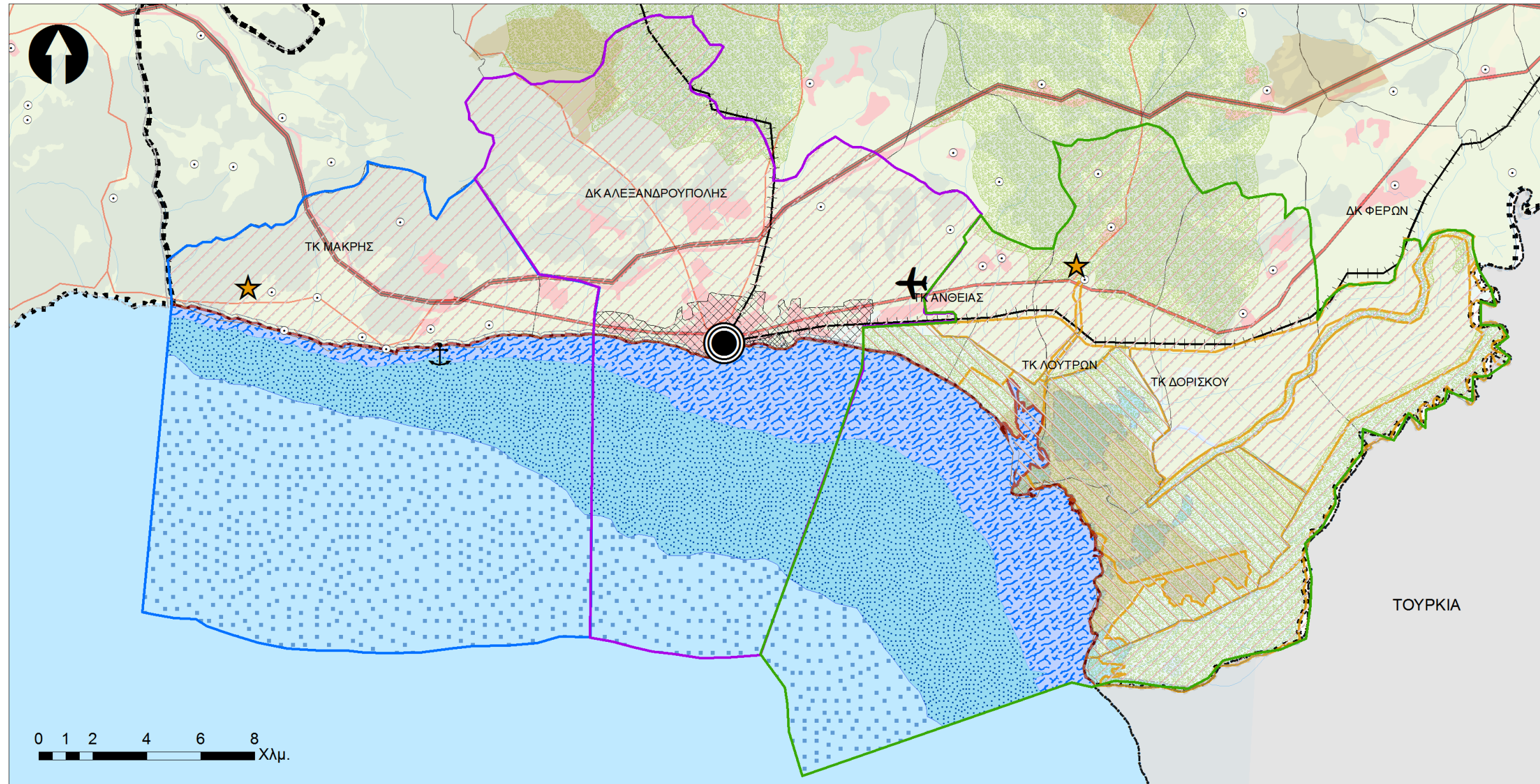
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Χάρτης 2: Χωροταξική οργάνωση περιοχής μελέτης

Πηγή: ίδια επεξεργασία σε Γεωγραφικά Πληροφορικά Συστήματα

Χάρτης 3: Προτεινόμενες διαχειριστικές ζώνες στη περιοχή μελέτης

<p>Υπόμνημα</p>		<p>Κάθετες (ως προς την ακτογραμμή) διαχειριστικές ζώνες</p>		<p>Ομαδοποιημένες κατηγορίες Corine 2000</p>	
<p>★ Αξιόλογοι Πολιτιστικοί Πόροι</p> <p>⊙ Αλεξανδρούπολη</p> <p>⊙ Υπόλοιποι Οικισμοί</p> <p>⚓ Λιμάνι</p> <p>⚓ Αλιευτικό Κταφύγιο</p> <p>✈ ΚΑΑΔ</p> <p>— Ποτάμια</p>	<p>— Όρια Περιφερειών</p> <p>— Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων</p> <p>— Όρια Καλλικρατικών Δήμων</p> <p>— Όρια Δημοτικών Ενοτήτων</p> <p>— Όρια Δ/Τ Κοινοτήτων</p> <p>— Σιδηροδρομικό Δίκτυο</p> <p>— Πρωτεύον Εθνικό Οδικό</p> <p>— Δευτερεύον Εθνικό Οδικό</p> <p>— Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό</p>	<p>— Ζώνες Natura 2000</p> <p>— Ζώνες Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα Έβρου</p> <p>— Καταφύγια Άγριας Ζωής</p> <p>— Γειτονικές Χώρες</p> <p>— ΔΖ1: Μάκρης - Δικέλλων</p> <p>— ΔΖ2: Αλεξανδρούπολης</p> <p>— ΔΖ3: Εθνικού Υγροτοπικού Πάρκου Δέλτα Έβρου</p>	<p>— Υπόλοιπη Χερσαία</p> <p>— Δυναμική Χερσαία</p> <p>— Κρίσιμη Χερσαία</p> <p>— Κρίσιμη Θαλάσσια</p> <p>— Δυναμική Θαλάσσια</p> <p>— Υπόλοιπη Θαλάσσια</p>	<p>— Τεχνίτες Επιφάνειες</p> <p>— Γεωργικές Εκτάσεις</p> <p>— Λιβαδικές Εκτάσεις</p> <p>— Δασικές Εκτάσεις</p> <p>— Υγρότοποι</p> <p>— Υδάτινες Επιφάνειες</p>	<p>ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ</p> <p>ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p> <p>ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ</p> <p>Ζήτημα Διαχείρισης και Χωρικού Σχεδιασμού της Παράκτιας Ζώνης Έβρου</p> <p>Φοιτητής: Ζώφως Αντώνης</p> <p>Επιβλέπων καθ.: Μπεριάτος Η. Συμβεβλέπουσα καθ.: Παπαγεωργίου Μ.</p> <p>Χάρτης: Διαχειριστικές Ζώνες Κατά Μήκος της Ακτής και Κατά Απόσταση από την Ακτογραμμή</p> <p>ΚΛΙΜΑΚΑ: 1:70.000</p> <p>ΠΡΟΒΟΛΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΕΓΣΑ 87'</p> <p>ΒΟΛΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015</p>

Πηγή: ίδια επεξεργασία σε Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα